



Latvijas Republikas
Valsts kontroles
publiskais gada pārskats
2014

SATURS

SATURS

VALSTS KONTROLIERES PRIEKŠVārds	4
1. PAMATINFORMĀCIJA PAR VALSTS KONTROLI	6
1.1. Vīzija, misija, vērtības	6
1.2. Tiesiskais regulējums un kompetence	6
1.3. Struktūra	7
1.4. Darbības stratēģija	8
1.5. Personāla resursi	8
1.6. Finanšu resursi	11
1.7. Kvalitātes vadības un iekšējās kontroles sistēma	12
1.8. Eiropas Sociālā fonda projekts	14
2. REVĪZIJU DARBS	16
2.1. Revīziju darba organizācija	16
2.2. Revīziju atbalsta rīki un procesi	18
2.3. Revīziju darba rezultāti	20
2.3.1. Pirmais revīzijas departaments	20
2.3.1.1. Ārlietas	20
2.3.1.2. Kultūra	21
2.3.1.3. Izglītība, zinātne un sports	22
2.3.1.4. Ekonomika	23
2.3.1.5. Transports un sakari	23
2.3.1.6. Neatkarīgās un citas institūcijas	25
2.3.2. Otrais revīzijas departaments	26
2.3.2.1. Aizsardzība	26
2.3.2.2. Tieslietas	27
2.3.2.3. Iekšlietas	30
2.3.2.4. Neatkarīgās un citas institūcijas	33
2.3.3. Trešais revīzijas departaments	34
2.3.3.1. Labklājība	34
2.3.3.2. Veselības aprūpe	36
2.3.3.3. Revīzijas ātrai reaģēšanai uz aktuāliem notikumiem valstī	38
2.3.4. Ceturtais revīzijas departaments	41
2.3.4.1. Lauksaimniecība, zivsaimniecība un mežsaimniecība	41
2.3.4.2. Vides aizsardzība un reģionālā attīstība	44
2.3.4.3. Neatkarīgās un citas institūcijas	47
2.3.4.4. Publiskā sektora finanšu pārvaldība	47
2.3.5. Piektais revīzijas departaments	51
2.3.5.1. Pašvaldības	51
2.3.5.2. Neatkarīgās un citas institūcijas	54
2.3.6. Revīzijas un metodoloģijas departaments	55
2.3.6.1. Publiskā sektora finanšu pārvaldība	55
2.3.6.2. Neatkarīgās un citas institūcijas	57
2.4. Revīzijās sniegto ieteikumu ieviešana	60

SATURS

2.5.	Revīzijas konstatēto tiesību normu pārkāpumu izskatīšana _____	62
2.5.1.	Pārkāpumu izskatīšana tiesībaizsardzības iestādēs _____	62
2.5.2.	Sadarbība pārkāpumu vispusīgai izskatīšanai _____	63
2.5.3.	Pārkāpumu izskatīšana citās atbildīgajās institūcijās _____	64
2.5.4.	Pārkāpumu izskatīšana revidējamās vienībās un to augstākās institūcijās _____	65
3.	STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA _____	67
3.1.	Dalība starptautiskajās organizācijās un darba grupās _____	67
3.2.	Sadarbība ar citu valstu augstākajām revīzijas iestādēm _____	68
3.3.	Kontaktu komitejas sanāksme _____	70
4.	VALSTS KONTROLES KOMUNIKĀCIJA _____	71
4.1.	Sabiedrības informēšana _____	71
4.2.	Sadarbība ar Saeimu un Ministru kabinetu _____	72
4.3.	Sadarbība ar revidējamām vienībām _____	74
4.4.	Sadarbība ar citām organizācijām _____	74
5.	DARBĪBAS PRIORITĀTES 2015.GADĀ _____	76

VALSTS KONTROLIERES PRIEKŠVārds

VALSTS KONTROLIERES PRIEKŠVārds

Cienījamie lasītāji!

Katram Latvijas iedzīvotājam ir tiesības zināt, kā tiek tērēta viņa nodokļos samaksātā nauda - vai tā tiek izlietota pienācīgi un vai rada jaunu vērtību, it īpaši tagad, kad publiskās finanses ir ierobežotas, bet vajadzības arvien pieaug.

Vienlaikus - valsts nav nekas abstrakts, ar cilvēku nesaistīts. Valsts - tie esam mēs paši, un ir ļoti svarīgi laiku pa laikam uzdot jautājumu gan mazās, gan jo īpaši - lielās lietās - vai es sev, savai ģimenei, savai sētai to darītu? Un kāda būtu godīga atbilde?

Valsts kontrole ir institūcija, kura ne tikai sniedz patiesu informāciju iedzīvotājiem par īsto lietu stāvokli, bet arī palīdz institūcijām lietderīgāk izmantot nodokļu maksātāju naudu, kā arī atklāto ļaunprātību gadījumā aktīvi sadarbojas ar tiesībsargāšanas iestādēm.

Esmu gandarīta, ka 2014.gadā Valsts kontrole visās šajās jomās ir panākusi būtisku progresu.

Apzinoties, cik svarīgs ir revīzijas savlaicīgums, darbu ir uzsākusi jauna Valsts kontroles struktūrvienība, kuras darbinieki veic revīzijas, reaģējot uz aktuāliem notikumiem valstī. Pagājušajā gadā revidenti pārbaudīja, piemēram, „Rīgas satiksmes” transporta biļešu cenu pamatotību un atklāja būtiskus trūkumus un pārkāpumus. Revīzijas rezultāti vairākus mēnešus bija sabiedrības uzmanības centrā, pašlaik jautājums par braukšanas tarifu noteikšanu ir nokļuvis vairāku institūciju darba kārtībā un tā risināšanā iesaistījušies valdības un Saeimas pārstāvji.

Esmu priecīga arī par to, ka mums ir laikus izdevies novērst liekus valsts naudas tēriņus. Piemēram, pateicoties mūsu atklātajam, ka sanitārā autotransporta noma Rīgas reģionā ir sadārdzināta un līgumam neatbilstoša, valdība nolēma pārtraukt ārpakalpojumu šajā jomā un visā Latvijā nodrošināt ātrās palīdzības transportu pašu spēkiem, iekonomējot vairākus miljonus eiro.

Plašu rezonansi un debates par dažādu tēriņu likumību un lietderību izraisīja revīzijas pašvaldībās. Mūsu rīcības plāns paredz trīs gadu laikā vismaz vienreiz pārbaudīt katru no 119 Latvijas pašvaldībām. Lai gan tas ir radījis nemieru vietējās varas aprindās un Latvijas Pašvaldību savienībā, esam pārliecināti par šāda soļa nepieciešamību, jo iedzīvotāju sūdzību skaits par pašvaldību rīcību pieaug ar katru gadu. Tāpēc 2014.gadā Valsts kontrole īpaši rūpīgi izvērtēja vietējo varu tēriņus un atklāja nelikumīgas darbības ar finanšu līdzekļiem, kapitālsabiedrību naudas izlietošanu privātām vajadzībām, konstatēja iedzīvotāju interešu nepietiekamas aizstāvības gadījumus un citus būtiskus pārkāpumus.

Valsts kontrole arī sekmīgāk sadarbojas ar tiesībsargājošajām institūcijām. Esmu gandarīta, ka ģenerālprokurors ikgadējā prokuroru sanāksmē norādīja, ka viens no uzdevumiem ir pastiprinātas uzraudzības veikšana tajos kriminālprocesos, kuri uzsākti pēc Valsts kontroles revīziju materiāliem. 2014.gadā tiesībsargāšanas iestādēm ir ziņots par 13 revīzijās konstatētajiem pārkāpumiem, un pozitīvās tendences jau ir manāmas: vienā lietā ir notiesājošs spriedums un pret divām personām uzsākta kriminālvajāšana. 2014.gadā ir stājušies spēkā arī divi notiesājoši spriedumi un uzsākta kriminālvajāšana pret trīs personām par iepriekšējos gados konstatētajiem pārkāpumiem. Ceru, ka šīs sadarbības rezultātā pārkāpumu izskatīšanas temps arī turpmāk pieaugs un lietas ātrāk nonāks tiesās.

Kā jaunu instrumentu, kas palīdz saukt pārkāpējus pie atbildības, varu minēt pēc mūsu priekšlikuma pieņemtos grozījumus „Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumā”, kas paredz piecu mēnešu laikā pēc revīzijas ziņojuma spēkā stāšanās revidējamām vienībām vai to augstākām iestādēm informēt mūs par vainīgo personu atbildības izvērtēšanas rezultātiem. Līdz ar to iestādēs ir jānoskaidro, kuras personas ir pieļāvušas konstatētos pārkāpumus un vai personas ir jāsauc pie disciplinārās un civiltiesiskās atbildības. Vainīgajiem arvien grūtāk ir izvairīties no atbildības.

Esam pateicīgi par pieaugošo sabiedrības atbalstu Valsts kontroles darbam. Lai efektīvāk sasniegtu mērķus, izmantojam jaunus veidus komunikācijai ar sabiedrību - veidojam video par revīzijās atklāto, jaunajā mājaslapā informējam ne tikai par pabeigtajām, bet arī plānotajām revīzijām un par to, kā noris ieteikumu ieviešana, kāda ir to finanšu ietekme un kas notiek ar pārkāpumu izskatīšanu tiesībsargāšanas iestādēs. Gan mājaslapā, gan sociālajos tīklos aicinām sabiedrību sniegt revīzijām noderīgu informāciju, braucam uz reģioniem, lai klātienē atbildētu uz vietējo iedzīvotāju jautājumiem.

Esmu pārliecināta, ka profesionāli un neatlaidīgi turpinot iesākto, nākamajā gadā izdosies vēl vairāk uzlabot mūsu iestādes sniegumu un tuvoties 2017.gadam izvirzītajam mērķim - ar 1 eiro ieguldījumu Valsts kontroles darbības nodrošināšanā panākt vismaz 5 eiro atdevi valsts budžeta līdzekļu ietaupījuma vai novērstu nelietderīgo izdevumu izteiksmē.




Valsts kontroliere
Elita Krūmiņa

VALSTS KONTROLIERES PRIEKŠVārDS

Vienlaikus ceru, ka mums izdosies pārliecināt likumdevēju, ka nepieciešams paplašināt Valsts kontroles kompetenci, līdzīgi kā tas ir vairākās Eiropas Savienības valstīs, dodot tiesības Valsts kontrolei pašai saistībā ar revīzijā konstatētajiem normatīvo aktu pārkāpumiem piedzīt valstij vai pašvaldībai nodarītos zaudējumus, kas veicinātu uzticību valstij, ļautu atgūt izšķērdēto naudu un kalpotu par preventīvu līdzekli saimniecisku lēmumu pieņemšanā.

Aizvadītajā gadā ir izdarīts daudz, un par to es esmu ļoti pateicīga visam Valsts kontroles kolektīvam. Arī šim gadam esam noteikuši jaunus, izaicinošus mērķus. Ceru un ticu, ka mums izdosies sasniegt arī tos.

Latvijas Republikas valsts kontroliere
Elita Krūmiņa



PAMATINFORMĀCIJA PAR VALSTS KONTROLI

1. PAMATINFORMĀCIJA PAR VALSTS KONTROLI

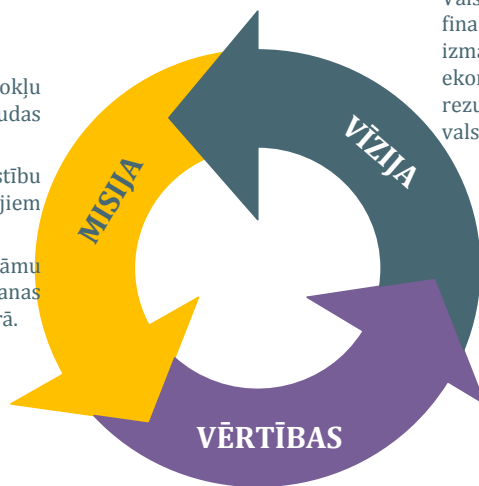
1.1. Vīzija, misija, vērtības

Sekmēt:

efektīvu un likumīgu nodokļu maksātāju naudas izlietojumu;

finanšu pārvaldības attīstību un atbildību par izlietotajiem līdzekļiem;

godīgu un caurskatāmu lēmumu pieņemšanas procesu publiskajā sektorā.



Valsts kontrole veicina finanšu līdzekļu efektīvu izmantošanu, panākot to ekonomiju un uz konkrētu rezultātu sasniegšanu vērstas valsts pārvaldes darbību.

Atbildība. Atklātība. Attīstība.

1.attēls. Valsts kontroles vīzija, misija un vērtības.

1.2. Tiesiskais regulējums un kompetence

Valsts kontrole ir neatkarīga koleģiāla augstākā revīzijas (audita) iestāde Latvijas Republikā un pakļauta vienīgi likumam.

Valsts kontrole ir Augstāko revīzijas iestāžu starptautiskās organizācijas INTOSAI un Eiropas Augstāko revīzijas iestāžu organizācijas EUROSAI locekle, un tai ir saistoši šo organizāciju dokumenti.

Valsts kontrole aktīvi līdzdarbojas Eiropas Savienības dalībvalstu augstāko revīzijas iestāžu un Eiropas Revīzijas palātas sadarbības platformā – Kontaktu komitejā.

Augstākās revīzijas iestādes, kā tas noteikts Limas deklarācijā par finanšu kontroles vadlīnijām¹, savus uzdevumus var veikt objektīvi un efektīvi tikai tad, ja tās ir neatkarīgas no revidējamās vienības, aizsargātas no ārējas ietekmes un ir nodrošinātas ar uzdevumu pildīšanai nepieciešamajiem finanšu līdzekļiem.

Limas deklarācijā noteiktie principi ir nostiprināti Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas 2011.gada 22.decembrī pieņemtajā rezolūcijā „Efektivitātes, atbildības un paredzamības valsts pārvaldē veicināšana, nostiprinot augstākās revīzijas institūcijas”² un 2014.gada 19.decembra rezolūcijā „Efektivitātes, atbildības un pārrēdzamības valsts pārvaldē veicināšana un atbalstīšana, nostiprinot augstākās revīzijas institūcijas”³.

Valsts kontroles darbības mērķis ir, veicot revīzijas, noskaidrot, vai rīcība ar publiskas personas finanšu līdzekļiem ir tiesiska, pareiza, ekonomiska un efektīva, kā arī sniegt rekomendācijas atklāto trūkumu novēršanā.

Valsts kontroles revīzijai ir pakļauta ikviena persona, kuras rīcībā ir publiskas personas finanšu līdzekļi vai manta, kā arī personas, kuras pilda valsts vai pašvaldības iepirkumu. Valsts kontroles revīzijai nav pakļauta tikai Saeima. Lai nodrošinātu Valsts kontroles neatkarību, likumdevējs tai ir piešķīris tiesības pašai noteikt revidējamo vienību, revīzijas laiku, veidu un uzdevumu.



¹ Lima Declaration of Guidelines on Auditing Precepts: <http://www.intosai.org/documents/intosai/general/declarations-of-lima-and-mexico/lima-declaration/ii-independence.html>.

² UN General Assembly Resolution A/66/209 „Promoting the efficiency, accountability, effectiveness and transparency of public administration by strengthening supreme audit institutions”: <http://www.intosai.org/news/010112-un-resolution-a66209.html>.

³ UN General Assembly Resolution A/C.2/69/L.25/Rev.1 „Promoting and fostering the efficiency, accountability, effectiveness and transparency of public administration by strengthening supreme audit institutions”: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N14/642/37/PDF/N1464237.pdf?OpenElement>.

PAMATINFORMĀCIJA PAR VALSTS KONTROLI

1.3. Struktūra

Valsts kontroliere, Valsts kontroles padomes priekšsēdētāja Elita Krūmiņa	
Padome: seši padomes locekļi – revīzijas departamentu direktori	Atbalsta struktūrvienības
Pirmais revīzijas departaments Departamenta direktore Laura Graudiņa, divi sektori, 26 darbinieki. Veic revīzijas Ārlietu, Kultūras, Izglītības un zinātnes, Ekonomikas un Satiksmes ministrijā, Nacionālajā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomē un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā. Koordinē sadarbību ar starptautiskajām organizācijām un citu valstu augstākajām revīzijas iestādēm.	Valsts kontroliera birojs Pieci darbinieki. Uztur saikni starp Valsts kontroli, Saeimu un Ministru kabinetu, ievieš attīstības projektus, nodrošina informācijas pieejamību sabiedrībai un sadarbību ar masu informācijas līdzekļiem.
Otrais revīzijas departaments Departamenta direktore Ilze Grīnhofa, trīs sektori, 22 darbinieki. Veic revīzijas Aizsardzības, Iekšlietu un Tieslietu ministrijā, Tiesībsarga birojā, Prokuratūrā, Augstākajā tiesā, Satversmes tiesā un Satversmes aizsardzības birojā.	Kvalitātes vadības sistēmu speciālists Viens darbinieks. Uztur un pilnveido kvalitātes vadības sistēmu Valsts kontrolē.
Trešais revīzijas departaments Departamenta direktore Inga Vārava, trīs sektori, 23 darbinieki. Veic revīzijas Labklājības un Veselības ministrijā, kā arī revīzijas ātrai reaģēšanai uz aktuāliem notikumiem valstī.	Personāla daļa Trīs darbinieki. Izstrādā personāla vadības stratēģiju un procedūras un nodrošina to īstenošanu, veic personāla analīzi, plānošanu un atlasī, organizē darba izpildes vērtēšanu, mācību procesu un veicina personāla attīstību.
Ceturtais revīzijas departaments Departamenta direktore Marita Salgrāve, trīs sektori, 25 darbinieki. Veic revīzijas Zemkopības, Finanšu, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā, Valsts prezidenta kancelejā, resorā Ministru kabinets, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā, Pārresoru koordinācijas centrā, Centrālajā zemes komisijā.	Juridiskā daļa Seši darbinieki. Nodrošina Valsts kontroles darbības tiesiskumu, piedalās iepirkumu procedūru organizēšanā, sniedz juridiska rakstura palīdzību revīziju veikšanas procesā, pārstāv iestādes intereses valsts un pašvaldību iestādēs un tiesās.
Piektais revīzijas departaments Departamenta direktors Aivars Ērglis, trīs sektori, 22 darbinieki. Veic revīzijas pašvaldībās un to izveidotajās iestādēs, kā arī revīziju par Latvijas Republikas gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem pašvaldību pārskatu daļu.	Kanceleja Finanšu un budžeta plānošanas daļa, Plānošanas un analītikas daļa, Informācijas un tehnoloģiju daļa, Saimniecības daļa, Lietvedības daļa. 18 darbinieki. Nodrošina iestādes budžeta plānošanu un grāmatvedības uzskaiti, lietvedības organizēšanu, saimniecisko darbību, informācijas tehnoloģiju atbalstu, Valsts kontroles darbības plānošanu un novērtēšanu.
Revīzijas un metodoloģijas departaments Departamenta direktore Lelde Dimante, divi sektori, 17 darbinieki. Izstrādā revīziju veikšanas metodoloģiju, veic revīziju par Latvijas Republikas gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem, veic revīzijas valsts budžeta ieņēmumu jomā un Centrālajā vēlēšanu komisijā, nodrošina informācijas tehnoloģiju atbalsta rīku revīzijās uzturēšanu, veic informācijas sistēmu auditoru pienākumus revīzijās. Organizē un veic slēgtu revīziju kvalitātes kontroli, apmācības jaunajiem Valsts kontroles darbiniekiem, kā arī pieredzes apmaiņas seminārus visiem Valsts kontroles darbiniekiem.	

2.attēls. Valsts kontroles struktūra.⁴

Valsts kontroles sastāvā ir valsts kontrolieris, Valsts kontroles padome, seši revīzijas departamenti un atbalsta struktūrvienības, kas nodrošina iestādes organizatorisko, finansiālo un saimniecisko darbību.

Valsts kontrolieri un Valsts kontroles padomes locekļus uz četriem gadiem amatā ievēl Saeima. Valsts kontrolieri un padomes locekļus var apstiprināt amatā atkārtoti, bet ne vairāk kā divus termiņus pēc kārtas.



3.attēls. Valsts kontroles padome 2014.gada novembrī (no kreisās – Inga Vārava, Laura Graudiņa, Lelde Dimante, Elita Krūmiņa, Aivars Ērglis, Marita Salgrāve, Ilze Grīnhofa).

⁴ Darbinieku skaits 2014.gada 31.decembrī atbilstoši Valsts kontroles štatū sarakstam.

1.4. Darbības stratēģija

Valsts kontrole darbojas saskaņā ar 2013.gada 27.decembrī apstiprinātu Valsts kontroles darbības stratēģiju 2014.-2017.gadam.

Valsts kontroles darbības stratēģija 2014.-2017.gadam	
Darbības virzieni	Mērķi
Atbalsts Latvijas Republikas Saeimai un izpildvarai publiskā sektora pilnveidošanā, veicinot efektīvu publisko līdzekļu izmantošanu sabiedrības interesēs.	<p>Sekmēt efektīvu, likumīgu un ekonomisku publisko iestāžu resursu pārvaldību, programmu īstenošanu un mērķu sasniegšanu atbilstoši valdības uzstādījumiem, Saeimas apstiprinātajām valsts attīstības prioritātēm un sabiedrības interesēm.</p> <p>Veicināt savstarpēji saskaņotu un produktīvu sadarbību ar revidējamām vienībām, Saeimu, tiesībsargājošām iestādēm un sabiedrību.</p> <p>Stiprināt Valsts kontroles revīzijas ieteikumu ieviešanas uzraudzību.</p>
Valsts kontroles attīstības ilgtspējas nodrošināšana.	<p>Pilnveidot cilvēkresursu vadības sistēmu, nodrošinot augstas kvalifikācijas, uz rezultātu orientētu darbinieku motivēšanu un piesaisti.</p> <p>Garantēt augsta darba kvalitātes principa saglabāšanu ikvienā Valsts kontroles veiktajā darbībā, nodrošinot kvalitātes kontroles sistēmas pilnveidošanu, pārskatāmu procesu uzraudzību un nepārtrauktu darbības racionalizēšanu.</p> <p>Nodrošināt revīzijās izmantotās metodoloģijas atbilstību starptautiskajiem revīzijas standartiem un labākajai pieredzei.</p> <p>Nodrošināt komunikācijas stratēģijas īstenošanu, veicinot izpratni par Valsts kontroles ietekmi publiskās pārvaldības veidošanā.</p> <p>Aktīvi līdzdarboties starptautiska līmeņa aktivitātēs, veicinot profesionālo izaugsmi un Latvijas atpazīstamību starptautiskā līmenī.</p>
Valsts kontroles darbības efektivitātes uzlabošana.	<p>Realizēt efektīvu resursu pārvaldību, paaugstinot snieguma kvalitāti, produktivitāti un pilnveidojot procesu standartizāciju.</p> <p>Izmantojot informācijas tehnoloģiju iespējas, attīstīt jaunas un pilnveidot rīcībā esošās revīziju atbalsta un citu funkciju programmatūras, kā arī nodrošināt informācijas tehnoloģiju sistēmas nepārtrauktu darbību.</p>

4.attēls. Valsts kontroles darbības stratēģija 2014.-2017.gadam.

Valsts kontroles padome darbības stratēģijas īstenošanai katru gadu apstiprina darba plānu. Darba plānā ir iekļauts revīziju plāns, noteiktas attiecīgajā gadā veicamās aktivitātes darbības stratēģijā noteikto mērķu un rezultātu sasniegšanai, noteikti atbalsta struktūrvienībām pārskata gadā veicamie uzdevumi un katrai aktivitātei noteikta atbildīgā struktūrvienība, izpildes termiņi, plānotās cilvēkstundas un budžets.

1.5. Personāla resursi

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁵

Valsts kontrole atbilstoši izvirzītajiem darbības mērķiem ir piesaistījusi nepieciešamā apjoma un kvalifikācijas darbiniekus, nodrošinot **vecāko valsts revidentu īpatsvaru vismaz 30%** apmērā no kopējā revīzijās iesaistītā personāla.

Uz pārskata perioda beigām Valsts kontrolē bija 175 amata štata vietas, tajā skaitā 138 revīzijas personālam un 37 atbalsta personālam. Darba attiecībās ar Valsts kontroli bija 167 darbinieki, tajā skaitā 129 – revīzijas personāls un 38 – atbalsta personāls. **Vecāko valsts revidentu īpatsvars** no kopējā revīzijās iesaistītā personāla bija **20,16%** (26 darbinieki).



5.attēls. Valsts kontroles personāla struktūra.

⁵ Rezultāts sasniegams stratēģijas darbības pēdējā gadā - 2017.gadā.

PAMATINFORMĀCIJA PAR VALSTS KONTROLI

Pārskata periodā uzsākta Valsts kontroles darbības stratēģijai 2014.-2017.gadam atbilstoša darbinieku amatu saraksta izstrāde, kas pamatotu katrai struktūrvienībai nepieciešamā kvalifikācijas līmeņa darbinieku struktūru un nepieciešamo skaitu, lai struktūrvienība spētu pilnvērtīgi un augstā kvalitātē veikt tai noteiktos uzdevumus, veicināt revīziju darba pievienoto vērtību, panākot aizvien lielāku valsts budžeta līdzekļu ietaupījumu un novēršot nelietderīgus izdevumus.

Lai nodrošinātu nepieciešamā apjoma un kvalifikācijas darbinieku atlasīšanu un pieņemšanu darbā, tika organizēti 10 atlasē konkursi uz valsts revidenta, valsts revidenta - jurista, vecākā valsts revidenta, informācijas sistēmu auditora un speciālista starptautiskās sadarbības jautājumos amatiem un mājaslapā pastāvīgi ir aktuāls sludinājums par valsts revidenta vakanci.



6.attēls. Valsts kontroles kolektīvs 2014.gada novembrī.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶

Valsts kontrole sekmē darbinieku labklājību, nodrošinot sakārtotu, kvalitatīvu darba vidi un labvēlīgu psiholoģisko mikroklimatu, kā rezultātā **darba vides apmierinājuma indekss ir ne mazāks kā 2,5 un darbinieku mainības koeficients ir ne lielāks kā 15%**.

2014.gadā tika veikts darbinieku apmierinātības pētījums. Pētījumā kopā piedalījās 126 darbinieki. Analizētas tika 94 darbinieku anketas, kuras bija aizpildītas pilnībā. Liels pētījumā piedalījušos darbinieku īpatsvars ir ar darba stāžu Valsts kontrolē līdz trīs gadiem (53,2%).

Skalā no 1 līdz 3 punktiem kopējais darbinieku **apmierinātības indekss** 2014. gadā bija **2,52 punkti**. 2013.gadā tas bija 2,28 punkti. Pētījumā darbinieki visatzinīgāk ir novērtējuši savu piederību Valsts kontrolei kā iestādei un ir apliecinājuši savu lojalitāti, izpratni par Valsts kontroles lomu valsts pārvaldes sistēmā, kā arī gatavību pilnveidot savas zināšanas kopējā darba snieguma uzlabošanai un sabiedrības uzticības vairošanai.

Vidējais darbinieku skaits 2014.gadā bija 168 darbinieki. Darba attiecības ar Valsts kontroli pārskata periodā uzsāka 43 darbinieki, izbeidza 32 darbinieki. Darbinieku **mainības koeficients bija 17%**, kas, salīdzinot ar iepriekšējo 2013.gadu, ir saglabājies nemainīgs.

Valsts kontrolē joprojām ir augsta darbinieku mainība, kas saistīta ar Valsts kontroles darba specifiku (nepieciešamību pēc specifiskām zināšanām, prasmēm un spējām veikt revidenta darbu) un darba intensitāti (spēju īsā laikā aptvert revidējamo jomu un izpildīt starptautiskajos revīzijas standartos noteiktās prasības).

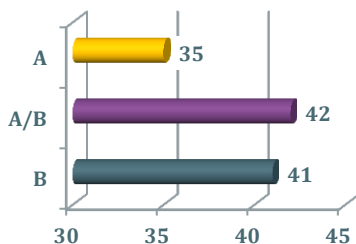
⁶ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā, apmierinājuma indekss tiek vērtēts reizi divos gados.

PAMATINFORMĀCIJA PAR VALSTS KONTROLI

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁷

Valsts kontrole īsteno strukturētu darba izpildes plānošanu un novērtēšanu, ar katra darbinieka individuālā snieguma uzlabošanu panākot labākus institūcijas darbības rezultātus. Darba izpildes gada laikā vērtēšanas rezultātā **ne mazāk kā 20% darbinieku saņem vērtējumu A.**

Valsts kontroles darbinieku darbs tiek vērtēts, pamatojoties uz iepriekš noteiktajiem darbinieka individuālajiem uzdevumiem un to izpildes rezultātiem saskaņā ar attiecīgajam amatam un kvalifikācijas pakāpei apstiprinātajiem vērtēšanas kritērijiem. Darbs tiek vērtēts piecās vērtējuma kategorijās – A un A/B (pārsniedz amatam izvirzītās prasības), B (atbilst prasībām), C (daļēji atbilst prasībām) un D (neatbilst prasībām).



7.attēls. Darba izpildes novērtējums.

Pārskata periodā tika veikts darbinieku darba izpildes novērtējums, kurā piedalījās 119 darbinieki. Rezultātā vērtējuma kategoriju A ieguva 35 darbinieki jeb 29% (23 revīzijas personāla un 12 atbalsta struktūrvienību darbinieki), kategoriju A/B – 42 darbinieki un B – 41 darbinieks. Pēc vērtēšanas 13 darbiniekiem tika paaugstināta kvalifikācijas pakāpe, četriem – amats un kvalifikācijas pakāpe.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁸

Ikviens Valsts kontroles darbinieks nodrošina darba izpildi augstā līmenī, veltot darba pienākumu izpildei nepieciešamo **zināšanu apguvei ne mazāk kā 20 stundas gadā**, piedaloties organizētajās mācībās profesionālo zināšanu papildināšanai.

Darbinieku mācību vajadzības tiek apzinātas un izriet no Valsts kontroles darbības stratēģijas 2014.-2017.gadam, katra darbinieka individuālo uzdevumu un attīstības vajadzību kartes, darba izpildes vērtēšanas kartes, kā arī no mācību satura un organizēšanas kvalitātes novērtējuma anketām.

Pārskata periodā kopumā darbinieki apmeklēja 63 dažādas profesionālās pilnveides mācības, kursus un seminārus, no kuriem 33 tika organizētas vienai vai vairākām darbinieku grupām, no tām 14 mācības un seminārus vadīja Valsts kontroles darbinieki. Ārējās mācības nodrošināja Valsts administrācijas skola, Zvērinātu revidentu asociācija, Finanšu ministrija, Konkurences padome, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs, SIA „Ernst & Young Baltic” un citi mācību pakalpojumu sniedzēji.

Mācības tika organizētas par starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem, starptautiskajiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem, izmaiņām normatīvajos aktos nodokļu jomā, finanšu un lietderības revīziju veikšanu, MS Excel izmantošanu revīzijās, revīzijas atbalsta programmatūru TeamMate, programmatūras IDEA izmantošanu revīzijās, par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā, par informācijas grafiku veidošanu un tekstu vizualizāciju, par aizliegtu vienošanos publiskajos iepirkumos, par Publiskas personas mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma piemērošanu, par politikas plānošanas un uzraudzības sistēmu, par publiskās runas veidošanu un uzstāšanos u.c.

Vidēji katrs darbinieks darba pienākumu izpildei **nepieciešamo zināšanu apguvei ir veltījis 59,5 stundas gadā.**



Finanšu ministrija



Valsts administrācijas skola



Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs



Konkurences padome

LZRA
LATVIJAS ZVĒRINĀTU REVIDENTU ASOCIĀCIJA

ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

⁷ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

⁸ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

PAMATINFORMĀCIJA PAR VALSTS KONTROLI

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁹

Valsts kontroles amatpersonas un **darbinieki rikojas atbilstoši Valsts kontroles Ētikas kodeksā noteiktajiem profesionālās ētikas pamatprincipiem** un vispārējās uzvedības normām, veicinot likumīgu un godprātīgu darbu sabiedrības interesēs, uzlabojot iestādes darba kultūru un veicinot Saeimas, revidējamo vienību un sabiedrības uzticību Valsts kontrolei.

Pārskata gadā Valsts kontroles padome ir **apstiprinājusi jaunu, pilnveidotu Ētikas kodeksu**. Ētikas kodekss ir izstrādāts atbilstoši INTOSAI pamatnostādņem¹⁰ un ņemot vērā EUROSAI ieteikumus ētikas infrastruktūras veidošanai publiskā sektora audita iestādēs¹¹.

Uzsverot, ka Valsts kontroles noteikto vērtību – Atbildība, Atklātība un Attīstība – stiprināšanā būtiska loma ir uz ētisku attieksmi un darbībām balstītai darbinieku ikdienas rīcībai, Ētikas kodeksā ir noteikti pieci ētikas pamatprincipi: godprātība, objektivitāte, profesionālā kompetence, konfidencialitāte un profesionāla rīcība.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.¹²

Valsts kontrole veicina **revidentu profesijas tālāku attīstību**, sadarbojoties ar profesionālām asociācijām, reizi gadā organizējot diskusijas par revīzijas standartiem.

Valsts kontrole aktīvi **sadarbojās ar Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātes vadību**, panākot vienošanos par profesionālās maģistra programmas „Grāmatvedība un audits” un profesionālās bakalaura programmas „Grāmatvedība, analīze un audits” papildināšanu ar jautājumiem par starptautiskajiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem, iekšējā audita funkcijas lomu valsts pārvaldes iestāžu darbībā un citiem būtiskiem publiskā sektora iestāžu darbības jautājumiem.

Šīs sadarbības ietvaros Valsts kontroles amatpersonas universitātes **studentiem vadīja lekcijas** - par Valsts kontroles darbību, mērķiem un galvenajiem uzdevumiem (valsts kontroliere Elita Krūmiņa) un par būtiskākajām kļūdām pašvaldību grāmatvedībā un 2013.gada pārskatos (vecākā valsts revidente Guna Krūmiņa).

2014. gada laikā Valsts kontrole ir **uzsākusi diskusiju ar Finanšu ministriju**, aicinot ministriju kā nozares politikas veidotāju izstrādāt revīzijas nozares attīstības Latvijā koncepciju. Šāda koncepcija ļautu tālāk izstrādāt un virzīt apstiprināšanai tiesību aktus, kas nodrošinātu ilgtspējīgu revīzijas nozares attīstību, harmoniski risinot gan publiskā, gan privātā sektora revīziju problēmjautājumus un novēršot identificētos riskus nozarē. Valsts kontroles ieskatā valsts politikas un normatīvā regulējuma līmenī būtu precizējams gan starptautisko publiskā sektora revīzijas standartu adaptācijas jautājums, gan valsts un pašvaldību budžetu līdzekļu nelietderīga izmantošana, ko izraisa atkārtotu revīziju veikšana pašvaldībās gadījumos, kad Valsts kontrole nevar paļauties uz zvērinātu revidentu darbu, gan sabalansēta pieeja revīzijām un obligātajām pārbaudēm pakļaujamo uzņēmumu skaita noteikšanā, lai novērstu nepamatotu administratīvo slogu uzņēmējdarbībai, un citi jautājumi. Valsts kontrole ir aicinājusi Finanšu ministriju iekļaut minētās koncepcijas un saistīto tiesību aktu izstrādi 2015.gada prioritāro uzdevumu sarakstā.

1.6. Finanšu resursi

1.tabula

Valsts kontroles ieņēmumi un izdevumi

Ieņēmumu un izdevumu veids	2014.gada plāns (EUR)	2014.gada izpilde (EUR)	2015.gada plāns (EUR)
Resursi izdevumu segšanai	4 798 046	4 832 304	5 433 420
Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	4 798 046	4 798 046	5 211 695
Valsts budžeta transferti ¹³	0	34 258	221 725

⁹ Rezultāts sniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

¹⁰ ISSAI 30 – INTOSAI Code of Ethics: http://www.issai.org/media/12926/issai_30_e.pdf.

¹¹ Supporting SAI to enhance their ethical infrastructure: http://www.eurosai-tfae.tcontas.pt/activities/Activities/Ethics%20within%20SAIs%20-1st%20paper/TFAE_Ethics%20within%20SAIs%201st%20paper.pdf.

¹² Rezultāts sniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

¹³ Transferts no valsts budžeta programmas 63.07.00 „Strukturālo reformu ieviešana valsts pārvaldē (2007-2013)” Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā projekta 1DP/1.5.1.1.1./10/IPIA/CFLA/004/002 „Atbalsts strukturālo reformu ieviešanai valsts pārvaldē” aktivitātei „Valsts kontroles kapacitātes stiprināšana”.

PAMATINFORMĀCIJA PAR VALSTS KONTROLI

Ieņēmumu un izdevumu veids	2014.gada plāns (EUR)	2014.gada izpilde (EUR)	2015.gada plāns (EUR)
Izdevumi – kopā	4 798 046	4 778 358	5 433 420
Atlīdzība	3 625 835	3 586 259	4 210 835
Preces un pakalpojumi	1 048 218	976 873	1 182 460
Kapitālie izdevumi	122 288	214 063	38 418

2014.gadā Valsts kontrole ir uzsākusi aktivitāti „Valsts kontroles kapacitātes stiprināšana” Valsts kancelejas īstenotā Eiropas Sociālā fonda projekta 1DP/1.5.1.1.1./10/IPIA/CFLA/004/002 „Atbalsts strukturālo reformu ieviešanai valsts pārvaldē” ietvaros. Aktivitātes kopējais Eiropas Sociālā fonda finansējums ir 270 tūkst. EUR, kas paredzēts: (1) kapacitātes stiprināšanai lietderības revīziju veikšanas jomā un (2) neatkarīgam Valsts kontroles darba novērtējumam.

Valsts kontrolei 2014.gadam tika piešķirts papildu finansējums 1 milj. EUR apmērā saskaņā ar jaunās politikas iniciatīvas pieteikumu, lai nodrošinātu pārbaudīto skaita palielināšanu pašvaldībās, paplašinātu lietderības jautājumu izvērtēšanu revīzijās un īstenotu ātras reaģēšanas revīzijas saistībā ar aktuāliem notikumiem valstī. Lai nodrošinātu šo mērķu sasniegšanu, Valsts kontrolē ir izveidots atsevišķs sektors, kurš veic revīzijas, reaģējot uz aktuālajiem notikumiem valstī. Pārbaudīto apjoma palielināšanai pašvaldībās tika pieņemts rīcības plāns, saskaņā ar kuru trīs gadu periodā tiks veiktas revīzijas vismaz reizi katrā no 119 pašvaldībām, tajā skaitā veicot 46 likumības un lietderības revīzijas pašvaldībās. Lietderības revīziju kapacitātes stiprināšanas pasākumi tiek īstenoti Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētās aktivitātes ietvaros sadarbībā ar Zviedrijas augstāko revīzijas iestādi. Savukārt neatkarīga Valsts kontroles novērtējuma (*Peer review*) veikšanai, kas ir uzsākts 2015.gadā, ir panākta vienošanās ar Polijas, Slovākijas, Dānijas, Nīderlandes un Amerikas Savienoto Valstu augstākajām revīzijas iestādēm.

1.7. Kvalitātes vadības un iekšējās kontroles sistēma

Valsts kontroles kvalitātes vadības sistēma ir izveidota, pamatojoties uz Latvijas standartu LVS EN ISO 9001:2009 „Kvalitātes pārvaldības sistēmas. Prasības (ISO 9001:2008)”. Iestādes darbība ir aprakstīta 23 darba procesu aprakstos, no kuriem astoņi ir pamatdarbības procesi, trīs – vadības un 12 – atbalsta procesi.

Darbības uzraudzība tiek nodrošināta ar ikdienas aktivitātēs integrētām darbībām (apstiprināšana, saskaņošana, darba kvalitātes izvērtēšana, pienākumu un atbildības dalīšana) un ar mērķtiecīgiem kontroles pasākumiem (revīziju kvalitātes kontrole, auditējamo sistēmu novērtējums, iekšējais audits, atbilstības pārbaudes).

Kontroles pasākums	Mērķis	Periodiskums	Kontroles pasākuma veicējs
Revīziju kvalitātes kontrole	Gūt pārliecību, ka iestāde un darbinieki ievēro profesionālos standartus un normatīvo aktu prasības, kā arī identificēt labo praksi un nepieciešamos uzlabojumus revīziju metodoloģijā.	Reizi gadā	Slēgtu revīziju kvalitātes kontroles darba grupa
Auditējamo sistēmu novērtējums	Noteikt riska faktoru ietekmi uz iestādes audita vidi un identificēt prioritāri auditējamās sistēmas.	Ne retāk kā reizi divos gados	Valsts kontrolieris, revīzijas departamentu direktori, Audita komisija, par auditējamo sistēmu atbildīgo struktūrvienību vadītāji
Iekšējais audits	Sniegt iekšējās kontroles sistēmas darbības novērtējumu, lai pilnveidotu iekšējās kontroles sistēmas darbību iestādē.	Gadā vidēji viens līdz divi iekšējie auditi.	Audita komisija
Atbilstības pārbaudes	Sniegt vērtējumu par Valsts kontroles darbības un kvalitātes vadības sistēmas atbilstību ārējiem un/ vai iekšējiem tiesību aktiem, kvalitātes vadības sistēmas prasībām un starptautisko standartu prasībām.	Gadā vidēji piecas atbilstības pārbaudes.	Kvalitātes vadības sistēmu speciālists

8.attēls. Valsts kontroles darbības uzraudzības pasākumi.

PAMATINFORMĀCIJA PAR VALSTS KONTROLI

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.¹⁴

Valsts kontrole veic revīzijas augstā līmenī un regulāri **veic vismaz sešu slēgtu revīziju kvalitātes kontroli gadā**, nodrošinot kvalitātes kontroli veiktajām lietderības, likumības un finanšu revīzijām, laikus pilnveidojot revīziju metodoloģiju un novēršot identificētos trūkumus.

Valsts kontrole, veicot revīziju darba kvalitātes kontroli, ievēro ISSAI 40 „Kvalitātes kontrole augstākajām revīzijas iestādēm”¹⁵ prasības.

Pārskata periodā kvalitātes kontrole, novērtējot, vai finanšu revīzijā ir noteikta efektīva revīzijas pieeja, tika veikta **četrās finanšu revīzijās** – par Ekonomikas, Finanšu un Iekšlietu ministrijas 2013.gada pārskatu sagatavošanas pareizību un par Latvijas Republikas 2012.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem (ieņēmumu daļu). Kvalitātes kontrole, novērtējot, vai revīzijas pierādījumu iegūšanas posmā ir veiktas pārbaudes par katru revīzijas apjomā iekļauto tēmu, vai revīzijas programmas ir aizpildītas sākotnēji plānotajā apjomā, tika veikta **divās likumības revīzijās** – „Vai Veselības ministrijas īstenotā politika kompensējamo medikamentu jomā darbojas atbilstoši sabiedrības interesēm?” un „Rīgas pilsētas pašvaldības rīcības atbilstība normatīvo aktu prasībām, nodrošinot bērniem vietu pirmsskolas izglītības iestādē”.

Veikto finanšu revīziju kvalitātes kontroļu rezultātā sniegti 11 ieteikumi, tajā skaitā deviņi ieteikumi revīziju grupām darba pilnveidošanai un divi ieteikumi metodoloģijas pilnveidošanai, papildinot finanšu revīziju metodoloģiju ar praktiskiem piemēriem par salīdzinošo analītisko procedūru piemērošanu un par atsevišķu konstatēto kļūdu atzīšanu par nepārprotami nenozīmīgām. Kvalitātes kontroles laikā tika arī identificēti divi labās prakses piemēri, dokumentējot veicamās revīzijas procedūras izsekojami un caurskatāmi.

Likumības revīziju kvalitātes kontroļu rezultātā sniegti pieci ieteikumi, tajā skaitā trīs ieteikumi revīziju grupām darba pilnveidošanai un divi ieteikumi likumības revīziju metodoloģijas pilnveidošanai par revīzijā pārbaudāmā apjoma un veicamo procedūru atklāšanas detalizāciju revīzijas plānošanas dokumentos un par darba dokumentācijas sagatavošanu liela apjoma datu analīzes gadījumā. Kvalitātes kontroles laikā tika arī identificēts labās prakses piemērs, liela apjoma datu analīzei izmantojot elektronisko datu analīzes rīku (*IDEA*).

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.¹⁶

Valsts kontroles iekšējās kontroles sistēma ir efektīva un noder **kā paraugs valsts un pašvaldību institūciju darba organizācijā**, nodrošinot iekšējos auditos, slēgtu revīziju kvalitātes kontrolēs un atbilstības pārbaudēs sniegto ieteikumu ieviešanu noteiktajā termiņā ne mazāk kā 95% gadījumā.

Pārskata periodā ir veiktas piecas atbilstības pārbaudes – par telekomunikāciju pakalpojumu lietošanu, par personas datu apstrādi, par darba vides un ugunsgrēka risku novērtēšanu un preventīvo pasākumu noteikšanu, par iekšējo normatīvo dokumentu izstrādi un par iestādes stratēģisko un darba plānošanu – un viens iekšējais audits – par informācijas tehnoloģiju vadību. Atbilstības pārbaūžu un iekšējā audita rezultātā struktūrvienībām sniegti kopā 52 ieteikumi.

2014.gadā struktūrvienībām bija jāievieš kopā 39 ieteikumi, kuri bija sniegti 2013. un 2014.gadā veiktajās atbilstības pārbaudēs un iekšējos auditos. Visi ieteikumi ir ieviesti.

Valsts kontrolē tika izveidota risku vadības darba grupa, kura veica **risku novērtējumu Valsts kontroles darbības stratēģijas 2014.-2017.gadam mērķu sasniegšanai**. Risku vadības mērķis ir novērst vai samazināt iespējamās apdraudējumus Valsts kontroles stratēģisko mērķu sasniegšanai un vairost pārliecību, ka noteiktie sasniedzamie rezultāti tiks gūti pilnā apmērā. Risku identifikācijā tika izmantota „prāta vētras” metode, kopā identificējot 50 riskus.

¹⁴ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

¹⁵ ISSAI 40 - Quality Control for SAs: http://www.issai.org/media/12938/issai_40_e_.pdf.

¹⁶ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

PAMATINFORMĀCIJA PAR VALSTS KONTROLI



9.attēls. Identificēto risku skaits sadalījumā pa mērķiem.

Visiem riskiem tika sagatavots apraksts, savukārt riskiem ar augstu un ļoti augstu riska pakāpi – ierosināti pasākumi to mazināšanai, kuri ir iekļauti Valsts kontroles darba plānā 2015.gadam.

Valsts kontroles likums nosaka, ka Valsts kontrolē gada finanšu pārskata revīziju veic zvērināts revidents vai zvērinātu revidentu komercsabiedrība, kuru konkursa kārtībā izraugās Saeima. Revīziju par Valsts kontroles 2013.gada finanšu pārskatu veica SIA „Auditorfirma Padoms”. Katru gadu Valsts kontroles pārskata revīzijas rezultāti tiek izskatīti Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijā, un, prezentējot 2013.gada finanšu pārskata revīzijas rezultātus Valsts kontrolē, zvērināts revidents uzsvēra, ka **Valsts kontrolei ir sniegts neierobežoti pozitīvs atzinums**.

1.8. Eiropas Sociālā fonda projekts

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.¹⁷

Valsts kontrole **īsteno kapacitātes stiprināšanas projektus un aktivitātes**, piesaistot ārējo finansējumu vismaz vienam projektam laika posmā no 2014. līdz 2017.gadam.



Pārskata periodā tika sagatavots projekta pieteikums Eiropas Sociālā fonda finansējuma saņemšanai un tika noslēgta trīspusēja vienošanās starp Valsts kontroli, Centrālo finanšu un līgumu aģentūru un Valsts kanceleju. Saskaņā ar to Valsts kontrole iesaistās Valsts kancelejas īstenojamā Eiropas Sociālā fonda projektā 1DP/1.5.1.1.1./10/IPIA/CFLA/004/002 „Atbalsts strukturālo reformu ieviešanai valsts pārvaldē” kā sadarbības partneris, īstenojot apakšaktivitāti „Valsts kontroles kapacitātes stiprināšana”. Apakšaktivitāte 100% apmērā tiek finansēta no Eiropas Sociālā fonda līdzekļiem. Kopējais plānotais finansējums 270 tūkst. EUR apmērā ir paredzēts: (1) kapacitātes stiprināšanai lietderības revīziju veikšanas jomā un (2) Valsts kontroles darba novērtējumam.

Valsts kontrole ir noslēgusi sadarbības līgumu ar Zviedrijas Augstāko revīzijas iestādi. Līguma ietvaros Zviedrijas eksperti dalās pieredzē lietderības revīziju veikšanā (Zviedrijas revīzijas iestāde lietderības revīzijas veic no pagājušā gadsimta 60-tajiem gadiem), tajā skaitā īsteno ar lietderības revīziju veikšanu saistītas darbinieku apmācības/pieredzes apmaiņas pasākumus un sniedz konsultācijas revīziju veikšanā.

Sadarbības līguma ietvaros Valsts kontrolē tika organizēts Zviedrijas ekspertu vadīts mācību seminārs par lietderības revīziju veikšanu, kurā piedalījās 25 Valsts kontroles darbinieki. Iegūtās teorētiskās zināšanas tiek piemērotas praksē, sadarbībā ar Zviedrijas ekspertiem veicot lietderības revīziju pilotprojektus, kuru ietvaros 2014.gadā ir veikta priekšizpēte (plānošana) un sagatavoti priekšizpētes ziņojumi (revīzijas plāni).

¹⁷ Rezultāts sasniedzams stratēģijas darbības periodā.

PAMATINFORMĀCIJA PAR VALSTS KONTROLI

Izvērtējot priekšizpētes ziņojumus, tika izvēlētas divas pilotrevīzijas – „Vai Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzfinansētie projekti ir ilgtspējīgi un sekmē Eiropas Reģionālās attīstības fonda mērķu sasniegšanu?” un „Informācijas sistēmas veselības aprūpē”, kuras tiks veiktas sadarbībā ar Zviedrijas Augstāko revīzijas iestādi un pabeigtas 2015. gadā. Pilotrevīziju laikā Valsts kontroles revidenti uzklaušis Zviedrijas ekspertu viedokļus un ierosinājumus gan par revīzijas pieejas izstrādi, gan par piemērojamajiem lietderības kritērijiem, gan par secinājumu veidošanu, kā arī par ziņojuma veidošanu sabiedrībai saprotamākā formā.

Desmit revidentiem bija iespēja piedalīties pieredzes apmaiņas pasākumā Zviedrijā, kura laikā zviedru kolēģi dalījās ar pieredzi revīzijas pieejas izstrādē, kā arī revīzijās izmantoto metožu izvēlē, piemērošanā un veiktās informācijas un/vai datu analīzes rezultātu novērtēšanā. Ekspertu prezentētās revīzijas aptvēra tādas jomas kā veselība, migrācija un Eiropas Savienības struktūrfondu vadība.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.¹⁸

Valsts kontroles **darbība atbilst Eiropas Savienības augstāko revidējošo iestāžu labākajai pieredzei**, un institūcijas darbības novērtēšana sadarbībā ar starptautiskiem partneriem veicina pārvaldības attīstību, caurskatāmību un snieguma stiprināšanu, un ir veikts vismaz viens Valsts kontroles darbības novērtējums un veikti nepieciešamie pilnveidojumi.

2013.gadā Valsts kontrole ir veikusi sava darba pašnovērtējumu. Tomēr Valsts kontrolei kā neatkarīgai iestādei ir svarīgs profesionāls un **neatkarīgs sava darba novērtējums (Peer review)**, ko atbilstoši INTOSAI vadlīnijām¹⁹ veic citu valstu augstāko revīzijas iestāžu eksperti. Šādas izvērtēšanas rezultātā sabiedrība un Saeima iegūs neatkarīgu vērtējumu par Valsts kontroles darba efektivitāti, atbilstību starptautiskajiem standartiem un labajai praksei. Savu dalību novērtējuma veikšanā ir apstiprinājušas Polijas, Slovākijas, Dānijas, Nīderlandes un Amerikas Savienoto Valstu augstākās revīzijas iestādes, kā arī Eiropas Revīzijas palāta. **Novērtējums ir uzsākts 2015.gadā**, un to vada Slovākijas augstākā revīzijas iestāde.



¹⁸ Rezultāts sasniedzams stratēģijas darbības periodā.

¹⁹ ISSAI 5600 – Peer Review Guidelines: http://www.issai.org/media/13216/issai_5600_e_.pdf.

REVĪZIJU DARBS

2. REVĪZIJU DARBS

2.1. Revīziju darba organizācija

Finanšu revīzijas	Likumības un lietderības revīzijas
Saskaņā ar Valsts kontroles likumu finanšu revīzijas veic katru gadu.	Likumības un lietderības revīziju tēmas izvēlas, veicot revidējamo jomu stratēģisko novērtējumu.
 Vai finanšu pārskati ir sagatavoti atbilstoši normatīvajiem aktiem un vai tie sniedz patiesu informāciju par iestāžu finansiālo stāvokli un darbības rezultātu?	 Vai darījumi un darbības atbilst normatīvo aktu prasībām un vai revidējamā vienība savu darbību veic efektīvi, produktīvi un nodrošina ekonomiskumu?
Veicamās pārbaudes: <ul style="list-style-type: none">- pārskatos norādīto summu un skaidrojumu izlases pārbaudes;- pielietoto grāmatvedības principu izvērtējums;- kopējās pārskata izklāsta formas izvērtējums.	Veicamās pārbaudes: <ul style="list-style-type: none">- izvērtējums par sistēmas darbības atbilstību normatīvajiem aktiem;- darbības nodrošināšanas izmaksu izvērtējums;- plānoto un faktiski sasniegto mērķu izvērtējums;- ieguldīto resursu un sasniegto rezultātu novērtējums.

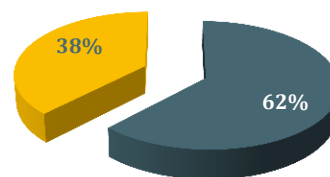


Pārskata gadā Valsts kontrole ir uzsākusi pasākumus, lai, sākot ar 2016.gadu, finanšu revīziju rezultātā sniegtu divu veidu atzinumus – par finanšu pārskatu pareizību un par pārskatam pakārtoto būtisko darījumu atbilstību tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un atzītai praksei.

10.attēls. Valsts kontroles revīzijas.

Revīziju darbs tika veikts saskaņā ar Valsts kontroles padomes apstiprināto darba plānu 2014.gadam. Darba plāns katrai revīzijai nosaka kalendāro laiku sadalījumā pa posmiem (plānošana, pierādījumu iegūšana un noslēgums), kā arī katrā posmā nepieciešamās cilvēkstundas. 2014.gadā kopā tika pabeigtas 45 revīzijas, tajā skaitā 28 finanšu revīzijas un 17 likumības un lietderības revīzijas.

■ Finanšu revīzijas ■ Likumības un lietderības revīzijas



11.attēls. Valsts kontroles revīziju veidu īpatsvars.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.

Valsts kontrole **30% revīziju resursu novirza lietderības revīziju un likumības revīziju ar lietderības aspektu veikšanai**, nodrošinot pakāpenisku resursu pieaugumu (2015.gadā - 20%, 2016.gadā - 25% un 2017.gadā - 30%), tādējādi sekmējot likumīgu un lietderīgu valsts un pašvaldību resursu pārvaldību un izvirzīto mērķu sasniegšanas kvalitātes paaugstināšanu.

Pienākums veikt ikgadējās finanšu revīzijas ir noteikts Valsts kontroles likumā. Iepriekšējos gados veiktās finanšu revīzijas ir devušas redzamus uzlabojumus – finanšu pārskatos tiek uzrādīta patiesa informācija, ir veicināta valstij un pašvaldībām piederošo aktīvu uzskaites sakārtošana, daudzās institūcijās ir ieviesta visaptveroša grāmatvedības politika. Ar katru gadu pieaug to institūciju skaits, kurās Valsts kontrole vairs nekonstatē pārkāpumus finanšu uzskaitē.

Pareiza finanšu uzskaitē ir būtiska, tomēr likumdevējam un sabiedrībai daudz svarīgāk ir gūt pārlicību, ka valsts pārvalde ievēro tiesību aktus un ar valsts resursiem rīkojas efektīvi un sabiedrības interesēs. Tāpēc Valsts kontrole mērķtiecīgi stiprina lietderības jautājumu izvērtēšanas kapacitāti. Pārskata periodā **35%** no kopējiem revīzijām pieejamiem resursiem **ir novirzīti lietderības revīziju un likumības revīziju ar lietderības aspektiem veikšanai**.

REVĪZIJU DARBS

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.

Nodrošināt aktuālu revīziju tēmu izvēli, izvērtējot riskus rīcībā ar publiskas personas līdzekļiem un mantu, sabiedrības intereses un aktuālus notikumus publiskā sektora darbībā, reizi gadā aktualizējot revidējamo jomu stratēģisko novērtējumu.

Pārskata periodā tika aktualizēti aizsardzības, ārlietu, ekonomikas, iekšlietu, izglītības un zinātnes, kultūras, labklājības, pašvaldību, publiskā sektora finanšu, reģionālās attīstības, tieslietu, transporta un sakaru, veselības aprūpes, vides aizsardzības, zemkopības jomu stratēģiskie un risku novērtējumi.

Saskaņā ar 2014.gada darba plānu pārskata gadā tika **pabeigtas kopā 17 likumības, lietderības un likumības/lietderības revīzijas**, tajā skaitā:

- tika pabeigts darbs 2013.gadā uzsāktajās revīzijās par Valsts policijas materiāltechnisko nodrošinājumu, par ieslodzīto veselības aprūpes nodrošināšanu, par Ķekavas novada pašvaldības rīcību ar finanšu līdzekļiem un mantu, par Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvaldes darbību, kā arī paralēlajā revīzijā sadarbībā ar Krievijas Federācijas Revīzijas palātu par atbildīgo institūciju darbību, nodrošinot abu valstu valdību noslēgtā nolīguma par automobiļu starptautisko satiksmi nosacījumu izpildi;
- publiskā sektora darbības lietderības aspekti vērtēti revīzijās saistībā ar dažādu pakalpojumu nodrošināšanu (piemēram, operatīvā medicīniskā transportlīdzekļa nodrošināšana Rīgā un Rīgas reģionā, valsts autoceļu ikdienas uzturēšana), kā arī ar kapitālsabiedrību pārvaldību (piemēram, VAS „Latvijas Loto” darbība);
- palielinot revīziju apjomu pašvaldībās, revīzijas veiktas par sabiedriskā transporta organizēšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām un lietderību, kā arī par pašvaldību sniegtās sociālās palīdzības jautājumiem.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²⁰

Valsts kontroles revidentu **darba laika patēriņš revīziju darbam ir ne mazāks kā 80%** no produktīvā revidenta darba laika.

Revidentu darba laika patēriņš revīziju darbam tiek aprēķināts pret produktīvo darba laiku (kopējais darba laiks, kas samazināts par atvaļinājumiem un slimībām izlietoto darba laiku), attiecinot uz to kopējās revīziju darbam patērētās cilvēkstundas un ar revīzijām saistītos pārējos tiešos darbus (ieteikumu ieviešanas uzraudzība, sadarbība ar Saeimas komisijām, nozaru analīze, darbinieku apmācība, konsultācijas, metodoloģijas izstrāde un aktualizēšana u.c.).

Revidentu **laika patēriņš revīziju darbam** pārskata periodā bija **81,4%**.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²¹

Valsts kontroles darbinieki nodrošina ne mazāk kā 90% revīziju pabeigšanu plānotajā termiņā.

Pārskata periodā plānotajā **termiņā pabeigts 91% revīziju**. Četrām revīzijām lēmumi par revīzijas ziņojumu apstiprināšanu pieņemti vienu dienu līdz deviņas darba dienas pēc plānotā revīzijas noslēguma posma.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²²

Valsts kontroles veikto **revīziju metodoloģija pamatojas uz starptautiskajiem revīziju standartiem**, nodrošinot revīziju metodoloģijas, standartu un rokasgrāmatu aktualizēšanu **ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc starptautisko revīzijas standartu izmaiņām**.

Valsts kontroles revīziju metodoloģija **atbilst starptautiskajiem revīziju standartiem ISSAI (International Standards of Supreme Audit Institutions)**, un tā tiek aktualizēta, izvērtējot izmaiņas attiecīgajos standartos.

Atbilstoši ISSAI 12 pamatprincipiem ir izstrādāta Valsts kontroles darbības stratēģija 2014.-2017.gadam. Stratēģijā ir paredzēta Valsts kontroles rīcība gan publiskā sektora caurskatāmības, atbildības un godīguma veicināšanai, gan nepārtrauktai Valsts kontroles darbības nozīmīguma demonstrēšanai sabiedrībai un Saeimai.

²⁰ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

²¹ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

²² Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

REVĪZIJU DARBS

Pārskata gadā veikts aktualizēto ISSAI 100 un ISSAI 200 standartu izvērtējums un konstatēts, ka Valsts kontroles revīziju metodoloģija atbilst to prasībām.

Lietderības revīziju metodika kontekstā ar ISSAI 300, ISSAI 3000 un ISSAI 3100 tiek pārskatīta sadarbībā ar Zviedrijas Augstāko revīzijas iestādi Eiropas Sociālā fonda projekta aktivitātes „Valsts kontroles kapacitātes stiprināšana” ietvaros.

ISSAI 400, ISSAI 4000 un ISSAI 4200 ir ņemti vērā, izstrādājot grozījumus finanšu revīzijas metodikā un iekļaujot tajā atbilstības pārbaūžu veikšanu, lai ar 2016.gadu Valsts kontrole finanšu revīzijās sniegtu divu veidu atzinumus.

ISSAI 5500-5540 vadlīnijas attiecas uz specifisku jomu saistībā ar katastrofu seku likvidēšanu, un tās tiks piemērotas nepastarpināti, ja kādā no revīzijām tiks pārbaudīta katastrofās sniegtā palīdzība.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²³

Valsts kontrole ir INTOSAI revīzijas standartu ieviešēja Latvijā, un tie ir izstrādāti atbilstoši normatīvajiem aktiem.

Valsts kontrole ir uzņēmusies būt par šo standartu ieviešēju. Lai to nodrošinātu, vispirms jāveic **standartu tulkošana valsts valodā, ko plānots uzsākt 2015.gadā.** Pasākums tiks veikts pakāpeniski un atkarībā no Valsts kontroles budžeta iespējām un cilvēkresursu kapacitātes.

2.2. Revīziju atbalsta rīki un procesi

Efektīvākai revīziju veikšanai Valsts kontrole izmanto revīzijas atbalsta rīkus, kas nodrošina darba laika plānošanu, revīziju darba dokumentēšanu un atvieglo revīzijas ieteikumu uzraudzību, kā arī ļauj efektīvāk analizēt valsts pārvaldē uzkrātos datus. Pārskata gadā tika ieviesta revīzijas atbalsta programmatūras *TeamMate* aktuālā versija.



Darbinieku laika plānošana.
Revīzijas gaitas dokumentēšana.
Darbinieku faktiskā darba laika uzskaitē.
Revīzijas ieteikumu ieviešanas uzraudzība.



Darījumu izlases veidošana.
Netipisku datu vērtību identificēšana.
Datu analīze un analītisku pārskatu veidošana.
Aprēķinu pārbaude.
Datu salīdzināšana divās sistēmās.

12.attēls. Revīziju atbalsta rīki.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²⁴

Valsts kontrolē ir nodrošināta informācijas sistēmu pieejamība darba laikā ne mazāk kā 95% gadā.

Informācijas sistēmu pieejamības nodrošināšanai katrā Valsts kontrolē lietojamai informācijas sistēmai ir apstiprinātas informācijas sistēmas risku pārvaldības procedūras un atjaunošanas plāni. Specifisku informācijas sistēmu un programmatūru (piemēram, personāllietu sistēma, grāmatvedības sistēma, iekšējo dokumentu pārvaldības sistēma, e-padomes sistēma, revīzijas atbalsta programmatūra *TeamMate*, šifrēšanas programmatūra) uzturēšanu nodrošina ārvalsts pakalpojumu sniedzēji saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem.

Atbilstoši pieejamiem finanšu resursiem ir uzsākti pasākumi, iegādājoties šim mērķim nepieciešamo programmatūru, lai nodrošinātu serveru saslēgšanu vienotā klasterī. Šāds risinājums nodrošinās, ka gadījumā, ja vienam klasterī iekļautam serverim rodas bojājumi, informācijas sistēmu darbību bez pārtraukuma vai ar ļoti nelielu pārtraukumu turpina nodrošināt citi klasterī iekļauti serveri.

Informācijas sistēmu pieejamības rādītājs bija 99,4%.

²³ Rezultāts sasniegts katrā stratēģijas darbības gadā.

²⁴ Rezultāts sasniegts katrā stratēģijas darbības gadā.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²⁵

Informācijas tehnoloģiju **drošība atbilst ne mazāk kā 80% no informācijas drošības labākās prakses standartā noteiktā.**

Tika veikts izvērtējums par Valsts kontroles informācijas tehnoloģiju pārvaldības un drošības procesu atbilstību starptautiskajai labākajai praksei. **Novērtējums tika veikts atbilstoši ISF (Information Security Forum) informācijas drošības labās prakses standartam**, izvērtējot atbilstība visiem standartā noteiktajiem 118 kritērijiem.

Rezultātā tika **sagatavots pasākumu plāns 2015.-2017.gadam**, lai pakāpeniski ieviestu drošības standartā paredzētos pasākumus un nodrošinātu Valsts kontroles informācijas tehnoloģiju drošības pārvaldības atbilstību labākās prakses standartam. Saskaņā ar plānu 2015.gadā paredzēts noteikt prasības un izstrādāt procedūras šādām informācijas tehnoloģiju pārvaldības jomām: drošības politika, infrastruktūra, ārējo piegādātāju pārvaldība, tehnikas darbība, sistēmu dzīves cikls, elektroniskā komunikācija, cilvēkresursu drošība, draudu un incidentu pārvaldība, 2016.gadā – pieejas nodrošināšana klientiem, pieejas tiesību pārvaldība, sistēmu, informācijas tehnoloģiju vērtību un tīkla pārvaldība, datoru programmatūras, sistēmas izstrādes pārvaldība un fiziskā un vides drošība un 2017.gadā – informācijas risku pārvaldība, atbilstība tiesību aktiem, drošības audits, drošības pasākumu izpilde, pieeja drošības pārvaldībai un drošības pārvaldības elementi.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²⁶

Nodrošināta Valsts kontroles atbalsta darba procesu aprakstos noteikto **dokumentu elektroniska pārvaldība**, tajā skaitā sagatavošana, saskaņošana, apstiprināšana, aprīte, izpilde un uzglabāšana.

Pārskata gadā tika organizēts publiskais iepirkums un **noslēgts līgums par elektroniskas dokumentu pārvaldības sistēmas ieviešanu** Valsts kontrolē. Sistēma paredzēta dokumentu pārvaldībai revīzijas un atbalsta procesu efektīvākai organizācijai, tajā skaitā ārējo saņemto dokumentu reģistrēšanai un nodošanai izpildei, nosūtāmo dokumentu sagatavošanai, reģistrēšanai un nosūtīšanai, iekšējās sarakstes dokumentu sagatavošanai un nodošanai izpildei, darba organizācijas dokumentu sagatavošanai, personālvadības dokumentu sagatavošanai un nodošanai izpildei, saimnieciskā nodrošinājuma dokumentu sagatavošanai un reģistrēšanai, revīziju lietu virzības dokumentu sagatavošanai, reģistrēšanai un nodošanai izpildei, dokumentu izpildei un izpildes kontrolei, lietu kārtošanai, nodošanai un to glabāšanai Valsts kontroles arhīvā, kā arī lietu nodošanai glabāšanai Latvijas Nacionālajā arhīvā. Sistēmu ierobežots lietotāju skaits uzsāks lietot 2015.gada sākumā, visi darbinieki – 2015.gada vidū, bet sistēmas pilnīga ieviešana plānota līdz 2015.gada beigām.

²⁵ Rezultāts sasniegts stratēģijas darbības pēdējā gadā - 2017.gadā.

²⁶ Rezultāts sasniegts stratēģijas darbības pēdējā gadā - 2017.gadā.

2.3. Revīziju darba rezultāti

2.3.1. Pirmais revīzijas departaments

Kopš 2014.gada 24.aprīļa Valsts kontroles padomes locekle,
Pirmā revīzijas departamenta direktore
Laura Graudiņa



Pirmais sektors (sektora vadītāja Sandra Zunde, 14 darbinieki)	Ārlietu ministrija: budžets – 58,17 milj. EUR; padotībā – divas iestādes.
	Kultūras ministrija: budžets – 146,41 milj. EUR; padotībā – 32 iestādes; pārraudzībā 16 kapitālsabiedrības.
	Izglītības un zinātnes ministrija: budžets – 678,08 milj. EUR; padotībā – 72 iestādes; pārraudzībā – septiņas kapitālsabiedrības.
	Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome: budžets – 18,95 milj. EUR; pārraudzībā – divas kapitālsabiedrības.
Otrais sektors (sektora vadītāja Ilze Pavāre, septiņi darbinieki)	Satiksmes ministrija: budžets – 645,47 milj. EUR; padotībā – četras iestādes; pārraudzībā – 12 kapitālsabiedrības.
	Ekonomikas ministrija: budžets – 159,84 milj. EUR; padotībā – piecas iestādes; pārraudzībā – septiņas kapitālsabiedrības.
	Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija: budžets – 5,02 milj. EUR.

13.attēls. Pirmā revīzijas departamenta revidējamās vienības.²⁷

2.3.1.1. Ārlietas

Valsts kontroles ikgadējā **finanšu revīzija Ārlietu ministrijā par 2013.gada finanšu pārskatu** tika noslēgta, sniedzot atzinumu bez iebildes. Lai arī būtiski pārkāpumi attiecībā uz finanšu datiem netika konstatēti, Valsts kontrole konstatēja nepilnības Eiropas Savienības Padomē prezidentūras sagatavošanas procesā. Latvijai tik nozīmīgā pasākuma sagatavošanā jau iezīmējās pirmās problēmas kopējā izpratnē par finansējuma izlietojumu. Valsts kontrole Ārlietu ministrijai ieteica veikt pasākumus, lai nodrošinātu finansējuma izlietojuma atbilstību Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē budžeta veidošanas principiem un vadlīnijām, kā arī turpināja un vēl joprojām turpina uzraudzīt prezidentūras nodrošināšanai paredzēto līdzekļu izlietojumu.

Valsts kontrole konstatēja nepilnības Eiropas Savienības Padomē prezidentūras sagatavošanas procesā.



²⁷ Darbinieku skaits 2014.gada 31.decembrī atbilstoši Valsts kontroles štatu sarakstam.

2.3.1.2. Kultūra

Lai arī **Kultūras ministrijai 2013.gada finanšu revīzija** tika noslēgta ar atzinumu bez iebildes, revīzijas laikā tika konstatēti vairāki pārkāpumi – gan iespējama amatpersonu atrašanās interešu konfliktā, gan negūti ieņēmumi, izsniedzot ielūgumus uz pasākumiem, kā arī nepilnības iepirkumu procesos un savstarpējos darījumos.

Pārkāpumu daudzveidība ir saistīta ar lielo skaitu padotības (32) un pakļautības (16) iestāžu, kurās katru gadu Kultūras ministrijas finanšu revīzijas ietvaros pārbaudes veic Valsts kontrole. Par vienā no tādām - Kultūras ministrijas padotības iestādē Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskolā konstatēto faktu, kas liecina par iespējamu amatpersonas interešu konfliktu, Valsts kontrole informēja Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju.

Revīzijas laikā tika konstatētas arī vispārējas problēmas kultūras nozarē – regulējuma trūkums par pasākumiem, uz kuriem valsts pārvaldes iestādes kā pasākumu rīkotājas ir tiesīgas izsniegt ielūgumus amatpersonām, juridiskajām personām un privātpersonām.

Revīzijas laikā tika konstatēts, ka Latvijas Nacionālais kultūras centrs uz XXV Vispārējiem latviešu dziesmu un XV Deju svētkiem ir piešķiris ielūgumus vismaz 3234 personām, kā rezultātā nav guvis ieņēmumus robežās no 27,61 tūkst. līdz 138,05 tūkst. EUR.

Nepilnības saistībā ar XXV Vispārējiem latviešu dziesmu un XV Deju svētkiem tika konstatētas arī VSIA „Latvijas Televīzija” un VSIA „Latvijas Radio”, kur par svētku reklāmas pakalpojumiem par kopējo summu 114,6 tūkst. EUR, norēķini bija notikuši savstarpējo ieskaita darījumu veidā. Abām sabiedrībām bija piešķirta valsts budžeta dotācija 308,7 tūkst. EUR apmērā, tajā skaitā arī Dziesmu un deju svētku reklāmas pakalpojumiem, kā rezultātā revidenti identificēja risku, ka Dziesmu un deju svētku reklamēšana tika finansēta dubultā apmērā.

Pārskata posmā kultūras jomā tika veikta arī **likumības/lietderības revīzija „Kultūras ministrijas piešķirto dotāciju biedrībām un nodibinājumiem likumība, lietderība un efektivitāte”**. Revīzija tika veikta Kultūras ministrijā, Valsts Kultūrkapitāla fondā, astoņās biedrībās un vienā nodibinājumā.

Revidenti konstatēja funkcijas dublēšanu, un galvenais secinājums bija - Valsts kultūrkapitāla fonds un Kultūras ministrijas administrācija dara pēc būtības vienu un to pašu, gan piešķirot dotācijas, gan uzraugot to izlietojumu. Revidenti revidējamā perioda Kultūras ministrijas administrācijas izmaksas, piešķirot un uzraugot dotācijas, uzskata par nelietderīgām. 2012. un 2013.gadā šī summa bija 64 tūkst. EUR.

Šī revīzija izgaismojusi vēl vienu problēmu – ņemot vērā to, ka normatīvie akti biedrībām paredz atvieglotu iepirkumu procedūru, biedrības nereti kalpo tam, lai KM padotības iestādes varētu īstenot savus projektus, kuriem faktiski jau ir paredzēts finansējums budžetā, turklāt – būtu iespēja izvairīties no iepirkuma procedūras.



Kultūras ministrijā nelietderīgi dublējas darbi un pienākumi, secina revidenti (10)

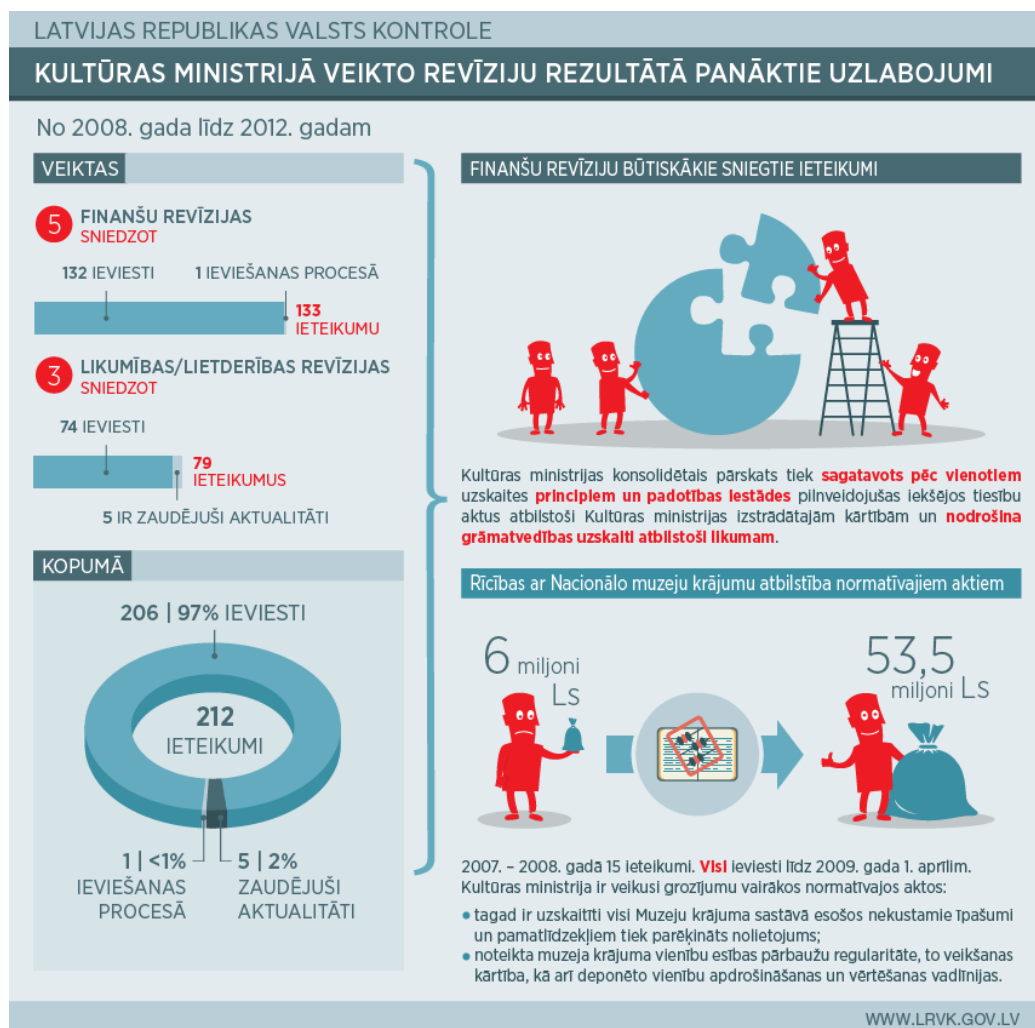


14.attēls.²⁸

²⁸ Valsts kontrole: Esošā pedagogu atalgojuma sistēma nav efektīva. Portāls www.apollo.lv. Tiesīsaistē: <http://apollo.tvnet.lv/zinas/valsts-kontrole-esosa-pedagogu-atalgojuma-sistema-nav-efektiva/638802>

REVĪZIJU DARBS

Pārskata periodā Valsts kontroles revidenti, kuri atbild par revīzijām kultūras nozarē, sagatavoja 2008. – 2012.gadā veiktajās **Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu ietekmes novērtējuma pārskatu**.



15.attēls. Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu ietekmes novērtējums.

2.3.1.3. Izglītība, zinātne un sports

Veicot **2013.gada finanšu revīziju Izglītības un zinātnes ministrijā**, pārbaudes tika veiktas gan ministrijā, gan izglītības iestādēs un iestādēs, kas ir Izglītības ministrijas padotībā un pārraudzībā.

Izglītības ministrijas pārraudzības un pakļautības iestādēs nav ievērotas publiskā iepirkuma normatīvās prasības, nav veicies ar projektu ieviešanu un ārpakalpojumu izvēli.

Revīzijā konstatēts, ka Priekuļu un Jāņmuižas Valsts tehnikums veicis neatbilstošus izdevumus, īstenojot Eiropas Reģionālās attīstības fonda projektus, līdz ar to Priekuļu un Jāņmuižas Valsts tehnikuma direktors nav rīkojies ar valsts budžeta līdzekļiem ekonomiski, atbilstoši paredzētajam mērķim un saskaņā ar apstiprināto tāmi, lai mērķi sasniegtu ar mazāko finanšu līdzekļu un mantas izlietojumu.

Priekuļu un Jāņmuižas Valsts tehnikuma direktora rīcības rezultātā ir radīti zaudējumi valsts budžetam 423,69 tūkst. EUR apmērā.

Neveicot iepirkuma procedūras un noslēdzot līgumus, Priekuļu un Jāņmuižas Valsts tehnikums par kopējo summu 44,01 tūkst. EUR, Profesionālās izglītības kompetences centrs „Rīgas Valsts tehnikums” par kopējo summu 21,2 tūkst. EUR un Profesionālās izglītības kompetences centrs „Rīgas Tehniskā koledža” par kopējo summu 12,96 EUR nav ievērojuši Publisko iepirkumu likuma prasības, tādējādi ierobežojot piegādātāju brīvu konkurenci un radot valsts budžeta līdzekļu neefektīvas izmantošanas risku.

REVĪZIJU DARBS

Izglītības un zinātnes ministrija, slēdzot līgumus par pakalpojumiem jautājumos, kuru risināšana ietilpst ministrijas pienākumos, ir izlietojusi valsts budžeta līdzekļus 150,37 tūkst. EUR apmērā, neievērojot Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma noteikto aizliegumu slēgt līgumus par pakalpojumiem jautājumos, kuru risināšana ietilpst ministrijas pienākumos.

Atsevišķās iestādēs, kā Murjāņu sporta ģimnāzija, kontroles vide salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu izvērtējumu nav uzlabojusies, pat pasliktinājusies – tika konstatēta atkārtota iespējama interešu konflikta situācija, par ko Valsts kontrole atkārtoti informēja Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju.

2.3.1.4. Ekonomika

Ekonomikas ministrijā 2013.gada finanšu revīzijas laikā tika konstatētas vairākas neatbilstības ar atlīdzību saistītajos jautājumos – gan piemaksu par papildu darbu noteikšanā, lai gan amatu aprakstos jau bija paredzēta konkrēto pienākumu veikšana, gan papildatvaļinājumu piešķiršanā un kompensēšanā naudā, izdodot Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumam neatbilstošus tiesību aktus un izmaksājot atvaļinājuma naudu, gan arī naudas balvu izmaksā, neveicot likumā noteikto darbinieku ieguldījuma izvērtējumu iestādes mērķu sasniegšanā.

Valsts kontroles revīzija arī konstatēja trūkumus uzņēmuma, pakalpojumu un juridisko līgumu slēgšanā, piemēram, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs bija noslēdzis četrus līgumus par kopējo summu 7,9 tūkst. EUR jomās, kuras ietilpst iestādes darbinieku darba pienākumos, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra – vienu līgumu 7,1 tūkst. EUR apmērā, savukārt Tūrisma attīstības valsts aģentūra – vienu līgumu 1,4 tūkst. EUR apmērā.

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs nebija nodrošinājis Valsts kontroles iepriekšējās revīzijas ieteikuma ieviešanu pēc būtības un atkārtoti bija pieļāvis valsts budžeta līdzekļu prettiesisku izlietojumu, apmaksājot telpu nomu un ēdināšanas izmaksas vadības sanāksmes organizēšanai.

Revīzijā tika konstatētas arī reprezentācijas izdevumu atšķirības Ekonomikas ministrijā un tās padotības iestādēs, kas Valsts kontroles ieskatā liecina par iestāžu vadītāju atšķirīgo izpratni par Likuma par budžetu un finanšu vadību prasību saistībā ar budžeta līdzekļu efektīvu un ekonomisku izlietošanu atbilstoši paredzētajiem mērķiem ievērošanu un nepieciešamību noteikt pamatprincipus reprezentācijas izdevumu veikšanai.

2.3.1.5. Transports un sakari

Valsts kontrole, veicot finanšu revīziju **Satiksmes ministrijā par 2013.gada finanšu pārskatu**, sniedza vienu ieteikumu saistībā ar nepieciešamību nodrošināt ekonomijas un efektivitātes principu ievērošanu, kā arī mērķu sasniegšanu ar iespējami mazāku finanšu līdzekļu izlietojumu, plānojot un apmaksājot Satiksmes ministrijas administratīvos un reprezentācijas izdevumus.

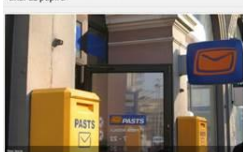
Valsts kontrole revīzijas laikā guva pārliecību, ka vairāku gadu laikā risinātais jautājums par mērķdotāciju pašvaldību autoceļiem (ielām) uzskaites klasifikāciju beidzot ir atrisināts.

Kopējais revīzijas rezultāts ir vērtējams pozitīvi – 2013.gads bija pirmais gads, kad Satiksmes ministrija saņēma atzinumu bez iebildes.

Transporta un sakaru nozarē tika veiktas trīs ieteikumu ieviešanas revīzijas Satiksmes ministriiā un tās kapitālsabiedrībās.

Pārskata periodā Valsts kontrole pārlicinājās, vai 2008.gadā veiktās revīzijas VAS „Starptautiskā lidosta „Rīga”” (Lidosta „Rīga”), 2011.gadā veiktās revīzijas VAS „Latvijas autoceļu uzturētājs” (Latvijas autoceļu uzturētājs) un 2012.gadā veiktās revīzijas VAS „Latvijas Pasts” (Latvijas Pasts) rezultātā konstatētie trūkumi ir novērsti un sniegtie ieteikumi ir ieviesti atbilstoši to ieviešanas mērķiem.

Valsts kontrole pārmet Latvijas Pastam ieteikumu ieviešanu „tikai uz papīra”



16.attēls.²⁹

Lidosta „Rīga” novērsusi nelietderīgas investīcijas 194 miljonu eiro apmērā, secina Valsts kontrole (SK)



17.attēls.³⁰



VK: Latvijas autoceļu uzturētāja izmaksas samazinājās, bet investīcijas tiek plānotas haotiski

18.attēls.³¹

Valsts kontrole secināja, ka situācija ar ieteikumu ieviešanu Satiksmes ministrijas kapitālsabiedrībās ir atšķirīga – no pamatotas pārlicības par visu ieteikumu atbilstošu ieviešanu Lidostā „Rīga” līdz joprojām neatrisinātām un jaunām problēmsituācijām Latvijas Pastā, kā rezultātā Valsts kontrole formulēja iepriekšējai revīzijai identisku ieteikumu skaitu.

Veiktā revīzija **Latvijas Pastā** diemžēl lika secināt, ka Satiksmes ministrijas un Latvijas Pasta veiktās darbības Valsts kontroles ieteikumu ieviešanā ir bijušas nepietiekamas iepriekšējā revīzijā konstatēto trūkumu novēršanai, par ko liecina gan Satiksmes ministrijas vilcināšanās piecu ieteikumu ieviešanā, kas skar kapitālsabiedrības pārraudzības uzlabošanu, pamatojot to ar vienota normatīvā regulējuma trūkumu, lai gan arī iepriekš spēkā esošais normatīvais regulējums un kapitālsabiedrību pārvaldības labās prakses ieteikumi jāva uzlabot Latvijas Pasta pārvaldību, gan arī kopējais neieviesto ieteikumu skaits – no 30 pārbaudītajiem ieteikumiem par atbilstīgi ieviesti Valsts kontrole atzina 17, tātad tikai nedaudz vairāk par pusi. Lai gan informācija par būtiskākajiem Valsts kontroles ieteikumiem ir ierobežotas pieejamības – slepenība saistīta ar Valsts kontroles vērtējumu Latvijas Pasta pārvaldītajai pasta norēķinu sistēmai, kas satur klientu informāciju, tomēr arī atklātībā nonākušie Valsts kontroles konstatējumi spilgti parāda neieviesto ieteikumu sekas – valdes locekļu darbības sekas, kā arī nepilnības autotransporta izmantošanā.

Novērtējot **Lidostas „Rīga”** darbības Valsts kontroles ieteikumu ieviešanā, secinājums ir pozitīvs – atsakoties no nereālu plānu iedzīvināšanas, ir iegūti vairāki miljoni ieņēmumu.

Lai arī finansiālie uzlabojumi ir jūtami, tomēr rentabilitātes līmenis ir pazemināts. Tas ir saistīts ar sarežģītiem un ilgstošiem daudzu miljonu euro tiesu procesiem, kuros lidosta „Rīga” ir iesaistīta (ar AS „Air Baltic Corporation”, SIA „Rixport”, Ryanair Ltd un bankrotējušo Lietuvas aviosabiedrību flyLAL). Minētās tiesvedības ir saistītas gan ar apjoma atlaidēm divām aviosabiedrībām, gan vēlāk Satiksmes ministrijas pieņemto lēmumu par lidostas tarifu un atlaižu politiku.

Revīzijas **Latvijas autoceļu uzturētājā** rezultāti ļāva Valsts kontrolei secināt, ka Latvijas autoceļu uzturētājs ir būtiski samazinājis savas izmaksas, panākot nozīmīgu finansiālo efektu. Tomēr kopumā, vērtējot veiktās darbības ieteikumu ieviešanā, Valsts kontroles ieskatā tās ir nepietiekamas.

Kā pozitīvs aspekts ir jāmin, ka, reaģējot uz Valsts kontroles konstatējumiem, jau revīzijas noslēguma posmā ir veikts valsts autoceļu kompleksās uzturēšanas darbu vienību cenu pārrēķins, samazinot pakalpojumu cenas, kas pēc Latvijas autoceļu uzturētāja aplēsēm nodrošinās valsts autoceļu kompleksās uzturēšanas darbu izmaksu samazinājumu vismaz par 1,4 milj. EUR gadā.

Lidosta „Rīga” ir guvusi papildu ieņēmumus 34,6 milj. EUR apmērā, kā arī novērsusi nelietderīgas investīcijas 194,2 milj. EUR apmērā.

Finansiālais efekts – ir nodrošināta izmaksu ekonomija 5 milj. EUR apmērā, kā arī papildu ieņēmumu gūšana 350,7 tūkst. EUR apmērā.

²⁹ Valsts kontrole pārmet Latvijas Pastam ieteikumu ieviešanu „tikai uz papīra”. Portāls www.lsm.lv. Tiešsaistē: <http://www.lsm.lv/lv/raksts/latvija/zinas/valsts-kontrole-parmet-latvijas-pastam-ieteikumu-ieviesanu-tikai-uz-papira.a119532/>.
³⁰ Lidosta „Rīga” novērsusi nelietderīgas investīcijas 194 miljonu eiro apmērā, secina Valsts kontrole. Portāls www.delfi.lv. Tiešsaistē: <http://www.delfi.lv/business/transport-logistika/lidosta-riga-noversusi-nelietderigas-investicijas-194-miljonu-eiro-apmera-secina-valsts-kontrole.d?id=45539716>.
³¹ VK: Latvijas autoceļu uzturētājs izmaksas samazinājis, bet investīcijas tiek plānotas haotiski. Portāls www.db.lv. Tiešsaistē: <http://www.db.lv/ipasums/vk-latvijas-autocelu-uzturetajs-izmaksas-samazinajis-bet-investicijas-tiek-planotas-haotiski-425274>.

2.3.1.6. Neatkarīgās un citas institūcijas

2013.gada pārskata revīzijā Nacionālajā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomē tika sniegts atzinums bez iebildes, bet konstatētas nepilnības saistībā ar līdzekļu efektīvu un ekonomisku izlietošanu atbilstoši paredzētajiem mērķiem un normatīviem.

Padome, neveicot iepirkuma procedūru par darījumu braucienu pakalpojumu nodrošināšanu, kā arī slēdzot vienošanos par norēķiniem ar SIA „Latvia Tours”, nebija ievērojusi Publisko iepirkumu likuma prasības un nodrošinājusi valsts līdzekļu efektīvu izlietošanu.

Veicot finanšu revīziju Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā par 2013.gada pārskatu, Valsts kontrole sniedza divus ieteikumus. Revīzijā tika konstatēts, ka, lai gan Sabiedrisko pakalpojumu

Juridiskie pakalpojumi
39,86 tūkst. EUR apmērā izlietoti
neefektīvi un neekonomiski.

regulēšanas komisijas darbinieku amata pienākumos ietilpst uz atsevišķa pilnvarojuma pamata savas kompetences ietvaros pārstāvēt Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisiju tiesā, tomēr 2013.gadā par juridiskā pakalpojuma – pārstāvība Administratīvajā apgabaltiesā – sniegšanu ir veikti maksājumi kopumā 39,86 tūkst. EUR apmērā, tādējādi nenodrošinot valsts budžeta līdzekļu efektīvu un ekonomisku izlietošanu.

Revīzijā tika secināts, ka Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas rīcība, nenorādot konkrētu pasākumu un izlietojuma pamatojumu reprezentācijas materiāliem, nerada pārliecību par administratīvo un reprezentācijas izdevumu izlietojuma izsekojamību un budžeta līdzekļu efektīvu un ekonomisku izlietošanu.

Papildus revīzijas departamentā tika veikta likumības un lietderības revīzija Mārupes pašvaldībā - „Mārupes novada pašvaldības un akciju sabiedrības „Mārupes komunālie pakalpojumi” rīcības ar finanšu līdzekļiem un mantu, likumība un lietderība”. Revīzija tika veikta Mārupes novada pašvaldībā un akciju sabiedrībā „Mārupes komunālie pakalpojumi”.

Konstatētas neatbilstības
2,45 milj. EUR apmērā.

Mārupes novada pašvaldība, neievērojot publiskā iepirkuma tiesisko regulējumu, iespējams, neefektīvi izlietojusi budžeta līdzekļus 331 tūkst. EUR apmērā.

Būtiskākā problēma Mārupes novada pašvaldībā skar iepirkumu jomu. Pašvaldība daudzos gadījumos nav ievērojusi likuma prasības un nav nodrošinājusi iepirkuma procedūras atklātumu un piegādātāju brīvu konkurenci. Šādi, iespējams, neefektīvi izlietoti budžeta līdzekļi – 331 tūkst. EUR. Lielāko summu veido skolēnu ēdināšanas pakalpojuma nodrošināšana. Pašvaldība noslēgusi trīs līgumus ar SIA par telpu nomu, bet nav piemērojusi iepirkuma procedūru par skolēnu ēdināšanu.



19.attēls.³²

Izvairoties no iepirkumu procedūras, pašvaldība nodevusi savai kapitālsabiedrībai tādas funkcijas, kuras varētu veikt pati vai arī uzticēt citiem tirgus dalībniekiem. Kapitālsabiedrība šo uzdevumu izpildi (par kuriem pašvaldība samaksājusi ~192 tūkst. EUR) nodevusi ārpusvalsts sniedzējiem, samaksājot ~184 tūkst. EUR, gūstot peļņu 8,5 tūkst. EUR. Gluži tāpat kā pašvaldība, arī kapitālsabiedrība ir pārkāpusi Publisko iepirkumu likumu. Revidenti konstatējuši, ka likums nav ievērots par vismaz 254 tūkst. EUR. Kapitālsabiedrības grāmatvedībā sabiedrisko pakalpojumu funkciju nodrošināšana nav nodalīta no pārējiem izdevumiem, tāpēc nav pārliecības, ka arī citos darījumos (kopumā par 205 tūkst. EUR) nebija jāpiemēro iepirkuma procedūra.

Gluži tāpat kā pašvaldība, arī kapitālsabiedrība pārkāpj iepirkuma likumu. Likums nav ievērots par vismaz 254 tūkst. EUR.

³² Mārupes pašvaldībā atklāj šaubīgus iepirkumus. Portāls www.tvnet.lv. Tiešsaistē: http://www.tvnet.lv/zinas/regionos/543655-marupes_pasvaldiba_atklaj_saubigus_iepirkumus.

2.3.2. Otrās revīzijas departaments

Kopš 2013.gada 16.maija Valsts kontroles padomes locekle,
Otrās revīzijas departamenta direktore
Ilze Grīnhofa



Pirmais sektors (sektora vadītāja Aelita Jaunroze, seši darbinieki)	Aizsardzības ministrija: budžets – 230,1 milj. EUR; padotībā – piecas iestādes un Nacionālie bruņotie spēki.
	Tiesībsarga birojs: budžets – 1,2 milj. EUR.
Otrais sektors (sektora vadītāja Kaiva Skalbiņa, seši darbinieki)	Iekšlietu ministrija: budžets – 283,9 milj. EUR; padotībā – astoņas iestādes; pārraudzībā – viena kapitālsabiedrība.
	Latvijas Republikas Prokuratūra: budžets – 22,7 milj. EUR.
Trešais sektors (sektora vadītāja Aelita Jaunroze, seši darbinieki)	Tieslietu ministrija: budžets – 167,75 milj. EUR; padotībā – 12 iestādes; pārraudzībā – divas kapitālsabiedrības.
	Latvijas Republikas Augstākā tiesa: budžets – 4,84 milj. EUR.
	Latvijas Republikas Satversmes tiesa: budžets – 1,39 milj. EUR.

20.attēls. Otrās revīzijas departamenta revidējamās vienības.³³

2.3.2.1. Aizsardzība

Aizsardzības ministrijas 2013.gada finanšu revīzijā, sniedzot atzinumu bez iebildēm, Valsts kontrole sniedza divus ieteikumus. Tos ieviešot, tiks pilnveidota iekšējā kontrole un ieviesta izsekojama kārtība pamatlīdzekļu uzlabošanas un ilgtermiņa ieguldījumu rekonstrukcijas izmaksu izvērtēšanai un iekļaušanai ilgtermiņa ieguldījumu vērtībā, kā arī savlaicīgs un pilnīgs rekonstruēto ilgtermiņa ieguldījumu nolietojuma aprēķins.

Revidenti veica arī apjomīgas pārbaudes Nacionālo bruņoto spēku (NBS) noliktavās, lai pārlicinātos, ka Nodrošinājuma pavēlniecība ir īstenojusi pasākumus, lai novērstu iepriekšējās revīzijās konstatētos trūkumus krājumu glabāšanā un uzskaitē. Revidenti konstatēja, ka NBS noliktavās ir veikti apjomīgi noliktavu sakārtošanas darbi, tajā skaitā militāros krājumus noliktavās sakārtojot tādā veidā, lai efektīvi varētu veikt krājumu izlietojuma kontroli.

Aizsardzības nozarē pārskata gadā tika veikta **likumības/lietderības revīzija „Valsts budžeta līdzekļu izlietošanas likumība un efektivitāte, nodrošinot Latvijas Republikas Zemessardzes darbību”**. Revīzijas mērķis bija gūt pārliecību, ka Latvijas Republikas Zemessardzes (ZS) darbības nodrošināšanai piešķirtie valsts budžeta līdzekļi ir izlietoti likumīgi un efektīvi.

Ministru kabinets 2014.gada 29.jūlijā apstiprināja ZS paaugstinātas gatavības apakšvienību attīstības ilgtermiņa mērķi un pirmā posma ieviešanu, šim nolūkam paredzot finansējumu līdz 2018.gadam kopumā 69,09 milj. EUR apmērā. Tāpēc Valsts kontrole veica izvērtējumu, vai ir radīti priekšnoteikumi tam, ka šos līdzekļus varēs izlietot mērķtiecīgi un efektīvi.

**Revīzijas laikā ministrijas
gada pārskata kvalitāte tika
uzlabota, jo pēc revidentu
aizrādījuma tika labotas
kļūdas 391 tūkst. EUR
apmērā.**

³³ Darbinieku skaits 2014.gada 31.decembrī atbilstoši Valsts kontroles štatu sarakstam.

REVĪZIJU DARBS

Ņemot vērā ZS integrāciju NBS kopējā struktūrā, ZS apmācību sistēmai ir jāatbilst NBS noteiktajām prasībām – to paredz apmācību jomā izdoti dažāda līmeņa (NBS un ZS) reglamenti, direktīvas, pavēles. ZS pat ir apstiprināta atsevišķa Zemessargu apmācību direktīva, kas nosaka NBS noteikto militārās apmācības prasību ievērošanu ZS.

Zemessargu apmācību sistēma tikai daļēji atbilst NBS noteiktajām prasībām. Ne visiem apmācību līmeņiem zemessargu sagatavošanai ir noteikti apmācību standarti un konkrētā laikā sasniedzami apmācību rezultāti.

Saskaņā ar NBS noteikto kārtību pirms apmācības uzsākšanas visos līmeņos (pamatapmācība, speciālā apmācība, kolektīvā apmācība) komandieriem ir jānosaka skaidrs apmācību mērķis un uzdevumi, kā arī standarti, kas jāasniedz noteiktos termiņos. Standarti ir apmācību programmas obligāta sastāvdaļa – kādas prasības, kādos apstākļos un cik ilgi jāpildīt. Revīzijā konstatētais liecina, ka NBS prasības apmācību plānošanai un organizēšanai ir ievērotas tikai attiecībā uz zemessargu pamatapmācību.



21.attēls.³⁴

NBS atzīst, ka NBS speciālistu apmācību programmas ZS nav izmantojamas, jo apgūstamais apmācību apjoms neļauj tās pielāgot zemessargu iespējām – atšķirīgs mācību apmeklējumu biežums, vingrinājumu intensitāte. Neraugoties uz minēto, līdz šim nav bijušas noteiktas prasības zemessargu – speciālistu kvalifikācijai, kas būtu jāasniedz līdzšinējā apmācību režīmā, ņemot vērā ZS dienesta specifiku, kā arī nav noteiktas apmācību prasības šo kvalifikāciju sasniegšanai un nav izstrādātas apmācību programmas zemessargu – speciālistu sagatavošanai. Revīzijā gan tika pārbaudīti ZS Kājnieku bataljoni un vērtēta šajos bataljonos nepieciešamo speciālistu apmācība, bet netika vērtēti ZS specializētie bataljoni.

Normatīvie akti neparedz zemessargu apmācības rezultātu kvalitātes novērtēšanu, kā rezultātā operatīvi nav pieejama informācija par zemessargu militāro sagatavotību. ZS uzkrāj tikai kvantitatīvu informāciju par mācību apmeklējumiem, bet ne par katra zemessarga sagatavotību.

Revīzijā arī konstatēts, ka zemessargu uzskaites sistēmas nepilnību dēļ Aizsardzības ministrija nevar iegūt pareizu un patiesu informāciju par zemessargu sastāvu aprēķinu veikšanai par ZS darbības un attīstības plānošanai nepieciešamajiem resursiem.

Militārā apmācība ir galvenais NBS, tajā skaitā ZS miera laikā uzdevums, kam tiek piešķirti valsts budžeta līdzekļi. To apmērs turpmākajos gados būtiski pieaugs.

Līdzekļu izlietošanas efektivitāti var negatīvi ietekmēt konstatētie trūkumi zemessargu apmācību sistēmā, proti, tas, cik efektīvi darbojas šī apmācību sistēma un vai zemessargi noteiktajā laikā, izlietojot piešķirtos līdzekļus, apgūs nepieciešamās prasmes, ja trūkumi netiks novērsti.

Detalizēta informācija par revīzijā konstatētajiem trūkumiem ir dienesta vajadzībām, jo tā ir saistīta ar valsts drošību.

Revīzijā Valsts kontrole sniedza kopumā astoņus ieteikumus, tajā skaitā izstrādāt un ieviest apmācību programmas zemessargu – speciālistu sagatavošanai, aprēķināt minēto speciālistu sagatavošanai nepieciešamos resursus; saskaņot ZS kolektīvās apmācības uzdevumu un mācību saturu ar NBS, tā nodrošinot atbilstību NBS apmācību mērķiem, noteikt ZS kolektīvajai apmācībai ilgtermiņā veicamos pasākumus un aprēķināt tam nepieciešamos resursus; normatīvajos aktos noteikt pasākumus zemessargu apmācības rezultātu kvalitātes novērtēšanai, nodrošināt informācijas uzkrāšanu par zemessargu militāro sagatavotību u.c.

2.3.2.2. Tieslietas

Tieslietu ministrijas 2013.gada finanšu revīzijā, sniedzot atzinumu bez iebildēm, Valsts kontrole sniedza kopumā 11 ieteikumus. Tos ieviešot, Valsts zemes dienests izstrādās metodiku un pārskatīs maksas pakalpojumu izcenojumu pamatotību atbilstoši faktiskajām izmaksām, kā arī Tieslietu ministrijā un tās padotības iestādēs tiks uzlabota iekšējās kontroles darbība, lai visos gadījumos finanšu līdzekļi tiktu izlietoti atbilstoši plānotajiem un paredzētajiem mērķiem.

³⁴ Zemessargu apmācība „klībo”, secina Valsts kontrole. Portāls www.delfi.lv. Tiešsaistē: <http://www.delfi.lv/news/national/politics/zemessargu-apmaciba-klibo-secina-valsts-kontrolē.d?id=45429374>.

Būtiskākie revīzijā konstatētie pārkāpumi bija saistīti ar konkrētiem pasākumiem piešķirto finanšu līdzekļu neatbilstošu izlietošanu. Piemēram, Tieslietu ministrija 2013.gadā no jauna cietuma būvniecībai piešķirtā finansējuma vismaz 22,1 tūkst. EUR (73% no kopumā šajā gadā izlietojamiem līdzekļiem) nebija izlietojusi atbilstoši paredzētajiem mērķiem, tajā skaitā maksājot mēnešalgas vairākiem darbiniekiem pilnā apmērā no cietuma būvniecībai paredzētajiem līdzekļiem, lai gan darbinieku pienākumos ietilpst arī citi uzdevumi. Tāpat Tieslietu ministrijā tika konstatēta tiesību aktiem neatbilstoša Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē līdzekļu izlietošana vismaz 17,6 tūkst. EUR apmērā, kas bija izlietoti datortehnikas un mēbeļu iegādei, lai nomainītu novecojušo aprīkojumu, kas ir institūcijas regulāro funkciju un materiāltehniskās bāzes finansējums un kam finansējums bija jāpieprasa institūciju ikgadējā budžeta ietvaros.

Revīzijā kā atsevišķs jautājums tika iekļauta resursu vadības sistēmas *HORIZON* pārvaldības izvērtēšana Tieslietu ministrijā. Minēto sistēmu lieto Tieslietu ministrijā un tās padotībā esošajās iestādēs grāmatvedības un personāla uzskaitēi. Tika konstatēts, ka darba attiecības pārtraukušo darbinieku lietotājkonti sistēmā ilgstoši nav slēgti un tie pat ir izmantoti grāmatojumu veikšanai sistēmā. Kaut arī neatbilstības grāmatvedības uzskaitē netika konstatētas, Valsts kontrole norādīja uz nepieciešamību uzlabot lietotājtiesību pārvaldību, lai novērstu datu neatbilstības un datu nesankcionētas izmaiņas riskus nākotnē. Ministrijas iekšējie normatīvie dokumenti arī neparedzēja prasības datu nepārtrauktībai un atjaunošanai, kā arī ārpakalpojuma līgumā ar valsts akciju sabiedrību „Tiesu namu aģentūra” nebija noteikta rezerves kopiju veidošanas regularitāte, uzglabāšanas ilgums un datu atjaunošanas pārbaūžu veikšanas nepieciešamība. Tas radīja riskus datu atjaunošanas nodrošināšanai ilgtermiņā vai pat datu neatgriezeniskai zaudēšanai. Valsts kontrole sniedza ieteikumus, kā rezultātā tiks nodrošināta resursu vadības sistēmas *HORIZON* efektīva pārvaldība.

Tieslietu nozarē pārskata gadā veikta **lietderības revīzija „Vai valstī īstenotā maksātspējas politika ir efektīva?”**, secinot, ka Tieslietu ministrija kā vadošā valsts pārvaldes iestāde maksātspējas tiesību politikas jomā nav veikusi nepieciešamos pasākumus valsts politikas izstrādei un ieviešanas koordinēšanai. Tā rezultātā nav veicināta konsekvēna un pēctecīga maksātspējas politikas īstenošana, maksātspējas normatīvā regulējuma tiesiskā stabilitāte un sistēmiska pieeja maksātspējas problemātisko jautājumu identificēšanai un risināšanai.

Neraugoties uz to, ka Latvijā maksātspējas jautājumi ir iekļauti valdības deklarācijās kopš 2004.gada, Tieslietu ministrija kā par maksātspējas jomas attīstību atbildīgā institūcija nav uzskatījusi par nepieciešamu sagatavot maksātspējas politikas attīstības plānošanas dokumentu, kurā būtu veikts sistēmisks maksātspējas jomā pastāvošo problēmu izvērtējums, izvirzītas prioritātes un noteikti ar maksātspējas politiku sasniedzamie mērķi un rezultāti.

Tieslietu ministrija norāda, ka, izstrādājot 2010.gada Maksātspējas likumu, politikas virzību noteica Latvijas Republikas uzņemtās saistības ar starptautiskajiem aizdevējiem, tāpēc politikas plānošanas dokumenta izstrāde nebūtu lietderīga.

Tieslietu ministrijas īstenoto pasākumu rezultātā maksātspējas politiku nosaka tikai normatīvie akti, bet tās risinājumi nav ietverti politikas attīstības dokumentos, kas liedz novērtēt politikas sasniegtos rezultātus, jo tādi nav formulēti. Tādējādi nav radīti priekšnoteikumi arī politikas efektivitātes novērtēšanai.

Priekšlikumi konceptuālām izmaiņām maksātspēju regulējošajos normatīvajos aktos virzīti, nepietiekami izvērtējot piedāvāto risinājumu ietekmi uz maksātspējas jomas tālāko attīstību, piemēram, ar 2010.gada Maksātspējas likumu atbilstoši starptautisko aizdevēju prasībām tika izvirzīts uzdevums padarīt tiesiskās aizsardzības procesu un maksātspējas procesu vienkāršāku un ātrāku – paātrinot procedūras un samazinot to skaitu, vienkāršojot mantas pārdošanu, paplašinot administratoru pilnvaras un samazinot kreditoru lomu maksātspējas procesa uzraudzībā. Vienkāršotie mehānismi (mantas pārdošanas vienkāršošana, administratoru pilnvaru paplašināšana, kreditoru lomas samazināšana u.c.) netika kompensēti, stiprinot Maksātspējas administrācijas un tiesas veikto uzraudzību, kā arī likumā nosakot administratora amata veikšanai nepieciešamās personīgās īpašības un ētikas normas.

Revīzijas ministrijas pārskata kvalitāte tika uzlabota, jo pēc revidentu aizrādījuma tika labotas kļūdas 515,7 tūkst. EUR apmērā.

Neizstrādājot maksātspējas politiku, Tieslietu ministrija nav radījusi priekšnoteikumus efektīvas maksātspējas sistēmas darbībai. Maksātspējas likumā noteiktais mērķis – veicināt finansiālās grūtībās nonākuša parādnieka saistību izpildi un, ja iespējams, maksātspējas atjaunošanu – netiek sasniegts.

REVĪZIJU DARBS

Revīzijā konstatētais liecina, ka maksātnespējas prioritāte ir pēc iespējas ātrāka maksātnespējas procesa pabeigšana un veiktie pasākumi maksātnespējas jomā nav vērsti uz ekonomiskās vērtības saglabāšanu un atgūšanu. Par to liecina zemi kreditoru līdzekļu atgūšanas rādītāji (14% no prasījumu summas³⁵), augstas maksātnespējas procesa izmaksas (maksātnespējas procesa izmaksas veido 53% no atgūtajiem

līdzekļiem), mazs sekmīgi īstenotu tiesiskās aizsardzības procesu skaits (6% no izbeigtajiem tiesiskās aizsardzības procesiem) u.c.

Nepilnu divu gadu laikā (no 01.01.2013. līdz 30.09.2014.) valsts budžeta iestādes un valsts kapitālsabiedrības (100% valsts ieguldījums) vismaz 434 milj. EUR ir zaudējušas (norakstījušas) izbeigtajos maksātnespējas procesos, no tiem 402 milj. EUR veido Valsts ieņēmumu dienesta norakstītie nodokļu parādi.

Maksātnespējas jautājumi skar arī publisko sektoru, jo no ekonomiskās aprites tiek izslēgti ne tikai privātā sektora finanšu līdzekļi, bet arī valsts kā kreditors komersantu maksātnespējas procesos zaudē finanšu līdzekļus.

Vismaz 603 milj. EUR ir pieprasītās summas uz 01.10.2014. neizbeigtajos maksātnespējas procesos, no tiem pēc Valsts ieņēmumu dienesta datiem 359 milj. EUR veido maksātnespējīgo uzņēmumu nodokļu parādi.

Revīzijā secināts arī, ka Tieslietu ministrija nav veikusi pietiekamus pasākumus efektīvas maksātnespējas procesa uzraudzības sistēmas izveidošanai un maksātnespējas normatīvā regulējuma vienotas izpratnes veicināšanai, jo ne Maksātnespējas administrācijas, ne tiesu uzraudzība maksātnespējas jomā nav efektīva.

Maksātnespējas administrācijai noteiktās uzraudzības pilnvaras nav saskaņotas ar Maksātnespējas likumā noteikto mērķi – ar maksātnespējas politiku sasniedzamie mērķi un rezultatīvie rādītāji nav noteikti un normatīvie akti nenosaka, ka Maksātnespējas administrācijai būtu jāanalizē informācija par maksātnespējas procesa norisi un sasniegto rezultātu. Turklāt Maksātnespējas administrācijas rīcībā nav pilnīgas informācijas par maksātnespējas norisi un sasniegto rezultātu – parādnieka saistību izpildi, tas ir, kreditoru pieprasītajiem un atgūtajiem līdzekļiem. Informācija par procesa norisi ir tikai daļēji iegūstama no publiski pieejamiem reģistriem un administratoru darbības pārskatiem.

Maksātnespējas administrācija gada laikā spēj pārbaudīt tikai 4% no visiem aktīvajiem procesiem, galvenokārt veicot sūdzību izskatīšanu. Turklāt, konstatējot pārkāpumus, Maksātnespējas administrācijai nav pilnvaru ātri iejaukties un nekavējoties saņemt informāciju no administratoriem. Maksātnespējas administrācijai pilnvaras pieprasīt informāciju un dokumentus no administratoriem ir tikai aktīvā procesā vai ne vēlāk kā gada laikā no attiecīgā procesa izbeigšanas dienas.

Arī tiesas galvenokārt veic sūdzību izskatīšanu. Normatīvie akti arī nenosaka, ka tiesā būtu jāiesniedz visi maksātnespējas procesā sagatavojamie dokumenti – tiesā obligāti iesniedzams ir tikai viens dokuments – administratora paziņojums par kreditoru prasījumu plāna izpildi. Vienkāršojot maksātnespējas procesu, piemēram, ar 2010.gada Maksātnespējas likumu vairs netiek izvirzīta prasība, ka maksātnespējas administratoram ir jānovērtē parādnieka aktīvi, saistības un saimnieciskā darbība, sniedzot tiesā pārskatu par parādnieka stāvokli tā maksātnespējas novērtēšanai.

Savukārt maksātnespējas administratori, darbojoties esošās sistēmas ietvaros, nespēj nodrošināt neitrālu un objektīvu rīcību maksātnespējas procesu administrēšanā – administratoriem ir piešķirtas plašas pilnvaras vienpersonisku lēmumu pieņemšanā, taču vienlaikus likumā nav noteiktas administratora profesijai nepieciešamās personīgās īpašības un ētikas normas.

Maksātnespējas administratoru vidū nav vienotas izpratnes par ētisku darbību – vismaz 12% no revīzijā izvērtētajiem gadījumiem, kad tas būtu bijis nepieciešams, administratori nebija norādījuši uz iespējamu interešu konfliktu vai apstākļiem, kas liegtu viņiem pildīt amata pienākumus. Atstājot maksātnespējas administratoru darbības uzraudzību kreditoru ziņā, Tieslietu ministrija nav izvērtējusi, vai kreditori Latvijas situācijā spēj nodrošināt pietiekamu maksātnespējas administratora darbības kontroli, ņemot vērā nozarē pastāvošās problēmas, piemēram, fiktīvo kreditoru jautājumu.

Revīzijā ir veikts Latvijā esošās maksātnespējas sistēmas salīdzinājums ar maksātnespējas sistēmām citās valstīs (Igaunijā, Lietuvā, Čehijā un Somijā), īpašu uzmanību pievēršot normatīvo aktu regulējumam un ieviestajiem uzraudzības mehānismiem, kas ļāvis citās valstīs sakārtot un pilnveidot maksātnespējas jomu.

Maksātnespējas procesos valsts zaudējusi 434 miljonus eiro; vajadzīgas reformas, brīdina VK (7)

Delfi Bizness | 19. marts 2015 13:07

Follow @delfi_lv 24 cilvēki



Foto: Fotostudija/latvianews

22.attēls,³⁶

³⁵ Valsts kontroles veiktie aprēķini, izvēloties juridisko personu maksātnespējas procesus pēc noteiktiem kritērijiem.

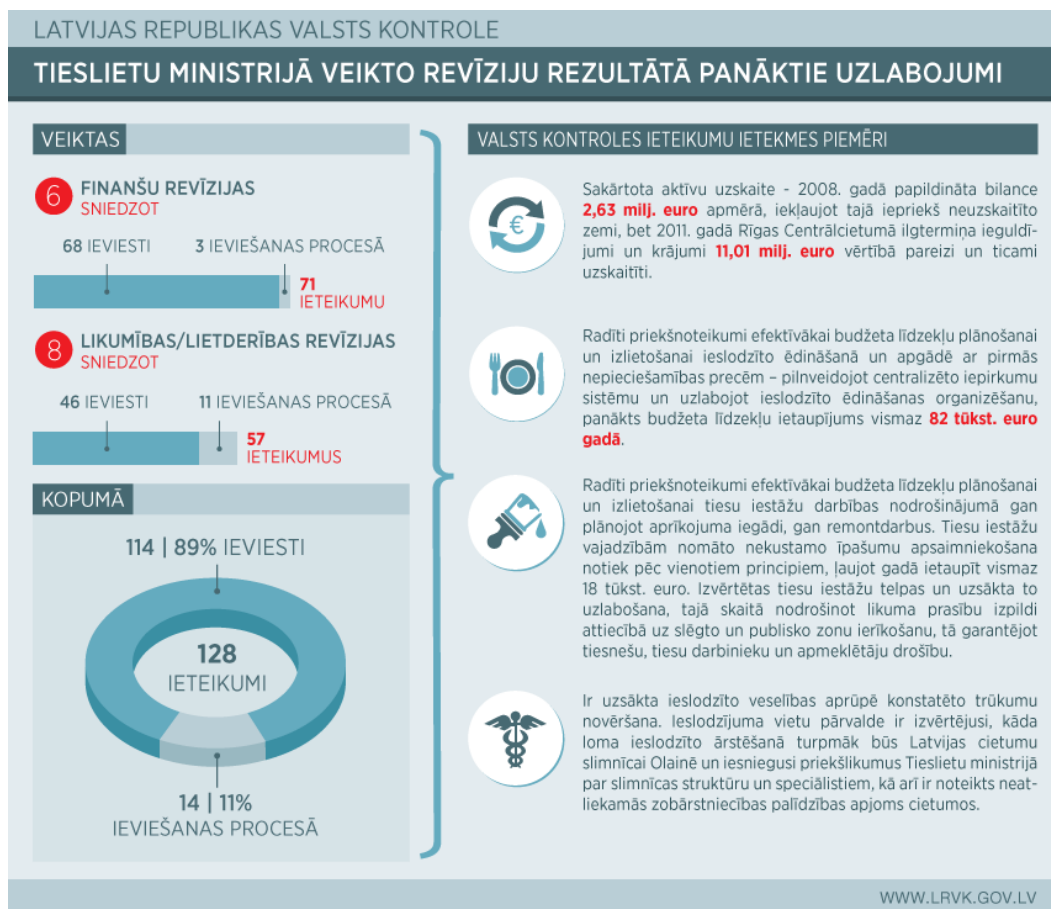
³⁶ Maksātnespējas procesos valsts zaudējusi 434 miljonus eiro; vajadzīgas reformas, brīdina VK. Portāls www.delfi.lv. Tiešsaistē: http://www.delfi.lv/business/biznesa_vida/maksatnespejas-procesos-valsts-zaudejusi-434-miljonus-eiro-vajadzigas-reformas-bridina-vk.d?id=45714558

REVĪZIJU DARBS

Kā liecina citu valstu pieredze, politiskā līmenī pieņemot lēmumu par maksātspējas jomas sakārtošanu un mērķtiecīgi veicot reformas, ir iespējams izveidot efektīvi funkcionējošu sistēmu, kura pasaulē tiek augsti novērtēta.

Par nepieciešamību nodrošināt maksātspējas jomas sakārtošanu atbilstoši sabiedrības interesēm Valsts kontrole vērsās Ministru kabinetā. Tieslietu ministrijai tika sniegti seši ieteikumi maksātspējas uzraudzības sistēmas pilnveidošanai – definēt valsts lomu maksātspējas uzraudzības nodrošināšanā, pārskatot Maksātspējas administrācijas funkcijas un tiesas lomu, kā arī veikt pasākumus tiesnešu un tiesu darbinieku kvalifikācijas celšanai un apmācībai par maksātspējas jautājumiem. Valsts kontrole ieteica arī veikt kompleksu maksātspējas administratora profesijas izvērtējumu, īpašu uzmanību veltot administratoru pienākumu veikšanai nepieciešamo personīgo īpašību kopumam un augsta ētikas standarta noteikšanai, un sagatavot priekšlikumus nepieciešamajiem grozījumiem normatīvajos aktos, lai minētie standarti tiktu ieviesti praksē.

Pārskata periodā Valsts kontroles revidenti, kuri atbild par revīzijām tieslietu nozarē, sagatavoja 2008. – 2013.gadā veiktajās **Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu ietekmes novērtējuma pārskatu.**



23.attēls. Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu ietekmes novērtējums.

2.3.2.3. Iekšlietas

Iekšlietu ministrijas 2013.gada finanšu revīzijā, sniedzot atzinumu bez iebildēm, Valsts kontrole kopumā sniedza deviņus ieteikumus konstatēto nepilnību novēršanai. Tos ieviešot, iekšlietu resora iestādēs tiks pilnveidota ilgtermiņa ieguldījumu un krājumu uzskaitē, darbiniekiem izmaksājamās atlīdzības aprēķini (slimības naudas, atvaļinājuma naudas un atvaļinājuma pabalsti, speciālās piemaksas u.c.) atbildīs normatīvo aktu prasībām, kā arī tiks uzlabota kontrole pār Latvijas – Krievijas valsts robežas uzmērīšanas un demarkācijas darbu izpildi.

Revīzijas laikā ministrijas gada pārskata kvalitāte tika uzlabota, jo pēc revidentu aizrādījuma tika labotas kļūdas 3,3 milj. EUR apmērā.

REVĪZIJU DARBS

Jau revīzijā par Iekšlietu ministrijas 2012.gada pārskatu Valsts kontrole secināja, ka Nodrošinājuma valsts aģentūra nav pietiekami uzraudzījusi Latvijas – Krievijas valsts robežas uzmērīšanu un demarkāciju noslēgtā līguma izpildi, kā rezultātā komersantam bija nepamatoti samaksāti darbi, kuri faktiski nebija veikti. Turklāt līguma darbības laikā tajā bija izdarīti grozījumi, kas apgrūtināja iespēju pārlicināties par veiktā darba apjomu, un samaksas kārtība par līguma ietvaros veicamo darbu izpildi bija padarīta izdevīgāka pakalpojuma sniedzējam. Arī revīzijā par Iekšlietu ministrijas 2013.gada pārskatu tika konstatēti līdzīgi pārkāpumi, un Valsts kontrole sniedza ieteikumus, lai uzlabotu līguma izpildes kontroli.

Ieviešot Valsts kontroles sniegtos ieteikumus, 2014.gadā Nodrošinājuma valsts aģentūra atkārtoti izvērtēja visu līguma darbības laikā pieņemto darbu attaisnojuma dokumentus, noteica jaunu darbu pieņemšanas un nodošanas dokumentu formātu, kurā turpmāk jānorāda precīza informācija par robežjoslas zemes vienībām un paveiktajiem darbiem. 2014.gadā Nodrošinājuma valsts aģentūra pārskatīja Latvijas – Krievijas robežas uzmērīšanas darbu izpildi un iepriekšējos gados komersantam nepamatoti pārskaitītos līdzekļus 130 tūkst. EUR apmērā atzina kā avansa maksājumu, nevis kā samaksu par jau paveiktiem darbiem, kas nozīmē, ka komersantam neizpildītie, bet jau apmaksātie darbi vēl būs jāizpilda.

Iekšlietu nozarē pārskata gadā veikta **lietderības revīzija „Patvēruma politikas un migrācijas kontroles īstenošana”**.

Iekšlietu ministrija ir veikusi pasākumus ES prasību patvēruma jomā pārņemšanai Latvijas tiesību aktos, tomēr Iekšlietu ministrija nav veikusi visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu patvēruma politikas sekmīgu īstenošanu.

Latvijai kā ES dalībvalstij ir saistošas ES pieņemtās direktīvas un regulas, tostarp par obligātajiem minimālajiem standartiem patvēruma meklētāju uzņemšanai. Saskaņā ar Latvijā pieņemto Patvēruma likumu patvēruma meklētāju uzņemšanā iesaistīto iestāžu pamatfunkciju veikšanai piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem būtu jāplāno un jāsedz šādi galvenie izdevumu veidi: līdzekļi patvēruma meklētāju uztura un higiēnas preču nodrošināšanai, patvēruma meklētāju izmitināšanas telpu uzturēšanai, aprīkošanai, nodrošināšanai, tulkošanai, veselības pārbaūžu un veselības aprūpes nodrošināšanai, konvojēšanai, patvēruma procesu nodrošināšanā tieši iesaistīto darbinieku atlīdzībai.



24.attēls.³⁷

Pārņemot ES prasības patvēruma jomā, Latvijā nacionālā līmenī ir izdoti attiecīgi tiesību akti, nosakot Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei (PMLP) un Valsts robežsardzei konkrētus veicamos uzdevumus patvēruma nodrošināšanai, bet nav aprēķināti šīs funkcijas īstenošanai nepieciešamie valsts budžeta līdzekļi. Nepastāvot stratēģiskam skatījumam par patvēruma jomā nepieciešamo valsts budžeta finansējumu, daļa no valstij sedzamā patvēruma meklētāju nodrošinājuma tiek finansēta no ES fondu līdzekļiem, kas ir paredzēti uzņemšanas apstākļu papildu uzlabošanai (laikā no 2013.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 30.jūnijam vismaz 25% no pieejamā ES fondu finansējuma), tādēļ patvēruma meklētāji nesaņem papildu nodrošinājumu maksimāli iespējamā apmērā (piemēram, sekundārās veselības aprūpes pakalpojumus, medikamentus u.tml.).

Patvēruma meklētāji saņem izmaksu un satura ziņā atšķirīgus pakalpojumus (izmitināšanas apstākļi, uzturs, veselības aprūpe, pirmās nepieciešamības preces) atkarībā no tā, vai tie atrodas Valsts robežsardzes vai Pilsonības un migrācijas pārvaldes izmitināšanas centrā.

Piemēram, Valsts robežsardze patvēruma meklētāju ēdināšanai izlieto vidēji 5,15 EUR dienā, savukārt PMLP patvēruma meklētājam izmaksā naudas līdzekļus 2,15 EUR apmērā dienā, kas paredzēti ne tikai uzturam, bet arī higiēnas un pirmās nepieciešamības preču iegādei.

Tai pašā laikā PMLP patvēruma meklētājiem bez ģimenes ārsta pakalpojumiem ir bijusi iespēja saņemt apmaksātus arī citu speciālistu pakalpojumus un ārsta izrakstītos medikamentus, bet Valsts robežsardzē – tikai gadījumos, ja patvēruma meklētājam ir personīgie līdzekļi.

Revīzijā secināts, ka būtu jāizvērtē arī plānotā jauna Valsts robežsardzes aizturēto ārzemnieku un patvēruma meklētāju izmitināšanas centra būvniecības lietderība, jo šim vajadzībām iekārtotās telpas nav noslogotas pilnā apmērā. Valsts robežsardzes slēgta režīma centrā „Daugavpils” vidējais vienlaikus

³⁷ PMLP nelikumīgi pagarina uzturēšanās atļaujas ārzemniekiem, revīzijā secina Valsts kontrole. Portāls www.delfi.lv. Tiešsaistē: <http://www.delfi.lv/news/national/politics/pmlp-nelikumigi-pagarina-uzturesanas-atlajjas-arzemniekiem-revizija-secina-valsts-kontrole.d?id=45619356>

REVĪZIJU DARBS

izmitināto personu skaits 2013.gadā bija 23% no centra kapacitātes, 2014.gada 10 mēnešos – 43%, bet Liepājā šim mērķim izbūvētās telpas vispār nav ne reizi izmantotas. Turklāt Valsts kontrole nav ieguvusi pierādījumus tam, ka jauna izmitināšanas centra būvniecības plānošanai būtu veikts ar aprēķiniem un prognozēm pamatots izvērtējums jaunā slēgta režīma izmitināšanas centra izbūves nepieciešamībai un tajā izmitināmo personu skaitam. Valsts kontrole aicina izvērtēt citas alternatīvas, nepieciešamības gadījumā izskatīt iespēju paplašināt ēku Daugavpilī, kur savulaik bija paredzēts izbūvēt trīs stāvus, bet Valsts robežsardze, lai samazinātu celtniecības izdevumus, 2009.gadā ierosināja atteikties no ēkas trešā stāva būvēšanas, tā samazinot arī vietu personu izmitināšanai.

Valstī nav noteikti īstenojamie pasākumi bēgļa vai alternatīvo statusu saņēmēšu personu integrācijai.

Revīzijā konstatēts, ka valstī nav arī skaidras rīcīpolitikas bēgļu vai alternatīvo statusu saņēmēšu personu integrācijai. Ar valsts sniegto atbalstu – pabalstiem uzturam un valsts valodas apguvei ir nepietiekami bēgļa vai alternatīvo statusu ieguvušo personu iekļaušanai dzīves vidē un sabiedrībā Latvijā, un šo personu integrācija lielā mērā ir atkarīga no pieejamajiem Eiropas Savienības fondu līdzekļiem un nevalstisko organizāciju iniciatīvas to piesaistei, kas rada risku stabilai un nepārtrauktai nepieciešamo pakalpojumu un atbalsta pasākumu sniegšanai.

Lai gan normatīvā regulējuma ietvaros bēgļa vai alternatīvo statusu ieguvušajām personām ir tiesības uz darbu, izglītību, veselības aprūpi, kā arī dažiem sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību, tomēr saskaņā ar nevalstisko organizāciju pieredzi faktiski bez praktiskas un konsultatīvas palīdzības šīm personām ir grūtības uzsākt patstāvīgu dzīvi, t.sk. atrast mājokli, darbu u.c.

Aptaujājot pašvaldības, revīzijā konstatēts, ka arī pašvaldības nepiedāvā nekādus atsevišķus atbalsta pasākumus personām ar bēgļa vai alternatīvo statusu. Pašvaldības sniedz palīdzību savas administratīvās teritorijas iedzīvotājiem, līdz ar to personai nav iespēju lūgt pašvaldību sniegt palīdzību, kamēr tā nav kļuvusi par pašvaldības iedzīvotāju, izņemot to, ka jebkurai personai ir paredzēta iespēja saņemt, piemēram, naktspatversmes vai patversmes pakalpojumus.

Valsts kontrole uzskata, ka trūkst konkrētu pasākumu kopuma un atbildīgajām institūcijām skaidri noteiktu uzdevumu, kas būtu vērsti uz bēgļa un alternatīvo statusu ieguvušo personu integrēšanu dzīvesvidē un sabiedrībā Latvijā.

Revīzijā tika vērtēts arī imigrācijas kontroles jautājums – vai laikus tiek apzināti ārzemnieki, kuriem ir zudis tiesiskais pamatojums uzturēties Latvijā.

Vairākos izlasē iekļautajos gadījumos konstatēts, ka PMLP nav nodrošinājusi normatīvajā aktā noteikto termiņuzturēšanās atļauju reģistrēšanas (pagarināšanas) kritēriju ievērošanu (nodokļu nomaksa valsts budžetā noteiktā apmērā, nav nodokļu parādu u.tml.) gadījumos, kad uzturēšanās atļauja izsniegta, pamatojoties uz ieguldījumu uzņēmējdarbībā Latvijā vai kā uzņēmuma valdes loceklis. Imigrācijas likumā noteikts, ka šādu atļauju izsniegšanas mērķis ir ieguvums Latvijas tautsaimniecības attīstībai - ārzemniekam ir jāveic uzņēmējdarbība un jāiemaksā budžetā noteikta nodokļu summa. Revidenti konstatējuši vairākus gadījumus, kad PMLP pieņēmusi personai labvēlīgu lēmumu un pagarinājusi uzturēšanās atļauju arī tad, ja minētais nosacījums nav izpildīts, piemēram, ārzemniekam gada laikā bija jāveic nodokļu samaksa ne mazāk kā 28,46 tūkst. EUR, bet faktiski tika samaksāti ap 3 tūkst. EUR. Turklāt personai uzturēšanās atļauja tika pagarināta arī nākamajā gadā, lai gan nodokļi nepieciešamajā apmērā nebija samaksāti. Noteikto kritēriju neievērošana norāda uz risku, ka Imigrācijas likumā paredzētais ieguvums Latvijas tautsaimniecības attīstībai var netikt nodrošināts.

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde pretlikumīgi pagarinājusi uzturēšanās atļaujas ārzemniekiem, kam tās izsniegta, pamatojoties uz ieguldījumu uzņēmējdarbībā vai kā uzņēmuma valdes locekli.

20% revīzijā pārbaudīto gadījumu termiņuzturēšanās atļaujas un 75% gadījumu pastāvīgās uzturēšanās atļaujas bija anulētas attiecīgi līdz pat 559 dienām un 3861 dienai pēc datuma, kad tās bija jāanulē.

Revīzijā arī konstatēts, ka PMLP veiktās darbības uzturēšanās atļauju kontrolei nav pietiekamas, lai nodrošinātu savlaicīgu uzturēšanās atļauju anulēšanu Imigrācijas likumā noteiktajos gadījumos.

Novēloti anulēti 20% pārbaudīto termiņuzturēšanās atļauju un 75% pastāvīgo uzturēšanās atļauju. Jānorāda, ka ikviena ārzemnieka pienākums ir noteiktā termiņā iesniegt dokumentus uzturēšanās atļaujas pagarināšanai; ja tas netiek izdarīts, ir paredzēta administratīvā atbildība. Vairumā gadījumu PMLP šīs personas sāk meklēt tikai tad, kad atļauja jau būtu jāanulē.

REVĪZIJU DARBS

Revīzijas rezultātā Valsts kontrole ir sniegusi piecus ieteikumus konstatēto trūkumu novēršanai, tajā skaitā – izstrādāt procedūras ārzemniekiem izsniegto uzturēšanās atļauju savlaicīgai anulēšanai un termiņuzturēšanās atļauju reģistrēšanas nosacījumu izvērtēšanai, kad veicama kapitālsabiedrības veikto nodokļu maksājumu izvērtēšana.

Valsts kontrole arī ir vērsusies Ministru kabinetā par nepieciešamību kompleksi risināt jautājumu bēgļu un alternatīvo statusu ieguvušo personu integrēšanai Latvijā, kā arī Prokuratūrā, lūdzot izvērtēt revīzijā konstatētos faktus, vai PMLP amatpersonas saistībā ar uzturēšanās atļauju reģistrēšanas noteikumu neievērošanu ir saucamas pie normatīvajos aktos noteiktās atbildības.

Pārskata periodā Valsts kontroles revidenti, kuri atbild par revīzijām iekšlietu nozarē, sagatavoja 2008. – 2013.gadā veiktajās **Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu ietekmes novērtējuma pārskatu.**



25.attēls. Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu ietekmes novērtējums.

2.3.2.4. Neatkarīgās un citas institūcijas

Valsts kontrole veica ikgadējās 2013.gada finanšu pārskata revīzijas Tiesībsarga birojā, LR Prokuratūrā, LR Satversmes tiesā un LR Augstākajā tiesā, gūstot pārliecību par grāmatvedības uzskaites un gada pārskata sagatavošanas pareizību un sniedzot atzinumus bez iebildēm.

2.3.3. Trešais revīzijas departaments

Kopš 2013.gada 21.februāra Valsts kontroles padomes locekle,
Trešā revīzijas departamenta direktore
Inga Vārava



Pirmais sektors (sektora vadītāja Ieva Pīpiķe, astoņi darbinieki)	Labklājības ministrija: pamatbudžets – 562,5 milj. EUR; speciālais budžets – 2196,6 milj. EUR; padotībā – 11 iestādes; pārraudzībā – viena kapitālsabiedrība.
Otrais sektors (sektora vadītāja Agnese Jaunzeme, deviņi darbinieki)	Veselības ministrija: budžets – 725 milj. EUR; padotībā – 10 iestādes; pārraudzībā – 13 kapitālsabiedrības.
Trešais sektors (sektora vadītāja Linda Freidenfelde – Purgaile, divi darbinieki)	Revīzijas par atsevišķu darījumu atbilstību normatīvo aktu prasībām (revīzijas ātrai reaģēšanai uzn aktuāliem notikumiem valstī).

26.attēls. Trešā revīzijas departamenta revidējamās vienības.³⁸

2.3.3.1. Labklājība

Finanšu revīzijā par Labklājības ministrijas 2013.gada pārskata sagatavošanas pareizību Valsts kontrole sniedza atzinumu bez iebildēm, bet akcentējot apstākli, ka ministrijas rīcība, pārskata gada beigās veicot iepriekš neplānotos avansa maksājumus 122,1 tūkst. EUR apmērā, norāda uz apzinātu pārskata gada budžeta līdzekļu maksimālu izmantošanu, tā pārkāpjot drošas finanšu vadības pamatprincipus un neievērojot normatīvā akta prasību par valsts budžeta apropriāciju izmantošanu tikai gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktajām vajadzībām.

Attiecībā uz gada pārskata sagatavošanas pareizību revīzijā Valsts kontrole būtiskākās nepilnības konstatēja Sociālās integrācijas valsts aģentūrā, jo līdz 2013.gada 31.decembrim aģentūra arvien nebija pilnībā novērsusi Valsts kontroles 2012.gadā veiktajā likumības revīzijā³⁹ un iepriekš veiktajā finanšu revīzijā⁴⁰ konstatētās nepilnības un trūkumus aģentūras grāmatvedības kontroles sistēmā, kā arī nekustamo īpašumu iznomāšanā.

Revīzijas laikā pārskata kvalitāte tika uzlabota, jo pēc revidentu aizrādījuma tika novērstas kļūdas 17,2 tūkst. EUR apmērā.

Revīzijā Labklājības ministrijai un tās padotības iestādēm kopā tika sniegti 20 ieteikumi, kurus ieviešot, ir uzlabota ministrijas un tās padotības iestāžu iekšējās kontroles vide, nodrošinot valsts budžeta līdzekļu tiesisku, efektīvu un lietderīgu izlietošanu.

2014.gadā labklājības nozarē tika veikta apjomīga **likumības revīzija „Pašvaldību sniegtās sociālās palīdzības tiesiskums un efektivitāte”**, kuras ietvaros ir veiktas pārbaudes gan Labklājības ministrijā, kas ir atbildīga par valsts politikas veidošanu sociālās palīdzības jomā, gan 10 pašvaldībās⁴¹. Revīzijā tika sagatavoti 11 revīzijas

Vienotas sociālās palīdzības politikas neesamība un pašvaldību atšķirīgā izpratne par sociālās palīdzības sniegšanas principiem rada nevienlīdzību un netaisnību, jo ģimenēm (personām) ar līdzvērtīgu ienākumu un materiālā stāvokļa līmeni nav iespēja saņemt līdzvērtīgu sociālo atbalstu.

³⁸ Darbinieku skaits 2014.gada 31.decembrī atbilstoši Valsts kontroles štatu sarakstam.

³⁹ Likumības revīzija „Valsts budžeta līdzekļu izlietojuma likumība un efektivitāte, nodrošinot invalīdu un personu ar funkcionāliem traucējumiem sociālo un profesionālo rehabilitāciju”.

⁴⁰ Finanšu revīzija „Par Labklājības ministrijas 2012.gada pārskata sagatavošanas pareizību”.

⁴¹ Daugavpils pilsētas, Jelgavas pilsētas, Kandavas novada, Kuldīgas novada, Liepājas pilsētas, Ludzas novada, Siguldas novada, Rēzeknes novada, Rēzeknes pilsētas un Rundāles novada pašvaldībā.

REVĪZIJU DARBS

ziņojumi – Labklājības ministrijai un katrai no izlasē iekļautajām 10 pašvaldībām.



Sociālie pabalsti – gan dāsnī, gan skopi

27.attēls.⁴²

Revīzijā, vērtējot Labklājības ministrijas paveikto valsts politikas veidošanā, ir konstatēts, ka, lai gan jau 2010.gadā nabadzības mazināšana bija noteikta kā prioritārs valsts ilgtermiņa rīcības virziens, vienotas sociālās palīdzības politikas izstrāde ir uzsākta tikai 2014.gadā, pasūtot pētījumus un sagatavojot informatīvos ziņojumus. Konkrētas darbības sociālās palīdzības jomā identificēto problēmu risināšanai vēl arvien netiek piedāvātas, un nabadzības mazināšana Latvijas Republikai arvien ir izaicinājums.

Labklājības ministrija nav spējusi arī nodrošināt, ka pašvaldībām ir vienota izpratne par sociālās palīdzības pamatprincipiem un sniedzamiem atbalsta veidiem, par normatīvajos aktos paredzētās rīcības brīvības izmantošanu trūcīgas ģimenes (personas) statusa piešķiršanai, kā arī par nepieciešamību ieviest maznodrošinātas ģimenes (personas) statusu.

Tikai retā pašvaldībā ir veikts mērķtiecīgs izvērtējums par iedzīvotāju sociālo situāciju un viņu pamatvajadzībām, tāpēc izveidotās sociālās palīdzības sistēmas nav efektīvas un neatbilst reģiona sociālajai specifikai.

Veicot pārbaudes pašvaldībās⁴³, revidenti secināja, ka pašvaldību darbību sociālās palīdzības jomā lielākoties nosaka to finansiālās iespējas.

Turklāt katrā trešajā pašvaldībā nebija ieviests maznodrošinātas ģimenes statuss, kas ģimenēm (personām) piešķir tiesības saņemt nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumus, kā arī dažādus valsts noteiktos tiesiskos labumus (piemēram, tiesības uz valsts nodrošināto juridisko palīdzību, kā arī tiesības saņemt elektroenerģiju par samazinātu tarifu). Dažu pašvaldību saistošajos noteikumos ir paredzēti prettiesiski ierobežojumi pabalstu saņemšanai, piemēram, dzīvokļa pabalstu nevar saņemt sociālo dzīvokļu īrnieki vai arī ģimene (persona) nav tiesīga saņemt citus sociālās palīdzības pabalstu veidus, ja tā saņem garantēto minimālo ienākumu un dzīvokļa pabalstu.

Vērtējot pašvaldību saistošos noteikumus, revidenti konstatēja, ka pašvaldības plaši izmanto sev piešķirto rīcības brīvību – noteikt papildu materiālās situācijas izvērtējuma kritērijus trūcīgas ģimenes (personas) statusa piešķiršanai.

Piemēram, dažas pašvaldības ir noteikušas, ka par trūcīgu ir atzīstama ģimene (persona), kurai pieder līdz pat sešiem nekustamajiem īpašumiem vai līdz pat deviņiem transportlīdzekļiem. Taču citās pašvaldībās ģimene (persona) nav tiesīga iegūt trūcīgas statusu pat tad, ja tai pieder traktors, kas tiek izmantots piemājas saimniecības uzturēšanai. Arī dzīvokļa pabalsti vienā pašvaldībā tiek piešķirti tikai trūcīgām ģimenēm ar bērniem, bet citā - dažādi pabalsti ir paredzēti ģimenēm ar ienākumiem līdz pat 320 EUR uz vienu cilvēku mēnesī.

Revīzijā, detalizēti pārbaudot trūcīgas un maznodrošinātas ģimenes (personas) statusa un sociālo pabalstu piešķiršanu desmit pašvaldībās, konstatēts, ka laikā no 01.10.2012. līdz 30.04.2014. prettiesiski ir izlietoti vismaz 124,2 tūkst. EUR, kas ietver gan prettiesiski piešķirto pabalstu summu, gan arī nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumus. No pārbaudītajām pašvaldībām kļūdas nav konstatētas tikai Liepājas pilsētas pašvaldībā.

Revīzijā kopā ir sniegti 109 ieteikumi, no tiem 13 ieteikumi – Labklājības ministrijai, bet 96 ieteikumi – revīzijas apjomā iekļautajām 10 pašvaldībām, kurus ieviešot, tiks novērsta nepilnības pašvaldību sociālo pabalstu sistēmās, trūcīgas un maznodrošinātas ģimenes (personas) statuss un pašvaldību noteiktie sociālie pabalsti tiks piešķirti atbilstoši normatīvajiem aktiem, kā arī tiks nodrošināta iespēja ģimenēm (personām) ar līdzvērtīgu ienākumu un materiālā stāvokļa līmeni saņemt līdzvērtīgu sociālo atbalstu.

Trešā revīzijas departamenta Pirmā sektora revidenti pārskata periodā pabeidza arī **paralēlo likumības revīziju „Struktūrfondu programmu ietvaros organizētajos iepirkumos konstatēto trūkumu analīze”**, kas tika veikta Eiropas Savienības Kontaktu komitejas Struktūrfondu darba grupas ietvaros sadarbībā ar 10 valstu augstākajām revīzijas iestādēm. Tās mērķis bija novērtēt laikā no 2010. līdz 2013.gadam Eiropas Savienības un nacionālajā līmenī konstatētās neatbilstības publisko iepirkumu jomā struktūrfondu programmu ietvaros. Kopējo paralēlās revīzijas ziņojumu ir plānots sagatavot līdz 2015.gada jūnijam un tās rezultātus prezentēt Latvijā notiekošajā Eiropas Savienības augstāko revīzijas iestāžu Kontaktu komitejas sanāksmē.



⁴² Sociālie pabalsti – gan dāsnī, gan skopi. Portāls www.la.lv. Tiesīsaistē: <http://m.la.lv/socialie-pabalsti-gan-dasni-gan-skopi/>.

⁴³ Revīzijā tika analizēti visu 119 pašvaldību saistošie noteikumi, kā arī pārbaudītas 10 izlasē iekļauto pašvaldību un to sociālo dienestu veiktās darbības, veidojot sociālās palīdzības politiku un sniedzot sociālo palīdzību.

REVĪZIJU DARBS

Latvijā revīzijas ietvaros tika klasificētas un vērtētas Latvijas atbildīgo institūciju struktūrfondu projektu ietvaros organizētajos iepirkumos konstatētās kļūdas, kā arī vērtēts izveidotais process iespējamo kļūdu atklāšanai, uzskaitēi un to novēršanai. Pēc revīzijas Finanšu ministrijai ir sniegti trīs ieteikumi, kurus ieviešot, tiks nodrošināta detalizētas informācijas uzkrāšana par neatbilstībām publisko iepirkumu jomā, to konstatēšanas gadījumos izskaidrota neatbilstības būtība, kā arī samazināsies neklasificēto neatbilstību skaits.

Pārskata periodā turpinājās iepriekšējos gados labklājības nozarē veiktajās finanšu un likumības revīzijās **sniegto 94 ieteikumu ieviešanas uzraudzība**. Galvenā uzmanība arvien tika pievērsta 2012.gadā veiktajā likumības revīzijā⁴⁴ konstatēto problēmu novēršanai Sociālās integrācijas valsts aģentūrā. Pēc gandrīz divu gadu ilga darba, kurā aģentūrai atbalstu sniedza arī Valsts kontroles revidenti, 2014.gada nogalē aģentūra beidzot ir novērsusi revīzijā konstatētos trūkumus un nepilnības tās sniegto rehabilitācijas un ārstniecības pakalpojumu, kā arī ieņēmumu uzskaitē, tā nodrošinot visu saimniecisko darījumu uzskaiti un izsekojamību un ka pakalpojuma maksa tiek piemērota atbilstoši sniegtā pakalpojuma būtībai. No 2015.gada 1.janvāra atbilstoši Valsts kontroles sniegtā ieteikuma būtībai ir pilnveidots arī aģentūras maksas pakalpojumu cenrādis, nodrošinot, ka rehabilitācijas un viesu izmitināšanas pakalpojuma maksa tiek diferencēta atkarībā no istabas komforta līmeņa.

2.3.3.2. Veselības aprūpe

Finanšu revīzijā par Veselības ministrijas 2013.gada pārskata sagatavošanas pareizību Valsts kontrole sniedza atzinumu ar iebildi.

Aģentūra nebija veikusi prasību un saistību salīdzināšanu ar klientiem, kā arī, veidojot uzkrājumus nedrošiem debitoru parādiem, nebija analizējusi tās klientu maksājumu disciplīnu un uzkrājumu veidošanā bija izmantojusi grāmatvedības uzskaitē neatbilstošus datus.

Valsts kontrole atzinumā arī vērsa uzmanību uz to, ka Veselības ministrija ir pārkāpusi drošas finanšu vadības pamatprincipus un nav ievērojusi normatīvā akta prasību par valsts budžeta apropriāciju izmantošanu tikai gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktajām vajadzībām, jo Nacionālais veselības dienests pārskata gada beigās bija veicis līgumiem neatbilstošus avansa maksājumus, kā arī apmaksājis 2014.gada izdevumus par ārstniecības pakalpojumiem un kompensējamiem medikamentiem vismaz 1,42 milj. EUR apmērā, tajā skaitā 320,6 tūkst. EUR sedzot no budžeta programmas „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”.

Revīzijas laikā ministrijas gada pārskata kvalitāte tika uzlabota, jo pēc revidentu aizrādījuma tika novērsta kļūdas 7,60 milj. EUR apmērā.

Revīzijā Veselības ministrijai un tās padotības iestādēm tika sniegti 25 ieteikumi, kuru ieviešanas rezultātā tiks nodrošināta konsekventa darījumu uzskaitē un sagatavots kvalitatīvs gada pārskats, kā arī uzlabota iekšējās kontroles vide, nodrošinot valsts budžeta līdzekļu tiesisku, efektīvu un lietderīgu izlietošanu.

Lietderības revīzijas „Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta rīcības lietderība, pērkot pakalpojumu par operatīvā medicīniskā transportlīdzekļa ar autovadītāju nodrošināšanu Rīgas pilsētā un reģionā” mērķis bija pārbaudīt Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta (Dienests) darbību, pērkot pakalpojumu par operatīvā medicīniskā transportlīdzekļa (OMT) ar autovadītāju nodrošināšanu Rīgas pilsētā un reģionā, kā arī noskaidrot, vai Veselības ministrijas īstenotā politika Dienesta nodrošināšanā ar neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanai nepieciešamajiem OMT ir vēsta uz ekonomisku, efektīvu un lietderīgu rīcību ar valsts budžeta līdzekļiem.

Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales reģionālajos centros neatliekamā medicīniskā palīdzība tiek sniegta ar Dienesta īpašumā vai valdījumā esošiem OMT, savukārt Rīgas reģionālajā centrā OMT un

Laikraksts: Ātrās palīdzības transporta iespējams, izšķērdēta nauda



28.attēls.⁴⁵

⁴⁴ Likumības revīzija „Valsts budžeta līdzekļu izlietojuma likumība un efektivitāte, nodrošinot invalīdu un personu ar funkcionāliem traucējumiem sociālo un profesionālo rehabilitāciju”.

⁴⁵ Laikraksts: Ātrās palīdzības transporta nodrošināšanā, iespējams, izšķērdēta nauda. Portāls www.tvnet.lv. Tiešsaistē: http://www.tvnet.lv/zinas/latvija/537192-laikraksts_atras_palidzibas_transporta_nodrosinasana_iespejams_izskerdeta_nauda.

REVĪZIJU DARBS

autovadītāju pakalpojumu nodrošināšanai tiek piesaistīts ārpakalpojuma sniedzējs. Iepirkuma procedūras rezultātā Dienests un akciju sabiedrība „Rīgas Sanitārā transporta autobāze” (Autobāze) 29.04.2010. noslēdza līgumu „Par neatliekamās medicīniskās palīdzības OMT un autovadītāju pakalpojuma nodrošināšanu Dienesta Rīgas reģionālajam centram”. Līguma darbības termiņš ir pieci gadi – līdz 28.04.2015. un kopējā līgumcena ir 30,73 milj. EUR.

Revīzijā Valsts kontrole secināja, ka ārpakalpojuma līguma saistību izpildes kontrole ir nepilnīga, kā arī pastāv riski, kas var ietekmēt gan Dienesta pakalpojumu kvalitāti Rīgas reģionā, gan rada finansiālus zaudējumus.

- sākotnēji līgumā bija noteikts, ka Autobāzei jau līdz 2011.gada vidum ir jāsniedz pakalpojums ar automašīnām, ne vecākām par septiņiem gadiem, taču vēl līdz 30.06.2014. puse ātrās palīdzības automašīnu bija vecākas. Saskaņā ar līgumu par laikus neatjaunotu autoparku bija jāpiemēro 20% samazinājums nostrādāto stundu tarifam, un, nepiemērojot šo samazinājumu, Dienests laikā no 01.01.2012. līdz 30.06.2014. ir pārmaksājis vismaz 784,99 tūkst. EUR;
- lai gan Autobāzes autovadītājiem bija jāveic, piemēram, mašīnu salona mazgāšana un sanitārā apstrāde darba laikā, aparatūras pārvietošana, slimnieku transportēšana u.c., tomēr ar Autobāzi ir noslēgts papildu līgums „Par sanitāra pakalpojuma iegādi”, kas pēc būtības paredz veikt tos pašus darbus, kas ir noteikti iepriekš noslēgtajā līgumā. Tāpēc Dienests laikā no 17.08.2010. līdz 30.06.2014. ir nelietderīgi izlietojis finanšu līdzekļus 483,07 tūkst. EUR apmērā;
- Dienests piekrita palielināt pakalpojuma tarifu degvielas cenu sadārdzinājuma dēļ, tā pakalpojumu sniedzējam papildus samaksājot 707,15 tūkst. EUR.

Pēc revidentu aplēsēm Dienesta OMT izmantošanas izmaksas Latvijas reģionos uz vienu nobraukto kilometru ir mazākas nekā Autobāzes sniegtā ārpakalpojuma izmaksas Rīgas reģionā. Dienesta izmaksas uz vienu nobraukto kilometru 2013.gadā bija 0,756 EUR bez uzkrājuma jaunu transportlīdzekļu iegādei vai 1,034 EUR ar uzkrājumu jaunu transportlīdzekļu iegādei, savukārt Autobāzes sniegtā ārpakalpojuma izmaksas bija 1,492 EUR uz vienu nobraukto kilometru.

Jau pakāpeniski, sākot ar 2012.gadu, Rīgas reģionā bijā paredzēts iegādāties valstij piederošas OMT, taču, izvērtējot Veselības ministrijas politiku neatliekamās medicīniskās palīdzības jomā, Valsts kontrole konstatēja, ka ministrija nav realizējusi savas ieceres, turklāt 2014.gada sākumā tika veikta OMT iegādei piešķirto 2,7 milj. EUR pārdale citām veselības nozares vajadzībām. Nebija arī apsvērta iespēja OMT iegādei nākotnē piesaistīt ES fondu līdzekļus.

Ja Dienests atsakās no ārpakalpojuma līguma un pakāpeniski uzsāk veidot jaunu OMT nodrošinājuma infrastruktūru Rīgā un Rīgas reģionā, Valsts kontroles ieskatā pastāv visi nosacījumi, lai pārejas periodā Dienests spētu nodrošināt šo pakalpojumu. Piemēram, Dienests var izmantot daļu no reģionos esošajām 70 rezerves automašīnām, kas ir pat labākā tehniskā stāvoklī nekā Autobāzes piedāvātās, turklāt viena kilometra pašizmaksa ir mazāka.

Lietderības revīzijā tika sniegti pieci ieteikumi Veselības ministrijai.

Pārskata periodā Valsts kontrole ir apkopojusi informāciju par veselības nozarē **veikto revīziju ieteikumu ieviešanas gaitu**, kā arī izvērtējusi šo ieteikumu ietekmi sniegto pakalpojumu kvalitātes uzlabošanā, pieejamības nodrošināšanā, kā arī, kur iespējams, noteikusi finanšu ietekmi, tas ir, finanšu līdzekļu ietaupījumu un (vai) ieņēmumu pieaugumu naudas izteiksmē, sagatavojot pārskatu par Valsts kontroles revīzijām Veselības ministrijā. Laikā no 2008. līdz 2013.gadam Valsts kontrole veselības aprūpes jomā veiktajās revīzijās ir sniegusi kopā 525 ieteikumus. Būtiskākie uzlabojumi, ieviešot Valsts kontroles revīzijās sniegtos ieteikumus:

- ministrija un tās padotības iestādes ir veikušas nozīmīgus uzlabojumus grāmatvedības organizācijā un iekšējās kontroles pilnveidošanā, nodrošinot, ka tiek uzskaitīti visi darījumi un gada pārskats tiek sagatavots kvalitatīvi;

Turklāt līdz līguma termiņa beigām kopējās pakalpojuma izmaksas var sasniegt 42 milj. EUR paredzēto 30,7 milj. EUR vietā.

Valsts kontrole revīzijā konstatēja, ka Dienests vairākkārt ir piekritis līgumā izdarīt ārpakalpojuma sniedzējam izdevīgus grozījumus:

Vēl pirms revīzijas ziņojuma spēkā stāšanās Valsts kontrole iesniedza starpziņojumu Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijai un veselības ministram, informējot par revīzijā konstatētajām problēmām, tāpēc 2014.gada nogalē tika pārtraukta iepirkuma procedūra jauna ārpakalpojuma līguma slēgšanai.

- ministrija ir pārtraukusi finanšu līdzekļus izlietot normatīvajos aktos neparedzētos darbinieku materiālās stimulēšanas maksājumos. Kopš 2010.gada Valsts kontrole šāda veida pārkāpumus nav konstatējusi;
- Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests ir ieviesis efektīvu kontroli pār saimnieciskajiem darījumiem, kā arī precizējis maksas pakalpojumu cenas, papildinājis cenrādi ar jaunām pakalpojumu pozīcijām un pilnveidojis iekšējo kontroli pār maksas pakalpojumu ieņēmumu aprēķināšanu, tā nodrošinot ieņēmumu gūšanu par sniegtajiem maksas pakalpojumiem;
- saskaņā ar revidentu aplēsēm Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta izpildīto nepamatoto izsaukumu skaits laikā no 2010. līdz 2013.gadam ir samazinājies par vairāk nekā 20 tūkstošiem, radot valsts budžetā līdzekļu ietaupījumu 2 milj. EUR apmērā;
- ministrijas pārraudzībā esošās kapitālsabiedrības (slimnīcas) ir radījušas priekšnoteikumus, lai finanšu līdzekļus izlietotu lietderīgi, tajā skaitā ir pilnveidojušas iekšējo kontroli pār personāla funkciju un uzdevumu izpildi, kā arī iepirkumu procesa organizāciju. Kapitālsabiedrības ir pilnveidojušas vadības grāmatvedības uzskaites organizāciju, uzlabojušas faktisko izmaksu efektivitāti un optimizējušas administratīvā personāla izmaksas;
- Valsts asinsdonoru centrs 2013.gadā pārtrauca labvēlīgu apstākļu piemērošanu vienam komersantam, novēršot turpmākos zaudējumus valsts budžetam.

2.3.3.3. Revīzijas ātrai reaģēšanai uz aktuāliem notikumiem valstī

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁴⁶

Reaģējot uz aktuāliem notikumiem valstī, veikt vismaz četras revīzijas, lai laikus novērstu nepilnības publiskā sektora darbībā jau procesa gaitā.

Departamentā ar 2014.gada janvāri ir izveidots Trešais sektors, kura uzdevums ir veikt operatīvās revīzijas ātrai reaģēšanai uz aktuāliem notikumiem valstī. Pārskata gadā tika noteikti kritēriji revīziju tēmu izvēlei un pilnveidota revīziju par atsevišķu darījumu atbilstību normatīvo aktu prasībām veikšanas metodika. Revīziju tēmas tiek noteiktas, ņemot vērā presē un citos masu informācijas līdzekļos pieejamo informāciju, nevalstisko organizāciju, privātpersonu un citu institūciju iesniegtās sūdzības, kā arī ņemot vērā citus kritērijus. Sektors 2014.gadā ir pabeidzis trīs revīzijas un uzsācis ceturto operatīvo likumības revīziju.

Likumības revīzijas „Sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifu noteikšana Rīgas pašvaldības sabiedrībā ar ierobežotu atbildību „Rīgas satiksme”” mērķis bija noskaidrot, vai sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifs – 1,20 EUR ir aprēķināts, izmantojot Ministru kabineta noteikumos „Kārtība, kādā nosaka un kompensē ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītos zaudējumus un izdevumus un nosaka sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifu” noteikto formulu, kā arī izlases veidā pārbaudīt, vai tarifā iekļautās izmaksas ir ekonomiskas un lietderīgas.

Ministru kabineta noteikumi paredz, ka sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifu noteikšanai jāaprēķina viena pasažiera pārvadāšanas pašizmaksa. To aprēķina, prognozētās kopējās izmaksas attiecīgajā maršrutu tīklā dalot ar prognozējamo pasažieru skaitu. Tomēr jāuzsver, ka ne minētajos Ministru kabineta noteikumos, ne arī citos ārējos tiesību aktos nav noteikti prognozējamo pārvadājamo pasažieru skaita noteikšanas principi.

Revīzijā secināts, ka SIA „Rīgas satiksme” izmantotie dati par prognozēto pasažieru skaitu nav balstīti uz pamatotiem un objektīvi vērtētiem pieņēmumiem, jo:

- pieņemts, ka visi ārpus Rīgas deklarētie, bet Rīgā strādājošie iedzīvotāji izmanto Rīgas sabiedriskā transporta pakalpojumus un ka pārvadāto pasažieru skaits šajā kategorijā, paaugstinot braukšanas maksu, samazināsies par 12,3 milj., tādā veidā būtiski samazinot sākotnēji prognozēto pasažieru skaitu no 152 milj. uz 140 milj. Valsts kontrole neguva pārliecību, ka ir veikts pētījums par šīs iedzīvotāju kategorijas pārvietošanās paradumiem un sabiedriskā transporta izmantošanas biežumu;

⁴⁶ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

REVĪZIJU DARBS

- nav vērtēti faktori, kas var ietekmēt pieprasījumu pēc sabiedriskā transporta pakalpojumiem, piemēram, ka Rīgā deklarētajiem braukšanas maksa samazināsies un ka šādu pasažieru skaits varētu pieaugt;
- netiek veiktas aplēses par neuzskaitīto pasažieru skaitu kategorijās, kurām ir tiesības Rīgas sabiedriskajā transportā braukt bez maksas, – pirmsskolas vecuma bērniem, valsts vai pašvaldības policijas darbiniekiem un visiem pasažieriem svētku dienās.



VK: pasažieri maksā arī par SIA „Rīgas satiksme” amatpersonu dārgajām automašīnām

29.attēls.⁴⁷

Pārbaudot SIA „Rīgas satiksme” pakalpojumu izmaksas, konstatēts, ka uz sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksām ir pilnībā attiecināti izdevumi 1,03 milj. EUR apmērā, kuri būtu attiecināmi arī uz citiem izmaksu veidiem (piemēram, administrācijas izmaksām) vai citiem saimnieciskās darbības virzieniem (piemēram, autostāvvietu pakalpojumiem). Sabiedriskā transporta pakalpojumu pašizmaksā iekļauti arī tādi darījumi, kas revidentu ieskatā raksturojami kā nelietderīgi un neracionāli vai kuru nepieciešamības pamatojums nav izsekojams, piemēram:

- līzīga maksājumi 190,15 tūkst. EUR apmērā par darba pienākumu veikšanai darbiniekiem personīgā lietošanā nodotajām 67 automašīnām. Lai gan tikai līzīga maksājumi par šīm automašīnām mēnesī sasniedz pat 815 EUR, taču par šo automašīnu lietošanu darbiniekiem jāmaksā vien 47 līdz 71 EUR;
- degvielas izlietojuma attaisnojuma dokumentos nav norādīti ne maršruti, ne brauciena mērķis, ne pamatojums, tāpēc nav iespējams noskaidrot, vai brauciens ir bijis saistīts ar darba pienākumu pildīšanu;
- pārbaudot uzņēmuma līgumus, konstatēts, ka ne visos gadījumos pieņemšanas – nodošanas aktos ir norādīti konkrēti atskaites periodā veiktie darbi un to apjoms. Turklāt revidentiem netika uzrādīti ne dokumenti, kas apliecina šo darbu izpildi, ne arī izpildes rezultāts. Nav arī nodrošināta uzņēmuma līgumu slēgšana tikai par tādu uzdevumu izpildi, kas neietilpst RP SIA „Rīgas satiksme” darbinieku pienākumos un kurus ārpus pakalpojuma sniedzējs var veikt efektīvāk;
- līdzekļi 16,09 milj. EUR apmērā par dīzeļdegvielas piegādi sabiedriskā transporta vajadzībām, iespējams, nav izlietoti efektīvi, jo degvielas iegāde ir organizēta caur SIA „Rīgas satiksme” piederošu kapitālsabiedrību – SIA „Degvielas apgāds”, kura nebija pasūtītājs publisko iepirkumu reglamentējošo normatīvo aktu izpratnē. Valsts kontroles ieskatā pastāv risks, ka šāda līguma slēgšanas kārtība izvēlēta, lai izvairītos no iepirkuma procedūru organizēšanas.

Revīzijā SIA „Rīgas satiksme” tika sniegti 14 ieteikumi, kuri jāievieš līdz 02.01.2015., izņemot vienu ieteikumu par atalgojuma sistēmas uzlabošanu vadošajiem darbiniekiem un administrācijas speciālistiem, kura termiņš ir 30.12.2016.

Likumības revīzijā „**Nodrošinājuma valsts aģentūras rīcības likumā, pārvaldot valsts nekustamo īpašumu Jūrmalā, Piestātnes ielā 6/14**” secināts, ka **Nodrošinājuma valsts aģentūras (Aģentūra) kā nekustamā īpašuma Piestātnes ielā 6/14, Jūrmalā pārvaldītāja rīcība, rīkojot nomas tiesību izsoles, izstrādājot telpu un ēkas nomas līguma projektu (Nomas līgums), vienojoties par grozījumiem noslēgtajā Nomas līgumā, kā arī uzraugot Nomas līgumā noteikto saistību izpildi, nav bijusi vērsta uz valsts interešu aizsardzību, jo nomniekam pēc līguma noslēgšanas ir radīti labvēlīgāki noteikumi – samazināts līgumsoda apmērs, dotas tiesības iznomāt telpas trešajām personām, pārcelti investīciju termiņi un noteikts, ka ieguldījumu apmēra pārsniegums kompensējams ar nomas maksas samazinājumu.**

Nodrošinājuma valsts aģentūras rīcība nav bijusi vērsta uz valsts interešu aizsardzību.



Valsts kontrole: Aizdomīgi iznomāts vērtīgs Iekšlietu ministrijas īpašums Jūrmalā

30.attēls.⁴⁸

Aģentūra, neievērojot Ministru kabineta noteikumus „Noteikumi par valsts un pašvaldību mantas iznomāšanas kārtību, nomas maksas noteikšanas metodiku un nomas līguma tipveida nosacījumiem”, piekrita nomas maksas samazinājumam par laika posmu, kad vēl nebija pagājis gads kopš nomas līguma noslēgšanas, tā negūstot ieņēmumus 28,12 tūkst. EUR (bez PVN) apmērā.

Revīzijā tika konstatētas arī neatbilstības Aģentūras rīcībā, atzīstot nomnieka ieguldījumus, piemēram:

- revidenti neguva pārliecību par nomnieka pirmajā rekonstrukcijas posmā veikto investīciju un ieguldījumu patieso vērtību. Turklāt revīzijā konstatētais ir ļāvis secināt, ka pirmajā rekonstrukcijas

⁴⁷ VK: pasažieri maksā arī par SIA „Rīgas satiksme” amatpersonu dārgajām automašīnām. Portāls www.db.lv. Tiešsaistē: <http://www.db.lv/razosana/transport-logistika/vk-pasazieri-maksa-ari-par-sia-rigas-satiksme-amatpersonu-dargajam-automasinam-416086>.

⁴⁸ Valsts kontrole: Aizdomīgi iznomāts vērtīgs Iekšlietu ministrijas īpašums Jūrmalā. Portāls www.db.lv. Tiešsaistē: <http://www.db.lv/ipasums/valsts-kontrole-aizdomigi-iznomats-vertigs-iekšlietu-ministrijas-ipasums-jurmala-419010>.

REVĪZIJU DARBS

posmā atzītā ieguldījumu vērtība 1,07 milj. EUR ir nepamatoti palielināta, jo Aģentūra kā ieguldījumu ir atzinusi faktiski neeksistējošas materiālās vērtības, kā arī 24 viesnīcas numuru aprīkojums atzīts nepamatoti sadārdzinātā vērtībā;

- Aģentūra kā ieguldījumu nekustamajā īpašumā ir atzinusi viesnīcas aprīkojumu – mēbeles, tekstilpreces, sadzīves un virtuves priekšmetus 530 tūkst. EUR vērtībā, tā arī nepanākot, ka nomnieks veic ēkas un telpu stāvokļa uzlabošanai nepieciešamos ieguldījumus – balkonu logu un durvju maiņu.

Revīzijā konstatētais ir jāvis secināt, ka Iekšlietu ministrija kā Aģentūras uzraugošā iestāde un kā nekustamā īpašuma Piestātnes ielā 6/14, Jūrmalā valdītāja nav nodrošinājusi pietiekamu kontroli pār pakļautības iestādes darbībām nekustamo īpašumu pārvaldības jomā. Kontroles trūkums ir radījis risku, ka noslēgtā Nomas līguma ietvaros var netikt nodrošināta īpašuma saglabāšana, uzlabošana, vērtības palielināšana un ka pēc Nomas līguma termiņa beigām īpašums nebūs lietojams valsts funkciju nodrošināšanai.

Likumības revīzijas ietvaros Iekšlietu ministrijai un Aģentūrai ir sniegti septiņi ieteikumi.

Likumības revīzijas „Sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Baložu komunālā saimniecība” darbības atbilstība plānotajiem mērķiem un normatīvo aktu prasībām” mērķis bija izvērtēt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Baložu komunālā saimniecība” (SIA „Baložu komunālā saimniecība”) darbības organizāciju, izmaksu efektivitāti un lietderību, finanšu rādītājus un grāmatvedības uzskaiti, lai gūtu pārliecību, vai sabiedrības darbība atbilst normatīvo aktu prasībām un plānotajiem mērķiem.

Iekšējās kontroles sistēmas neesamības dēļ SIA „Baložu komunālā saimniecība” nav nodrošināta kontrole ne pār sabiedrības ikdienas procesiem, ne aktīviem, ne saistībām.

Rezultātā ir pieļauts, ka nav novērsta nesankcionēta vai nepārdomāta rīcība ar SIA „Baložu komunālā saimniecība” mantu:

- SIA „Baložu komunālā saimniecība”, sākot un tad pārtraucot projektus par šķeldas katlumājas izbūvi un siltumtīklu modernizēšanu, ir nelietderīgi izlietojusi 547 659 EUR, turklāt vēl četrus gadus (sākot no 2015.gada) tai būs jāatmaksā aizņēmums – katru gadu 100 000 EUR apmērā;
- SIA „Baložu komunālā saimniecība” nav izstrādājusi un saskaņojusi ar Ķekavas novada pašvaldību sabiedrības darbinieku atlīdzības noteikumus. Tas jāvis valdes loceklim (līdz 2013.gada jūnijam) vienpersoniski pieņemt īpaši labvēlīgus lēmumus attiecībā uz dažiem darbiniekiem, piemēram, paredzot viņu darba līgumos atlaišanas pabalstus 6 mēnešalgu apmērā vai vienreizējas piemaksas par pienākumu pildīšanu Eiropas Savienības struktūrfondu projektu ietvaros;
- diviem valdes locekļiem, beidzot pildīt amata pienākumus, neraugoties uz normatīvo aktu ierobežojumiem, ir izmaksāti bonusi;
- nav sakārtota arī SIA „Baložu komunālā saimniecība” grāmatvedība un darījumu uzskaitē, piemēram, nav uzskaitīti visi saimnieciskie darījumi, pamatlīdzekļu nolietojums aprēķināts nepareizi, debitoru atlikumi nav atbilstošā apmērā utt.;
- īstenojot divu dzīvojamo ēku atjaunošanas un siltināšanas projektus, SIA „Baložu komunālā saimniecība” kā dzīvokļu īpašnieku pilnvarotā pārstāve nav rīkojusies godprātīgi, jo par neatbilstoši veiktajiem iepirkumiem Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra samazināja atbalsta finansējumu par 25%. Rezultātā dzīvokļu īpašniekiem būs jāatmaksā kredīti par 39 094 EUR lielākā apmērā, nekā iepriekš plānots.

Likumības revīzijas ietvaros SIA „Baložu komunālā saimniecība” ir sniegti 12 ieteikumi.

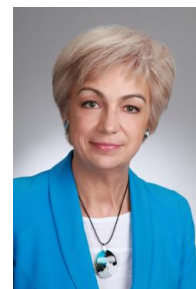


31.attēls.⁴⁹

⁴⁹ Baložu komunālā saimniecība prēmē darbiniekus par nepadarītiem darbiem. Portāls www.db.lv. Tiešsaistē: <http://www.db.lv/finanses/balozu-komunala-saimnieciba-preme-darbiniekus-par-nepadaritiem-darbiem-424028>.

2.3.4. Ceturtais revīzijas departaments

Kopš 2007.gada 12.marta Valsts kontroles padomes locekle,
Ceturta revīzijas departamenta direktore
Marita Salgrāve



Pirmais sektors (sektora vadītājs Uldis Kalniņš, septiņi darbinieki)	Zemkopības ministrija: budžets – 582,66 milj. EUR; padotībā – 13 iestādes; pārraudzībā – septiņas kapitālsabiedrības.
	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija: budžets – 256,64 milj. EUR; padotībā – astoņas iestādes; pārraudzībā – trīs kapitālsabiedrības.
Otrais sektors (sektora vadītāja Aija Feldmane, seši darbinieki)	Centrālā zemes komisija: budžets – 124,01 tūkst. EUR.
	Finanšu ministrija: budžets – 961 milj. EUR; padotībā – sešas iestādes; pārraudzībā – piecas kapitālsabiedrības.
Trešais sektors (sektora vadītāja Baiba Apine, seši darbinieki)	Valsts prezidenta kanceleja: budžets – 3,1 milj. EUR.
	Ministru kabinets: budžets – 8,61 milj. EUR.
	Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs: budžets – 5,44 milj. EUR.
	Pārresoru koordinācijas centrs: budžets – 559,32 tūkst. EUR.

32.attēls. Ceturta revīzijas departamenta revidējamās vienības.⁵⁰

2.3.4.1. Lauksaimniecība, zivsaimniecība un mežsaimniecība

Finanšu revīzijā „Par Zemkopības ministrijas 2013.gada pārskata sagatavošanas pareizību” tika sniegts atzinums bez iebildēm, bet ar apstākļu akcentējumu, jo revīzijā tika konstatēti pārkāpumi, kas liecina, ka finanšu disciplīna resorā joprojām ir uzlabojama. Piemēram, gada beigās izdarīti grozījumi iepirkumu līgumu norēķinu kārtībā un veikti papildu avansa maksājumi izpildītājiem 395,65 tūkst. EUR apmērā, apmaksājot pasūtījumus ne tikai par nākamo – 2014.gadu, bet vairāk nekā 65% no iztērētās summas – par aiznākamo 2015.gadu. Tika konstatēta tiesību aktiem neatbilstoša Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē līdzekļu izmantošana 142,12 tūkst. EUR apmērā, kā arī vairākās problēmas atlīdzības aprēķināšanā, pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu uzskaitē.

Revīzijas laikā ministrijas gada pārskata kvalitāte tika uzlabota, jo pēc revidentu aizrādījuma tika novērstas kļūdas 50,1 tūkst. EUR apmērā.

Revīzijā konstatētais un gada pārskatu ietekmējošais kļūdu apmērs bija 72,35 tūkst. EUR, savukārt likumības kļūdu, kas var ietekmēt pārskatu pēc nozīmes (rakstura, konteksta), apmērs bija 671,64 tūkst. EUR.

Finanšu revīzijas rezultātā Valsts kontrole sniedza deviņus ieteikumus ieviešanai līdz 31.12.2014., un Zemkopības ministrija ir informējusi, ka ieteikumi ir ieviesti. Par minēto Valsts kontroles revidenti pārliecināsies 2014.gada finanšu pārskata revīzijā.

⁵⁰ Darbinieku skaits 2014.gada 31.decembrī atbilstoši Valsts kontroles štatu sarakstam.

REVĪZIJU DARBS

Pārskata periodā zemkopības nozarē tika uzsākta un 2015. gada martā pabeigta **lietderības revīzija „Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Virzības daļas ilgtspējas un atbilstības projektu nosacījumiem izvērtējums”**.



ELFLA 2007.-2013.gada finansējumu 1,383 mljrd. EUR apmērā Latvija bija plānojuši izmantot projektu, kas paaugstinātu lauksaimniecības uzņēmumu konkurētspēju un dažādotu un attīstītu uzņēmējdarbību lauku teritorijā, atbalstam, tādējādi apturot ekonomisku un sociālu lejupslīdi.

Revīzijā tika konstatēts, ka ELFLA atbalstāmo projektu atlases un uzraudzības sistēma nemotivē atbalsta saņēmējus sasniegt plānotos atbalsta mērķus un veicināt attīstību. Tā vietā sistēma ir orientēta galvenokārt uz iegādāto pamatlīdzekļu saglabāšanu un izmantošanu piecu gadu laikā pēc atbalsta saņemšanas. Tomēr arī šajā gadījumā tika konstatētas nesaglabātas investīcijas vismaz 57,89 tūkst. EUR apmērā⁵¹. Sistēma pieļauj, ka pēc pēdējā maksājuma saņemšanas atbalsta saņēmējs var nenodrošināt tālāku saimnieciskās darbības izaugsmi un pat nenodrošināt rādītājus tādā apmērā, kādi tie bija pirms ELFLA atbalsta saņemšanas. Ja pamatlīdzekļi nav pārdoti un maksātnespēja nav iestājusies, tad ELFLA atbalsts konkrētajam projektam tiek uzskatīts par attiecināmu un tādu, kas ir veicinājis projekta mērķa sasniegšanu.

Šādas situācijas rašanos ietekmē nepilnīgais tiesiskais regulējums, kas vairumā gadījumu atbalsta saņēmējam neuzliek par pienākumu sasniegt projekta pieteikumā apsolītos rezultātus, kā arī nenosaka Lauku atbalsta dienesta kā ELFLA administratora pilnvaras rīcībai gadījumos, kad projekts nav veicinājis ne attīstību, ne izaugsmi.

Vienīgais tiesību aktos noteiktais obligāti sasniedzamais rādītājs, turklāt tikai dažu ELFLA pasākumu gadījumā, ir neto apgrozījuma pieaugums, tomēr arī šeit vērojama sistēmas veidotāja nekonsekvence. Piemēram, pasākumā „Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem” atbalsta saņēmējam ir jā saglabā pārņemtās saimniecības darbības neto apgrozījums vismaz 14 tūkst. EUR apmērā, savukārt lielajiem pārstrādes uzņēmumiem pasākumā „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana” minimālais sasniedzamais neto apgrozījums netiek noteikts. Arī gadījumos, kad tiesību akti nosaka neto apgrozījuma pieaugumu kā obligāti sasniedzamu projekta rezultātu, administrējošā iestāde projektus atzīst par atbilstošiem, ja pieaugums ir vismaz 50% no plānotā.

Viena rādītāja (neto apgrozījuma) kā obligāti sasniedzama noteikšana un arī – tikai dažos pasākumos, lai gan atbalsta saņēmējiem savos projektu pieteikumos ir jāapsola sasniegt vēl daudz citu rezultātu (piemēram, noteiktu peļņu, saražotās produkcijas apjomu), neveicina plānoto rezultātu sasniegšanu. Vienlaikus tas rada nepamatotu administratīvo slogu gan atbalsta saņēmējiem, projektus izstrādājot, gan Lauku atbalsta dienestam, veicot pārbaudes, kuru rezultāti neko neietekmē.

ELFLA līdzfinansēto projektu ietekmi un ilgtspēju mazina arī projektu atlases kritēriji un veids, kā projektu vērtētāji tos piemēro. Ne atlases kritēriji, ne to piemērošana nav orientēti uz ELFLA mērķu un rezultātu sasniegšanu.

Atlases laikā projekti tiek nepietiekami izvērtēti. Ne vienmēr tiek veikta pieteikumā norādīto biznesa pieņēmumu loģiskā analīze un vispār netiek veikta investīciju finanšu atdeves rādītāju analīze lielajiem investīciju projektiem. Tā rezultātā ELFLA netiek noteikti investīciju atmaksas termiņi, tiek noteikti pārspīlēti ekonomiskās dzīvotspējas rādītāji, un ELFLA atbalstam kvalificējas projekti, kas plānotos rādītājus pat teorētiski nevar sasniegt. Piemēram, projektā piešķirts finansējums investīcijām kempinga labiekārtošanai. Atbalsta saņēmēja apgrozījums pēdējā gadā pirms projekta iesniegšanas ir bijis 11 tūkst. EUR, savukārt pirmajā gadā pēc projekta realizācijas tiek plānots neto apgrozījums 122 tūkst. EUR apmērā jeb 11 reīžu lielāks.

Izlases kārtā veiktās projektu pārbaudes ļauj secināt, ka vismaz divu ELFLA pasākumu efektivitāte ir apšaubāma. Aktivitātēm paredzētais finansējums 71 milj. EUR apmērā nav veicinājis lauku saimniecību attīstību un konkurētspējīgu saimniecisko darbību.

Par mērķi nesasniegšu ir uzskatāms pasākums „Priekšlaicīga pensionēšanās” (46,63 milj. EUR), ar kura palīdzību tika plānots veicināt lauku saimniecību pārņemšanu un attīstību, iesaistot jaunus un/vai ekonomiski aktīvus cilvēkus, un pasākums „Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizācijai” (24,34 milj. EUR) ar mērķi sekmēt

⁵¹ Ekstrapolēta vērtība.

REVĪZIJU DARBS

komerciālas un konkurētspējīgas saimnieciskās darbības attīstību.

„Priekšlaicīgas pensionēšanās” gadījumā 46,63 milj. EUR ir sadalīti 694 personām – lauku saimniecību atdevējiem. Viena persona periodā vidēji saņem 67 tūkst. EUR, kas liecina par nesamērīgu sociālu atbalstu nelielam skaitam lauksaimnieku (1,1% (!) no to lauksaimnieku skaita, kas atbalstam teorētiski varētu kvalificēties).

Saimniecības attīstībai un jaunu, ekonomiski aktīvu cilvēku iesaistei lauksaimniecībā domātais atbalsts tika piešķirts saimniecības atdevējam, taču saimniecības atdevēja un saimniecības pārņēmēja gadu starpība bieži bija neliela. 104 projektos, kad saimniecības atdevējs vai pārņēmējs bija fiziskas personas, 27% gadījumu personu vecumu starpība nepārsniedza piecus gadus. Turklāt 12% projektu saimniecības pārņēmējs bija vecāks vai vienādā vecumā ar saimniecības atdevēju. Prasības saimniecību tālākai attīstībai praktiski izvirzītas netiek, ilustratīvs piemērs: saimniecības vidējais viena mēneša neto apgrozījums ir bijis 336 eiro, savukārt saimniecības atdevējam mēnesī izmaksātā Eiropas Savienības pensija ir 495 eiro, kas 1,5 reizes pārsniedz pārņemtās saimniecības mēneša apgrozījumu.

Tiesību akti arī nenoteica prasību saimniecības pārņēmējam turpināt veikt lauksaimniecisko darbību arī pēc pieciem gadiem - periodā, kurā saimniecības atdevējs atbalstu vēl arvien turpina saņemt, lai arī šāda prasība bija paredzēta regulā kopš 1999.gada.

Savukārt pasākums „Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizācijai” nav būtiski veicinājis konkurētspējīgas saimnieciskās darbības attīstību, bet kā sociāls atbalsts ir sekmējis saimniecību eksistēšanu līdzšinējā līmenī: piecu gadu laikā tiek veikts neliels maksājums, saimniecību neto apgrozījumi nav noturīgi, 73% no izlasē iekļautajiem projektiem saimniecību izdevumi ir bijuši lielāki par neto apgrozījumu vienu vai vairākus gadus, kas liecina, ka saimniecības bez Eiropas Savienības atbalsta nav dzīvotspējīgas.

ELFLA atbalsta saņēmēju pārskatos norādītais darbinieku skaits un saražotais produkcijas apjoms liecina par iespējamo nelegālo nodarbinātību atbalstītajās saimniecībās, jo ierobežots darbinieku skaits rada nesamērīgi un neticami apjomīgu produkciju.

Gadījumā, ja ELFLA atbalsts “mazām” lauku saimniecībām tiks sniegts arī 2014.-2020.gada plānošanas periodā, Valsts kontrole ir aicinājusi Zemkopības ministriju nodrošināt mērķtiecīgu finansējuma ieguldīšanu, tas ir, noteikt patiesus atbalsta mērķus, mērķim pakārtotus atbalsta piešķiršanas nosacījumus un izveidot tādu atbalsta administrēšanas sistēmu, kas motivētu atbalsta saņēmējus mērķi sasniegt.

Statistikas datu par 2004.-2006.gada periodā sniegto Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) atbalstu izvērtēšanas rezultātā tika secināts, ka vairums atbalstīto un savu darbību nepārtraukušo uzņēmumu ir saglabājuši sākotnējos ekonomiskos rādītājus, bet nav uzrādījuši būtisku izaugsmi. Tādējādi nav tikusi nodrošināta plānotā ELVGF ietekme, un arī šie ieguldījumi nav uzskatāmi par mērķi sasniegušiem jeb efektīviem.

Par neveiksmīgiem ir uzskatāmi ieguldījumi aktivitātē „Lauku tūrisma un amatniecības veicināšana”, jo ieguldījumi gandrīz 1/3 projektu ir uzskatāmi par zaudētiem (6% projektu ir zaudēti finansējums 1,74 milj. EUR apmērā, jo tūrisma darbība netiek veikta, savukārt par 23% projektu nav gūstama pārliecība, ka tā tiek veikta).

Revīzijas rezultātā tika sniegti 18 ieteikumi, kurus īstenojot, ELFLA projektu atlases un uzraudzības sistēma 2014.- 2020.gada plānošanas periodā motivēs finansējuma saņēmējus sasniegt plānotos atbalsta mērķus un veicinās lauksaimniecības attīstību.

2015.gada aprīlī tiks pabeigta arī līdzīga Valsts kontroles revīzija par tēmu „**Vai Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) līdzfinansētie projekti ir ilgtspējīgi un sekmē Eiropas Reģionālās attīstības fonda mērķu sasniegšanu?**”, kurā tiek pārbaudīta Ekonomikas ministrijas un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras darbība struktūrfondu, un konkrēti – ERAF, ieguldījuma ietekmes nodrošināšanā.

Šī revīzija tiek veikta sadarbībā ar Zviedrijas Augstāko revīzijas iestādi, kas ir uzskatāma par “pionieri” un labās prakses paraugu lietderības revīziju veikšanā Eiropas Savienībā.

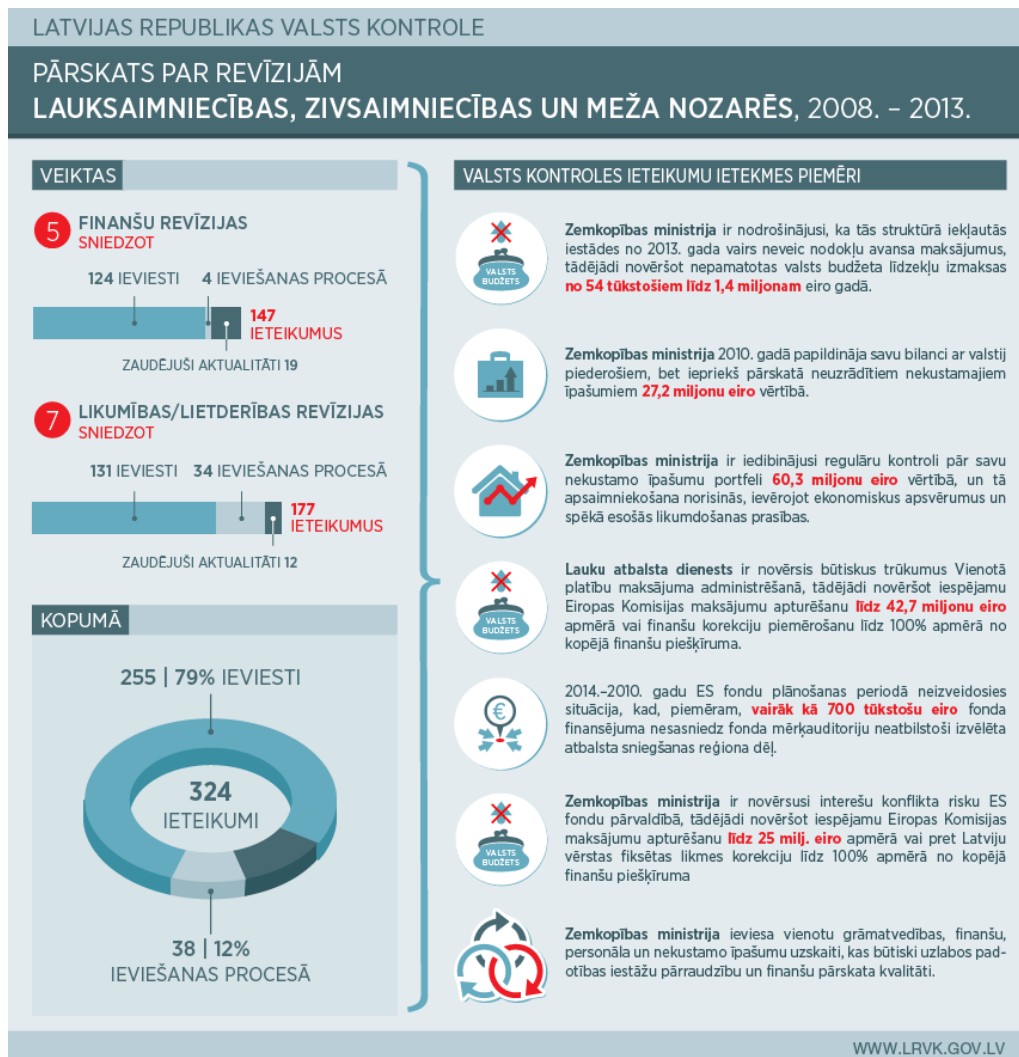
Jau tagad ir redzams, ka revīzijas secinājumi būs līdzīgi ELFLA revīzijas secinājumiem, kas nozīmē, ka atbildīgajām amatpersonām nopietni jāpārdomā pieeja Eiropas Savienības finansējuma ieguldīšanai 2014.-2020.gada periodā, lai pārliktu akcentus no finansējuma tērēšanas uz ietekmes nodrošināšanu.

Revīzijas par ELFLA un ERAF finansējuma ietekmi tiek veiktas vienlaikus, lai salīdzinājumā pārlicinātos par abu fondu vadībai izveidoto kontroles sistēmu priekšrocībām un trūkumiem, jo pašlaik tās ir izveidotas un darbojas pilnīgi autonomi.



REVĪZIJU DARBS

Pārskata periodā Valsts kontroles revidenti, kuri atbild par revīzijām lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarē, sagatavoja 2008. – 2013.gadā veiktajās Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu ietekmes novērtējuma pārskatu.



33.attēls. Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu ietekmes novērtējums.

2.3.4.2. Vides aizsardzība un reģionālā attīstība

Pārskata periodā tika veikta finanšu revīzija „Par Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2013.gada pārskata sagatavošanas pareizību” un sniegts atzinums bez iebildēm, bet ar apstākļu akcentējumu. Lai gan 2013.gadā ministrija un tās padotībā esošās iestādes novērsa nelikumīgu avansu maksājumu veikšanu, tomēr ministrijas pārraudzībā esošais Zemgales plānošanas reģions arī 2013.gadā veicis nelikumīgus avansa maksājumus vairāk nekā 14 tūkst. EUR apmērā.

Revīzijas laikā ministrijas gada pārskata kvalitāte tika uzlabota, jo pēc revidentu aizrādījuma tika novērstas kļūdas 1,05 milj. EUR apmērā.

Valsts kontroles ieskatā ministrijai kā atbildīgajai par dotācijas plānošanas reģioniem apmēru šāda rīcība ar valsts budžeta līdzekļiem būtu īpaši izvērtējama situācijā, kad plānošanas reģioni regulāri pieprasa palielināt valsts budžeta dotāciju savu funkciju veikšanai.

Finanšu revīzijā kopumā tika sniegti 12 ieteikumi, kuru ieviešana nodrošinās, ka turpmāk valsts budžeta līdzekļi tiks izmantoti pamatotu un plānotu saistību segšanai, no valsts budžeta līdzekļiem netiks veiktas normatīvajiem aktiem neatbilstošas izmaksas kolektīvu pasākumu finansēšanai, izdevumi tiks atbilstoši klasificēti.

2014.gadā tika veikta apjomīga lietderības revīzija „Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšanas atbilstība plānotajiem mērķiem un tiesību aktu prasībām”. Pārbaudes tika veiktas

REVĪZIJU DARBS

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā, astoņās pašvaldībās un trīs atkritumu poligonu apsaimniekotāju uzņēmumos, sagatavojot 12 ziņojumus revidējamajām vienībām un informatīvo ziņojumu.

Revīzijā tika konstatēti vairāki sistemātiski pārkāpumi. Laika posmā no 2012.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 30.jūnijam 44 pašvaldībās no atkritumu radītājiem, tajā skaitā iedzīvotājiem, ir nepamatoti iekasēta atkritumu apsaimniekošanas maksa 3,6 milj. EUR apmērā, tajā skaitā:

- 2 milj. EUR ir pārmaksāti, mākslīgi palielinot no atkritumu radītājiem savākto atkritumu svaru;
- 1,6 milj. EUR ir maksāti kā dabas resursu nodoklis par atkritumu apglabāšanu, lai gan šķirošanas līniju uzstādīšanas rezultātā atkritumi pilnā apmērā vairs apglabāti netiek.

Atkritumu apsaimniekošanas maksa vismaz 3,6 milj. EUR apmērā ir iekasēta nepamatoti un to ir bijis iespējams novērst. Vai nozare tiek atbilstoši pārraudzīta, ņemot vērā arī sabiedrības intereses?

Valsts kontrole uzskata, ka ministrijai kā atbildīgajai par dotācijas plānošanas reģioniem apmēru šāda rīcība ar valsts budžeta līdzekļiem būtu īpaši jāizvērtē situācijā, kad plānošanas reģioni regulāri pieprasa palielināt valsts budžeta dotāciju savu funkciju veikšanai.

Valsts kontroles ieskatā šo situāciju ir iespējams operatīvi labot, ja Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija un attiecīgās pašvaldības būs ieinteresētas to darīt, jo septiņu izlasē iekļauto pašvaldību teritorijās atkritumu apsaimniekotāji piemēro faktiskajai situācijai vairāk vai mazāk atbilstošu koeficientu un iedzīvotāji nemaksā par faktiski nenodotiem atkritumiem.



34.attēls. Atkritumu apsaimniekošanas pārvaldība Latvijas reģionos.

Pašvaldību noslēgtie līgumi ar atkritumu apsaimniekotājiem un atkritumu apsaimniekotāju noslēgtie līgumi ar iedzīvotājiem vairumā gadījumu nenodrošina iedzīvotāju interešu aizstāvību (līgumos iekļauti netaisnīgi noteikumi) un iespēju efektīvi organizēt atkritumu apsaimniekošanu attiecīgās pašvaldības teritorijā (pašvaldībai nav juridisku iespēju pieprasīt no apsaimniekotāja kvalitatīvu pakalpojumu).

Revīzijas izlasē iekļautajās pašvaldībās vidēji 56% individuālo māju māsaimniecību nav noslēguši atkritumu apsaimniekošanas līgumus. Tas nozīmē, ka līgumus nenaslēgušās māsaimniecības vai nu piesārņo vidi, vai atkritumus izmet citu iedzīvotāju konteineros, tādējādi līgumus noslēgušie iedzīvotāji ir spiesti apmaksāt atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus arī par šīm māsaimniecībām.

Revīzijā tika konstatēti arī normatīvo aktu pārkāpumi un nelietderīga rīcība ar nodokļu maksātāju naudu, kas ir raksturīga tikai atsevišķām pašvaldībām vai organizācijām. Piemēram:

- Jelgavas pašvaldības SIA „Jelgavas komunālie pakalpojumi” specializētās atkritumu savākšanas mašīnas gadiem nomā no sava otra kapitāldaļu turētāja SIA „KULK”. Iegādājoties šīs mašīnas

Valsts kontrole: iedzīvotāji par atkritumiem pārmaksā 3,6 milj. eiro⁵²



35.attēls.⁵²

⁵² Valsts kontrole: iedzīvotāji par atkritumiem pārmaksā 3,6 milj. eiro. Portāls www.ir.lv. Tiešsaistē: <http://www.irir.lv/2015/2/6/valsts-kontrole-iedzivotaji-par-atkritumiem-parmaksajusi-3-64-milj-eiro>.

REVĪZIJU DARBS

īpašumā, pašvaldības SIA laika posmā no 01.03.2006. līdz 30.06.2014. būtu ietaupījusi vismaz 575 tūkst. EUR;

- Jelgavas pilsētas pašvaldība no 01.01.2012. līdz 30.06.2014. ir piešķirusi SIA „Zemgales EKO” vairāk nekā 196 tūkst. EUR dalītās atkritumu apsaimniekošanas laukumu uzturēšanai. SIA šajā pašā laika posmā ir guvusi ieņēmumus vairāk nekā 232 tūkst. EUR apmērā no otrreizējo izejvielu realizācijas, bet šos ieņēmumus nav proporcionāli atskaitījusi no dotācijas, lai gan ieņēmumi ir gūti dalīto atkritumu apsaimniekošanas laukumu uzturēšanas rezultātā;
- Vārkavas novada atkritumu radītāji, tajā skaitā iedzīvotāji, maksā par dalīti vāktu (šķirotu) atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu, kas faktiski netiek saņemts;
- Kuldīgas novadā netiek ievērota prasība, ka sadzīves atkritumi jāapglabā noteiktos atkritumu poligonos, kas nepieciešams, lai atpelnītu tajos ieguldītās investīcijas. Pašvaldībai bija dota iespēja pamatot savu rīcību un ierosināt grozījumus tiesību aktos, bet tas nav ticis darīts;
- SIA „Vidusdaugavas SPAAO” 2011.gadā ir nopirkusi un uzstādījusi nešķirotu sadzīves atkritumu šķirošanas līniju. Pretēji normatīvā akta prasībām līnija nav uzstādīta slēgtās telpās, bet gan ārā. Rezultātā līniju var darbināt tikai dažus mēnešus gadā, un pašlaik tiek sašķiroti tikai 21% no plānotā apjoma. Nešķirotu sadzīves atkritumu šķirošanas līnijas iekārtu iegādes izmaksas bija gandrīz 874 tūkst. EUR, un šīs izmaksas ir iekļautas poligona tarifā. Tādējādi atkritumu radītāji, tajā skaitā iedzīvotāji, apmaksā arī neefektīvi izmantotas šķirošanas līnijas darbību;
- Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācija laika posmā no 01.01.2012. līdz 30.06.2014. no atkritumu apsaimniekotājiem ir nelikumīgi iekasējusi maksu par atzinumu sniegšanu 32,51 tūkst. EUR apmērā. Valsts kontroles ieskatā asociācijas iesaistes nepieciešamība atkritumu apsaimniekošanas atļauju izsniegšanas procesā nav lietderīga un būtu pārskatāma.

Revīzijā konstatēto nepilnību novēršanai Valsts kontrole kopumā ir sniegusi 26 ieteikumus, kuru ieviešanas rezultātā tiks grozīti tiesību akti un novērsta iespēja iekļaut atkritumu radītāju rēķinos maksu par faktiski nesavāktiem sadzīves atkritumiem, dabas resursu nodoklis tiks iekasēts tikai par to atkritumu daļu, kas tiek apglabāta poligonā, atbilstoši tiks pārskatīta maksa par atkritumu savākšanu un pārvadāšanu, kā arī poligona tarifi.

2014.gadā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija ir sniegusi informāciju par iepriekšējos gados veikto revīziju ieteikumu izpildi pārskata gada laikā, piemēram:

- ir ieturēta nepamatoti izmaksātā kompensācija sabiedriskā transporta pasažieru pārvadātājiem vietējās nozīmes maršrutos 87 tūkst. EUR apmērā;
- Dabas aizsardzības pārvalde ir palielinājusi nomas maksu, iznomājot zemesgabalus zemes dzīļu izmantošanai;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija ir uzsākusi darbības, lai atgūtu nelietderīgi izlietos valsts budžeta līdzekļus 464 tūkst. EUR apmērā, vēršoties Valsts policijā, lai kriminālprocesa ietvaros nodrošinātu valstij nodarīto zaudējumu atgūšanu par faktiski neveiktajiem Olaines bīstamo atkritumu sadedzināšanas iekārtas apsaimniekošanas un konservācijas darbiem.

Vienlaikus Valsts kontrole nevar atzīt par pietiekamām Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas darbības, ieviešot Valsts kontroles ieteikumu par plānošanas reģionu lomas noteikšanu. Ministrija ir sagatavojusi un iesniegusi Valsts sekretāru sanāsmē saskaņošanai informatīvā ziņojuma projektu par plānošanas reģionu darbības pilnveidošanu. Projektā ministrija ir analizējusi plānošanas reģionu funkcionālo darbību pilnveidojošās aktivitātes, savukārt nav vērtējusi plānošanas reģionu institucionālā un teritoriālā ietvara jautājumus. Valsts kontroles ieskatā ir jābūt pilnīgai skaidrībai par plānošanas reģionu veicamo funkciju un uzdevumu apjomu, kā arī izsekojamam pamatojumam, kādēļ šīs funkcijas būtu uzticamas plānošanas reģioniem. Ņemot vērā to, ka šis lēmums ietekmē valsts budžeta iespējami piešķiramā finansējuma plānošanas reģioniem apmēru, Valsts kontrole turpinās rūpīgi sekot līdzi ministrijas rīcībai un uzraudzīs pieņemto lēmumu izsekojamību.

REVĪZIJU DARBS

Pārskata periodā Valsts kontroles revidenti, kuri atbild par revīzijām vides aizsardzības un reģionālās attīstības nozarē, sagatavoja 2008. – 2013.gadā veiktajās revīzijās sniegto ieteikumu ietekmes novērtējuma pārskatu.



36.attēls. Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu ietekmes novērtējums.

2.3.4.3. Neatkarīgās un citas institūcijas

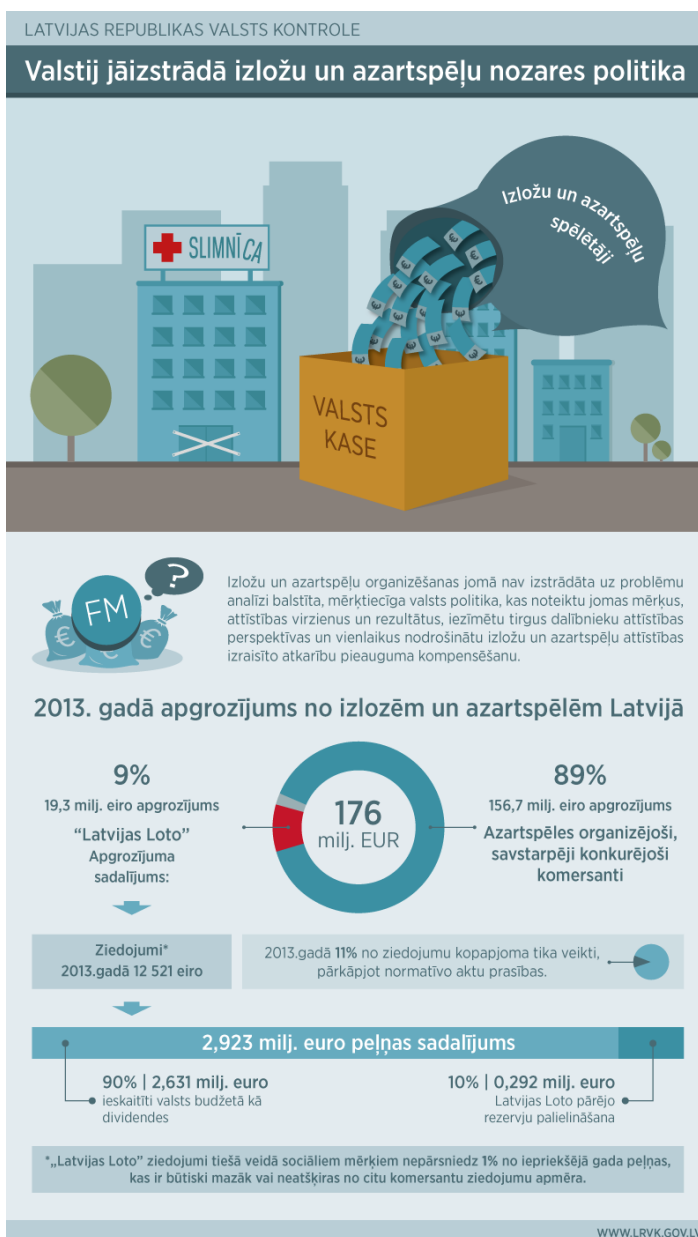
Resora „Ministru kabinets” 2013.gada finanšu revīzijā papildus tika vērtēti Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē 2015.gadā nodrošināšanas izdevumu izlietošanas likumība. Valsts kontrole neguva pārliecību, ka Valsts kancelejas un Valsts administrācijas skolas veiktie izdevumi vismaz 34,84 tūkst. EUR apmērā ir tieši saistīti ar Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšanu un ir veikti saskaņā ar tiesību aktu. Valsts kontrole resoram „Ministru kabinets” sniedza ieteikumu, kuru ieviešot, tiks novērsta iespēja veikt ar prezidentūras nodrošināšanu tieši nesaistītus izdevumus no prezidentūras līdzekļiem.

Finanšu revīzijās par Valsts prezidenta kancelejas, Pārresoru koordinācijas centra un Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja 2013.gada pārskatu sagatavošanas pareizību netika konstatētas būtiskas neatbilstības. Latvijas Valsts prezidenta kancelejai finanšu revīzijā ieteikumi nav sniegti. Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam Valsts kontrole sniedza sešus ieteikumus, no kuriem būtiskākais ir uzlabot politiskajām organizācijām (partijām) piešķirtā valsts budžeta finansējuma uzskaites kārtību un pilnveidot kontroles sistēmu.

2.3.4.4. Publiskā sektora finanšu pārvaldība

Finanšu revīzijā „Par Finanšu ministrijas 2013.gada pārskata sagatavošanas pareizību” sniegts atzinums bez iebildēm. Tomēr revīzijā tika konstatētas nepilnības, kuru novēršanai sniegti trīs ieteikumi, kas ir vērsti uz to, lai iestādes mērķus sasniegtu ar mazāko finanšu līdzekļu un mantas izlietojumu un nodrošinātu ilgtermiņa ieguldījumu uzskaiti atbilstoši normatīvā akta prasībām.

2014.gadā tika veikta arī likumības/lietderības revīzija „Finanšu ministrijas darbības izvērtējums, nosakot valsts politiku izložu un azartspēļu organizēšanas jomā un pārvaldot kapitālsabiedrību „Latvijas Loto”, kā arī kapitālsabiedrības „Latvijas Loto” darbības likumība un efektivitāte misijas īstenošanā”.



37.attēls. Revīzija par izložu un azartspēļu nozares politiku.

Valsts vēlas palielināt ieņēmumus uz sabiedrības atkarības rēķina. Vai tā ir ilgtspējīga politika?

kompensētu azartspēļu radīto kaitējumu sabiedrībai. Sadarbība ar Veselības ministriju, kas ir atbildīga par atkarības seku mazināšanu, nozares politikas izstrādē nenotiek.

Savu darbu jau ilgstoši neveic arī Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas padome, kuru likumdevējs ir izveidojis nolūkā veicināt sabiedrības interešu ievērošanu, izložu un azartspēļu tirgus attīstību un stabilitāti un kuras ieguldījums būtu īpaši svarīgs šajā situācijā.

Valsts kontrole secināja, ka valsts neveic mērķtiecīgu darbību, lai sabiedrībai kompensētu izložu un azartspēļu tirgus pieauguma izraisītās negatīvās sekas. Par izložu un azartspēļu nozari atbildīgā Finanšu ministrija rūpējas tikai par nodokļu un nodevu iekasēšanu no šīs nozares un tādējādi ir ieinteresēta nozares attīstībā vienlaikus nevērtējot, kādi pasākumi būtu jāveic, lai valsts sociāli atbildīgā veidā

REVĪZIJU DARBS

Jāpiebilst, ka 2013.gadā apgrozījums no izlozēm un azartspēlēm pārsniedza 176 milj. EUR, no kuriem 89% apgrozījuma nodrošināja savstarpēji konkurējoši izložu un azartspēļu komersanti un 9% (19,3 milj. EUR) monopolstāvoklī esošā VAS „Latvijas Loto”, kurai vienīgajai ir tiesības organizēt valsts mēroga izlozes.



38.attēls.⁵³

Neesot valsts politikai izložu un azartspēļu organizēšanas jomā, nav rodama atbilde uz jautājumu, kāpēc dažās apakšnozarēs ir noteikts monopols, bet citās – nav. Revīzijā tika konstatēts, ka šī monopolstāvokļa noteikšana tiek pamatota ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma normu par iespēju publiskai personai veikt komercdarbību, ja nepieciešams nodrošināt augstāku kvalitātes standartu. Vienlaikus netika iegūta atbilde uz jautājumu, kāpēc valsts mēroga izložu organizēšanā ir nepieciešams augstāks kvalitātes standarts nekā azartspēļu organizēšanā, ja izlozes kopumā aizņem tikai 9% no tirgus un azartspēļu izraisītā atkarība ir lielāka. Jāņem vērā arī tas, ka spēkā esošais normatīvais regulējums paredz no monopolstāvokļa noteikšanas citus atšķirīgus instrumentus, ar kuru palīdzību iespējams regulēt sabiedrības interesēm atbilstoša kvalitātes standarta piemērošanu.

Pamatojums valsts iesaistei uzņēmējdarbībā varētu būt kādu noteiktu sociālo mērķu sasniegšana. Finanšu ministrija kā akcionārs nav izmantojusi iespēju valsts kapitālsabiedrības „Latvijas Loto” statūtos noteikt kapitālsabiedrībai sasniedzamos sociālos mērķus, tādējādi uzskatāmi un atkārtoti demonstrējot, ka kapitālsabiedrības vienīgais mērķis ir finanšu rādītāju uzlabošana un peļņas gūšana.

Sabiedrībai nav iespēju pārliecināties par „Latvijas Loto” īpašo lomu sabiedrībai svarīgu projektu īstenošanā. „Latvijas Loto” ziedojumi tiešā veidā bērnu labklājībai, veselībai un izglītībai nepārsniedz 1% no iepriekšējā gada peļņas. Turklāt 2013.gadā 11% no ziedojumu kopapjoma tika veikti, pārkāpjot normatīvo aktu prasības.

Valsts kontroles iebildumus raisīja arī informācijas pieejamība par valsts kapitālsabiedrību un akcionāra pieeju valsts kapitālsabiedrības valdes locekļu atlasē, kas ir īpaši svarīgi laikā, kad Latvija ir izteikusi vēlmi iestāties Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (OECD) un šī mērķa sasniegšanai ievērot OECD noteiktos kapitālsabiedrību labas pārvaldības principus.

Publiski pieejamas informācijas par „Latvijas Loto” salīdzinājumā ar citām valsts kapitālsabiedrībām, kas turklāt atšķirībā no „Latvijas Loto” atrodas reālā konkurences situācijā, ir ļoti maz. Kā ierobežotas pieejamības informācija tiek klasificēta gan „Latvijas Loto” darbības stratēģija un izvirzītie darbības mērķi īstermiņā un ilgtermiņā, gan informācija par „Latvijas Loto” darbības rezultātiem. Valsts kontroles ieskatā šāda informācijas ierobežošana no sabiedrības nav pamatota, jo „Latvijas Loto” īsteno valsts noteiktu uzdevumu un savu darbību veic monopola apstākļos.

Savukārt valdes locekļu skaits ir palielināts, neizvērtējot esošās valdes darba rezultātu un neesot skaidrībai par jaunajiem valdes locekļiem uzticamajiem uzdevumiem. Jaunajiem valdes locekļiem ir arī atļauts apvienot amatus, turklāt viens no tiem strādā pilna laika darbu citā valsts institūcijā. Labas pārvaldības principi paredz valdes locekļu nodarbināšanu uz pilnu slodzi, jo tie nodrošina uzņēmuma operatīvo darbību.

„Latvijas Loto” meitas uzņēmuma SIA „Latloto nams” komercdarbībā saskatāmi aspekti, kas liek apšaubīt tā pastāvēšanas lietderību. „Latloto nams” sākotnēji tika dibināts mātes uzņēmuma nekustamo īpašumu apsaimniekošanai, bet pašlaik iepērk arī laimestus mātes uzņēmuma vajadzībām, pie tam iepērk tos ar atlaidi, bet tālāk pārdod mātes uzņēmumam par mazumtirdzniecības tirgus cenu, atlaidi nepiemērojot.

Laika posmā no 2011. līdz 2013.gadam „Latloto nams” šādi ir guvis papildu ieņēmumus 132 tūkst. EUR apmērā, un šis komercdarbības virziens veido 84% no meitas uzņēmuma ieņēmumiem. Šādi organizēta „Latvijas Loto” mantu laimestu iegāde ne tikai nav izdevīga mātes uzņēmumam, jo tas neko neiegūst no šādas meitas uzņēmuma „starpniecības” pakalpojuma, bet arī neatbilst patērētāju interesēm, jo, „Latvijas Loto” pašam veicot mantu laimestu iegādi ar atlaidi, izložu dalībniekiem tiktu nodrošināts plašāks mantu laimestu klāsts.

Jāpiebilst, ka savu funkciju veikšanai meitas uzņēmums piesaista arī mātes uzņēmuma darbaspēka un finanšu resursus.

Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un sekmīgu jomas attīstību, ņemot vērā sabiedrības intereses, Valsts kontrole ir ieteikusi Finanšu ministrijai izstrādāt atbilstošu nozares politiku, kas ilustētu nozares attīstības perspektīvas tirgus dalībniekiem un nodrošinātu nozares ieņēmumu un atkarību mazinošo pasākumu līdzsvaru, noteikt atbilstošus VAS „Latvijas Loto” darbības stratēģiskos mērķus un virzienus, pilnveidot savu kapitālsabiedrību pārvaldību, kā arī izvērtēt VAS „Latvijas Loto” meitas uzņēmuma „Latloto nams” pastāvēšanas lietderību.

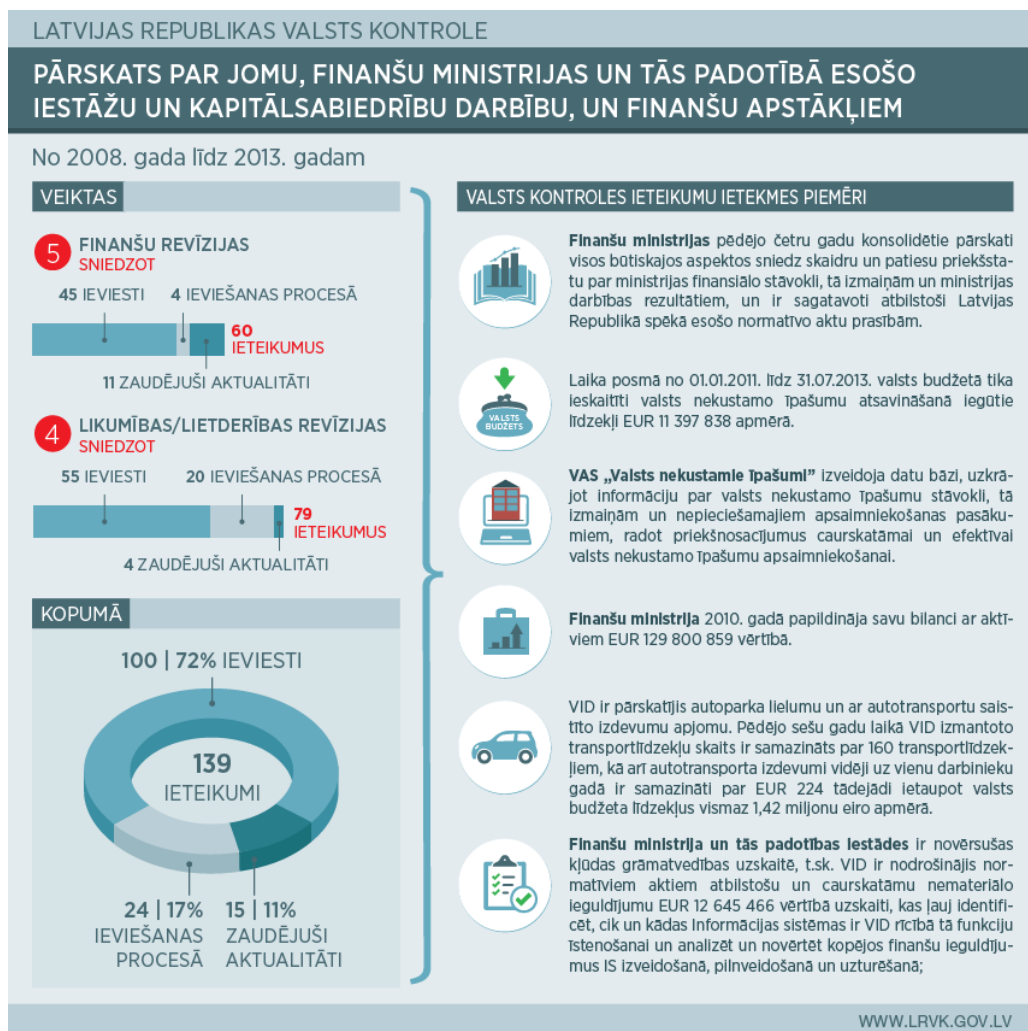
⁵³ VK neapmierina „Latvijas Loto” darbs; jāizstrādā izložu un azartspēļu nozares politika. Portāls www.delfi.lv. Tiesīsaistē: <http://www.delfi.lv/business/uznemumi/vk-neapmierina-latvijas-loto-darbs-jaizstrada-izlozu-un-azartspelu-nozares-politika.d?id=45349448>.

REVĪZIJU DARBS

2014.gadā Valsts kontrole pastiprināti vērtēja divu ar finanšu pārvaldības jomu saistītu un 2013.gadā veiktu likumības revīziju „Valsts ieņēmumu dienesta rīcības likumība un efektivitāte ar administratīvo pārkāpumu un kriminālprocesu ietvaros izņemtajām mantām un valstij piekritīgo mantu” un „Finanšu ministrijas un VAS „Valsts nekustamie īpašumi” darbības atbilstība normatīvo aktu prasībām un lietderība, attīstot un atsavinot valsts nekustamos īpašumus” rezultātā sniegto ieteikumu ieviešanas progresu.

Ieteikumu ieviešanas rezultātā Valsts ieņēmumu dienests ir radījis priekšnosacījumus caurskatāmai ieņēmumu no valstij piekritīgās mantas realizācijas uzskaitē un kontrolei, kā arī vienotas pieejas piemērošanai dienesta struktūrvienībās attiecībā uz mantas uzskaiti un glabāšanu. Savukārt VAS „Valsts nekustamie īpašumi” 2014.gadā ir izstrādājusi un Finanšu ministrija kā akcionāre ir apstiprinājusi VAS darbības stratēģiju 2014. – 2018.gadam, nosakot valsts kapitālsabiedrības darbības stratēģiskos mērķus un rīcības virzienus. VAS „Valsts nekustamie īpašumi” ir arī izstrādājusi darbinieku darba samaksas noteikumus, materiālo pabalstu piešķiršanas, mācību maksas kompensācijas un motivācijas kārtību.

Pārskata periodā Valsts kontroles revidenti, kuri atbild par revīzijām Finanšu ministrijas resorā, sagatavoja 2008. – 2013.gadā Valsts kontroles veiktajās revīzijās sniegto ieteikumu ietekmes novērtējuma pārskatu.



39.attēls. Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu ietekmes novērtējums.

2.3.5. Piektais revīzijas departaments

Kopš 2007.gada 20.decembra Valsts kontroles padomes loceklis,
Piektā revīzijas departamenta direktors
Aivars Ērglis



Pirmais sektors (sektora vadītāja Terēze Mazbērziņa, seši darbinieki)	Latvijas Republikas gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem pašvaldību gada pārskatu daļa: pašvaldību budžeta izdevumi – 2185,3 milj. EUR; pašvaldību aktīvi – 8465,5 milj. EUR.
Otrais sektors (sektora vadītāja Elita Andruce, seši darbinieki)	Sabiedrības integrācijas fonds: budžets – 6,7 milj. EUR. Pašvaldības, pašvaldību iestādes un aģentūras, pašvaldību dibinātas kapitālsabiedrības
Trešais sektors (sektora vadītājs Oskars Erdmanis, seši darbinieki)	Pašvaldības, pašvaldību iestādes un aģentūras, pašvaldību dibinātas kapitālsabiedrības, atvasinātas publisko tiesību juridiskās personas.

40.attēls. Piektā revīzijas departamenta revidējamās vienības.⁵⁴

2.3.5.1. Pašvaldības

Finanšu revīzijas „Par Latvijas Republikas 2013.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” pašvaldību gada pārskatu daļas izlasē no 119 pašvaldībām bija iekļautas 29 pašvaldības, tajā skaitā:

- sešas republikas pilsētu pašvaldības (Daugavpils, Jelgavas, Jūrmalas, Liepājas, Rīgas un Ventspils);
- 23 novadu pašvaldības (Aglonas, Alojas, Baldones, Dundagas, Jēkabpils, Krimuldas, Ķeguma, Līgatnes, Mālpils, Mērsraga, Neretas, Ogres, Pārgaujas, Pāvilostas, Pļaviņu, Riebiņu, Ropažu, Rundāles, Salas, Strenču, Tērvetes, Vecpiebalgas un Viesītes novada pašvaldība).

Revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību bilances aktīvu kopsumma 2013.gada 31.decembrī bija 5524 milj. EUR jeb 65,25% no visu pašvaldību kopējiem aktīviem un naudas plūsmas pārskata izdevumu kopsumma bija 1298 milj. EUR jeb 53,22% no visu pašvaldību kopējiem izdevumiem.

Revīzijā saskaņā ar starptautiskajiem revīzijas standartiem Valsts kontroles revidenti sadarbojās ar zvērinātiem revidentiem un izmantoja viņu pašvaldību gada pārskatu revīzijās paveikto, kā arī veica revīzijas procedūras vairākās pašvaldībās par Latvijas Republikas saimnieciskā gada pārskata revīzijā būtiskiem jautājumiem.

Revīzijas rezultātā tika konstatētas būtiskas neatbilstības uzrādītajā informācijā par ilgtermiņa ieguldījumiem, krājumiem un ar to iegādi saistītiem izdevumiem, skaidras naudas darījumiem un saistībām.

Revīzijas laikā tika konstatēts, ka pašvaldību ilgtermiņa ieguldījumu vērtība ir nepamatoti samazināta vismaz par 9,8 milj. EUR, jo īpašumi, tajā skaitā pazemes aktīvi (smilts, grants, kūdra), netiek uzskaitīti, tiek uzskaitīti nepareizi vai arī tiek uzskaitīti sveši nekustamie īpašumi. Vairākās pašvaldībās grāmatvedības uzskaites dati par nekustamajiem īpašumiem nesakrīt ar publisko reģistru datiem, bet īpašumi 186,6 milj. EUR vērtībā ar publisko reģistru datiem nav salīdzināti vispār. Piecas pašvaldības nav uzrādījušas mežaudzes 163,7 ha platībā; trīs pašvaldības nav uzrādījušas parku teritorijās esošos bioloģiskos aktīvus 45 ha platībā. Līdz ar to šo bioloģisko aktīvu vērtība nav zināma.

Pārbaudot skaidras naudas darījumu uzskaiti, sešās pašvaldībās tika konstatēts, ka piecās pašvaldībās nav iespējams izsekot skaidras naudas darījumu plūsmai, t.i., nav nodrošināta analītiskā uzskaitē visām

Revīzijas laikā pašvaldību gada pārskatu daļas kvalitāte tika uzlabota, jo pēc revidentu aizrādījumiem tika novērstas kļūdas 10,6 milj. EUR apmērā.

⁵⁴ Darbinieku skaits 2014.gada 31.decembrī atbilstoši Valsts kontroles štatu sarakstam.

REVĪZIJU DARBS

skaidras naudas saņemšanas vietām pašvaldību struktūrvienībās, netiek kontrolēts, vai visi iekasētie naudas līdzekļi ir iemaksāti pašvaldību kasēs, kā arī grāmatvedības uzskaitē nenodrošina iespēju pārliecināties par naudas līdzekļu iekasēšanas pilnīgumu. Trīs pašvaldībās bez pamatojuma no kases aparāta ir izņemti naudas līdzekļi vismaz 5,59 tūkst. EUR apmērā.

Revīzijas rezultātā kopumā ir sniegti 65 ieteikumi. Finanšu ministrijai un Valsts kasei ir sniegti četri ieteikumi, kurus ieviešot, tiks pilnveidoti normatīvie akti, kas nosaka grāmatvedības uzskaites kārtību budžeta iestādēs, tiks uzlabots Saimnieciskā gada pārskatā atklātās informācijas pilnīgums un salīdzināmība, tiks ieviesta vai uzlabota pašvaldību iekšējās kontroles sistēma. Satiksmes ministrijai ir sniegts viens ieteikums, kuru ieviešot, tiks pilnveidots mērķdotācijas autoceļu un ielu uzturēšanai izlietojuma uzraudzības process. Piecām novadu pašvaldībām (Baldones, Līgatnes, Mālpils, Ogres un Rundāles novada pašvaldībai) ir sniegti 60 ieteikumi, pēc kuru ieviešanas tiks uzlabota gada pārskatā sniegtās informācijas kvalitāte un pilnveidota grāmatvedības uzskaitē, kā arī tiks ieviestas kontroles procedūras, lai novērstu nelietderīgu un normatīvajiem aktiem neatbilstošu rīcību ar pašvaldības mantu un finanšu līdzekļiem.

Likumības revīzijas „Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvaldes darbības atbilstība normatīvo aktu prasībām” ietvaros Valsts kontrole konstatēja, ka Liepājas speciālās ekonomiskās zonas (SEZ) pārvaldes darbība 2012. un 2013.gadā nav bijusi efektīva, jo nav sasniegti izvirzītie mērķi. No šiem plānotajiem projektiem, kas veicinātu ostas attīstību, tikai viens ir realizēts noteiktajā laikā. Divu būtisku projektu realizācija kavējas – ostas padziļināšanas projekts par 4 gadiem, bet Karostas kanāla attīrīšana – par 3 gadiem. Viļņlaužu rekonstrukcija, kas bija jāīsteno jau 2010.gadā, un viens no sauszemes pievadceļu rekonstrukcijas projektiem, kas bija jāīsteno 2012.gadā, vēl nav pat uzsākti.

Tā rezultātā nav sasniegti plānotie ostas attīstības rādītāji – kravu apgrozījums Liepājas ostā divos gados ir par 26,1% mazāks, nekā plānots, un 2013.gadā ir samazinājies līdz 2011.gada apjomam, ostā apkalpoto kuģu skaits ir par 34,3% mazāks, nekā plānots, tādējādi Liepājas SEZ pārvaldes pašu ieņēmumiem no ostas maksām un ostā sniegtajiem pakalpojumiem samazinoties par 42,2% un no ostas ceļu izmantošanas – par 44,9% attiecībā pret plānoto.

Liepājas SEZ pārvaldes finanšu vadība netiek īstenota atbilstoši vispāratzītiem vadības principiem, nav gūti ieņēmumi paredzētajā apmērā, un finanšu līdzekļi netiek izlietoti ekonomiski.

Divu gadu laikā debitoru parādi ir palielinājušies par 35,6% jeb 654,32 tūkst. EUR un 2013.gada 31.decembrī bija 2,49 milj. EUR, bet apgrozāmo līdzekļu nodrošināšanai regulāri tiek izmantoti kredītlīnijas līdzekļi, uzņemoties saistības, kas revidējamā perioda beigās bija 639,48 tūkst. EUR, neplānojot to atmaksas iespējas un termiņus.

Neveicot ar komersantiem noslēgto līgumu izpildes kontroli, Liepājas SEZ pārvalde revidējamā laika posmā nav guvusi ieņēmumus vismaz 231,53 tūkst. EUR apmērā, tajā skaitā 134,29 tūkst. EUR neapbrēķinot kompensāciju par nomas līgumos noteikto pārkraujamo kravu apjoma neizpildi, 38,62 tūkst. EUR apmērā, neapbrēķinot maksu par ostas kopējās lietošanas objektu izmantošanu, kā arī neizmantojot tiesības piemērot līgumsodu par laikā nesamaksātu nomas maksu vismaz 53,29 tūkst. EUR apmērā.

Liepājas SEZ pārvalde pretēji rīcību ar finanšu līdzekļiem un mantu reglamentējošo normatīvo aktu prasībām ir izlietojusi finanšu līdzekļus 145,26 tūkst. EUR apmērā, tajā skaitā 98,8 tūkst. EUR samaksājusi ārvalsts pakalpojumu veicējiem par tādu uzdevumu veikšanu, kas ir noteikti pārvaldes darbinieku amata aprakstos, 43,87 tūkst. EUR ir izlietojusi mārketinga pasākumiem, kas nav saistīti ar pārvaldes un tās darbības popularizēšanu, un 2,58 tūkst. EUR izlietojusi, apmaksājot darbinieku brīvdienās, darba nespējas, komandējumu un atvaļinājumu laikā iegādātas degvielas izdevumus.

Veicot iepirkumus par 19,21 milj. EUR, Liepājas SEZ pārvalde nav ievērojusi Eiropas Savienības rekomendācijas par finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu regulējošo normatīvo aktu piemērošanu, radot finanšu līdzekļu neekonomiska izlietojuma risku.

Revīzijas rezultātā kopumā ir sniegti 16 ieteikumi, pēc kuru ieviešanas tiks uzlabota Liepājas SEZ pārvaldība – darbības plānošana, finanšu vadība, ieņēmumu administrēšana un darbības kontrole.



VK: Liepājas SEZ saimnieko nemākulīga vai neieinteresēta vadība

41.attēls.⁵⁵

⁵⁵ VK: Liepājas SEZ saimnieko nemākulīga vai neieinteresēta vadība. Portāls www.db.lv. Tiešsaistē: <http://www.db.lv/razosana/vk-liepajas-sez-saimnieko-nemakuliga-vai-neieintereseta-vadiba-417643>.

Likumības revīzijas „Ķekavas novada pašvaldības rīcības ar finanšu līdzekļiem un mantu likumā un lietderība” mērķis bija gūt pārliecību, ka laika posmā no 2012.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 31.decembrim Ķekavas novada pašvaldības rīcība ar finanšu līdzekļiem un mantu ir bijusi likumīga un lietderīga.

Revīzijā secināts, ka Ķekavas novada pašvaldībā nav izveidota efektīva iekšējās kontroles sistēma un netiek veikta normatīvajiem aktiem atbilstoša Ķekavas novada pašvaldības budžeta sagatavošanas un izlietojuma kontrole.

Pašvaldība nav nodrošinājusi labas pārvaldības principiem atbilstīgu pašas izveidoto institūciju – aģentūru un kapitālsabiedrību – pārvaldību. Ar tām nav noslēgti līgumi, kuros būtu noteikti veicamie uzdevumi un izpildes novērtēšanas kritēriji. Cenām, par kādām pašvaldība iegādājas pakalpojumus no šīm kapitālsabiedrībām, nav ekonomiska pamatojuma.

Ķekavas novada pašvaldība nav nodrošinājusi normatīvo aktu prasībām un labas pārvaldības principiem atbilstošu institūciju pārvaldību, kā rezultātā finanšu līdzekļi 73,53 tūkst. EUR apmērā ir izlietoti nelikumīgi un pastāv risks, ka 1,47 milj. EUR apmērā ir izlietoti nelietderīgi.



42.attēls.⁵⁶

Pretēji aizliegumam slēgt līgumus par pakalpojumiem jautājumos, kuru risināšana ietilpst attiecīgās institūcijas amatpersonas vai darbinieka pienākumos, ir noslēgti līgumi ar juridisko ārpalpojumu sniedzējiem par 57 tūkst. EUR. Par šo pārkāpumu Valsts kontrole ir informējusi LR Prokuratūru.

Kontroles trūkums spilgti izpaužas arī pašvaldības transportlīdzekļu izmantošanas uzraudzībā. Ceļazīmēs nav norādīti braucienu mērķi, darbiniekiem bez pamatojuma ļauts izmantot transportu braucieniem uz dzīvesvietām, degvielas patēriņa limiti nav noteikti vai nav noteikti pamatoti. Tādējādi nav nodrošināta kontrole pār izdevumiem 968,46 tūkst. EUR apmērā.

Revidenti neguva pārliecību arī par reprezentācijas izdevumu un ēdināšanas pakalpojumu izmaksu likumību un lietderību, jo izdevumiem par 82,87 tūkst. EUR nav atbilstīgu dokumentu, kas apliecinātu šo izdevumu saistību ar pārvaldes uzdevumu īstenošanu.

124,31 tūkst. EUR Ķekavas pašvaldība ir izlietojusi novada nevalstisko organizāciju atbalstam, lai arī šo lēmumu pieņemšana nav bijusi caurskatāma un pamatota, tādēļ nav pārliecības, ka novirzītie līdzekļi tiešām kalpojuši visas sabiedrības, nevis atsevišķu personu interesēs.

Revīzijas rezultātā kopumā ir sniegti 11 ieteikumi, pēc kuru ieviešanas tiks uzlabota iekšējā kontroles vide pašvaldībā, budžeta plānošana, izpildes kontrole, kā arī aģentūru un kapitālsabiedrību pārvaldība.

Likumības revīzijas „Pašvaldību finanšu līdzekļu kultūrai, atpūtas un sporta pasākumiem izmantošanas lietderība un atbilstība normatīvo aktu prasībām” ietvaros Valsts kontrole 13 pašvaldībās (Rēzeknes pilsētas, Balvu novada, Bauskas novada, Cēsu novada, Dobeles novada, Ērgļu novada, Limbažu novada, Nīcas novada, Salaspils novada, Siguldas novada, Skrīveru novada, Talsu novada un Tukuma novada pašvaldības) izvērtēja kultūrai, atpūtas un sporta pasākumiem 2013.gadā piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma atbilstību normatīvo aktu prasībām un lietderību.

Revīzijā netika gūta pārliecība, ka pašvaldību finanšu līdzekļi 44,5 milj. EUR apmērā kultūrai, atpūtas un sporta pasākumiem ir izlietoti iespējami efektīvi, tas ir, ka ar paredzētajiem finanšu līdzekļiem pašvaldību definētie mērķi kultūras, atpūtas un sporta jomā ir sasniegti iespējami pilnīgāk, jo pašvaldību darbība kultūras, atpūtas un sporta jomā netiek plānota un organizēta atbilstoši iepriekš izstrādātiem plānošanas dokumentiem, netiek īstenotas vai ir īstenota tikai daļa no attīstības plānošanas dokumentos paredzētajām aktivitātēm, kā arī rīcība nav bijusi atbilstoša normatīvajos aktos par attīstības, budžeta un iestāžu darbības plānošanu un izpildes kontroli noteiktajam.

Pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos definētie stratēģiskie mērķi kultūras, atpūtas un sporta jomā pretēji Attīstības plānošanas sistēmas likumā noteiktajam nav pamatoti ar iepriekš konstatētām problēmām un iedzīvotājiem aktuālām vajadzībām, līdz ar to šo mērķu sasniegšanai noteikto rīcību izvēle nav bijusi pamatota, kā arī nav vērtētas citas iespējamās alternatīvas, radot risku, ka noteiktās aktivitātes neļaus sasniegt definētos mērķus.

Kultūras, atpūtas un sporta jomā paredzētās aktivitātes, pasākumi un to budžets netiek plānots, izvērtējot un pamatojot pasākumu nozīmību attīstības plānošanas dokumentos izvirzīto mērķu sasniegšanā, tajā skaitā apzinot un vērtējot iesaistīto iedzīvotāju un apmeklētāju skaitu.

⁵⁶ Valsts kontrole: Ķekavas pašvaldībā ir absolūts iekšējās kontroles trūkums. Portāls www.lsm.lv. Tiešsaistē: <http://www.lsm.lv/lv/raksts/latvija/zinas/valsts-kontrole-kekavas-pashvaldiiba-ir-absoluts-iekshejas-kontr.a87112/>.

REVĪZIJU DARBS

Pretēji normatīvajos aktos noteiktajam pašvaldības nav nodrošinājušas budžetu sasaisti ar attīstības plānošanas dokumentos definētajiem mērķiem, prioritātēm un rīcības virzieniem, jo budžeta pieprasījumos un tāmēs, kā arī paskaidrojuma rakstos norādītais neatklāj budžetā paredzēto izdevumu sasaisti ar konkrētiem pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem mērķiem.

Pašvaldības nav īstenojušas vai ir īstenojušas tikai daļēji attīstības plānošanas dokumentos, tajā skaitā institūciju vadības dokumentos, paredzētas aktivitātes, turklāt nav veikušas darbības izvērtējumu atbilstoši attīstības plānošanas dokumentos noteiktajai uzraudzības kārtībai, līdz ar to nevar novērtēt izvirzīto mērķu sasniegšanas pakāpi un pamatot finanšu līdzekļu izlietojuma lietderību pārskata periodā.

Revīzijas rezultātā 13 pašvaldībām un to institūcijām ir sniegti 137 ieteikumi attīstības plānošanas un finanšu vadības jomā, kurus ieviešot, tiks nodrošināta institūciju izstrādāto vadības dokumentu atbilstība normatīvo aktu prasībām un aktualizācija, pilnveidota institūciju uzraudzība, novērsts finanšu līdzekļu nelietderīga un nepamatota izlietojuma risks.

Valsts kontroles Piektais revīzijas departaments ir apkopojis informāciju par pašvaldībās, to iestādēs un kapitālsabiedrībās veikto finanšu un likumības revīziju ietvaros sniegto ieteikumu ieviešanu, kā arī ir izvērtējis šo **revīziju rezultātā sniegto ieteikumu ietekmi**, sagatavojot pārskatu par Valsts kontroles veiktajām revīzijām pašvaldībās.

Laikā no 2008. līdz 2013.gadam Valsts kontrole pašvaldībās, to iestādēs un kapitālsabiedrībās ir pabeigusi piecas finanšu revīzijas Latvijas Republikas gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem pašvaldību gada pārskatu daļā, sniedzot 42 ieteikumus, un 14 likumības revīzijas, sniedzot 152 ieteikumus. Būtiskākie uzlabojumi, ieviešot Valsts kontroles revīzijās sniegtos ieteikumus:

- pilnveidoti un izstrādāti jauni ar budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaiti, gada pārskata sagatavošanu un nodokļiem saistītie likumi un Ministru kabineta noteikumi;
- tiek veicināta pareiza ilgtermiņa ieguldījumu un apgrozāmo līdzekļu grāmatvedības uzskaitē, kā rezultātā tiek nodrošināta pilnīgas un salīdzināmas informācijas atklāšana Saimnieciskā gada pārskatā;
- septiņās pašvaldībās izstrādāti nepieciešamie tiesību akti un procesu apraksti, kas vērsti uz vienotas kapitālsabiedrību un aģentūru pārvaldības sistēmas izveidošanu, novēršot nepilnības to pārvaldībā;
- pilnveidota iekšējās kontroles sistēma pašvaldību kapitālsabiedrībās un aģentūrās, izstrādājot nepieciešamos iekšējos normatīvos aktus un metodiskos norādījumus par atlīdzības noteikšanu, transportlīdzekļu izmantošanu, mantas atsavināšanu, uzlabota saimnieciskās darbības un finanšu plānošana;
- septiņas pašvaldības ir izstrādājušas pieeju pašvaldības kapitālsabiedrībām un aģentūrām deleģēto uzdevumu izpildes kvalitātes novērtēšanai, definējot sasniedzamos mērķus un rezultatīvos rādītājus;
- četras pašvaldības ir pārtraukušas komercdarbību, kas neatbilst Valsts pārvaldes iekārtas likuma prasībām;
- pašvaldības ir apzinājušas savu atbildību par kvalitatīvu komunālo pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem.

2.3.5.2. Neatkarīgās un citas institūcijas

Finanšu revīzijā „Par Sabiedrības integrācijas fonda 2013.gada pārskata sagatavošanas pareizību” Valsts kontrole sniedza atzinumu bez iebildēm. Revīzijā Sabiedrības integrācijas fondam netika sniegti ieteikumi.

2.3.6. Revīzijas un metodoloģijas departaments

Kopš 2007.gada 21.decembra Valsts kontroles padomes locekle,
Revīzijas un metodoloģijas departamenta direktore
Lelde Dimante



Pirmais sektors (sektora vadītāja Iveta Burkāne, deviņi darbinieki)	Latvijas Republikas gada pārskats par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem: konsolidētā budžeta izdevumi – 7397 milj. EUR.
	Centrālā vēlēšanu komisija: budžets – 6,16 milj. EUR.
	Revīziju metodoloģija, revīzijas valsts budžeta ieņēmumu jomā, slēgtu revīziju kvalitātes kontrole, darbinieku apmācība.
Otrais sektors (sektora vadītāja Ingrīda Kalniņa- Junga, pieci darbinieki)	Informācijas tehnoloģiju atbalsta rīku revīzijās uzturēšana, informācijas sistēmu auditi.

43.attēls. Revīzijas un metodoloģijas departamenta revidējamās vienības un kompetences jomas.⁵⁷

2.3.6.1. Publiskā sektora finanšu pārvaldība

Pārskata periodā departaments ir veicis **finanšu revīziju par Latvijas Republikas 2013.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem.**

Jāatzīst, ka, salīdzinot ar 2013.gadu, nav būtiski mainījušies mūsu konstatējumi – uzskaites jautājumi valstī tiek sakārtoti, tomēr laba pārvaldība ir valdības izaicinājums arī nākamajiem gadiem.

Valdībai jau gadiem nav ilgtermiņa redzējuma ne valsts budžeta ieņēmumu ne izdevumu jomā, netiek veikta pietiekama nodokļu maksātāju riska analīze, kā arī nav sakārtota atalgojuma sistēma un valsts kapitālsabiedrību pārvaldība.

Valdība jau kopš 2006.gada nenodrošina politikas plānošanas dokumenta apstiprināšanu nodokļu jomā, šādi veicinot neparedzētas, bieži sasteigtas izmaiņas normatīvajos aktos. Piemēram, 2012.gada beigās un 2013.gadā nodokļu likumdošanā vairākkārt tika izdarīti grozījumi, tajā skaitā vieni un tie paši normatīvie akti tika grozīti vairākkārt (līdz piecām reizēm) – kopumā tika izdarīts 21 grozījums nodokļus reglamentējošajos likumos.

Nodokļu vide ir grūti prognozējama, jo tā tiek veidota konkrētam budžeta gadam ar mērķi nodrošināt finanšu resursus tikai kārtējā gada izdevumu segšanai.

Tā kā nav ilgtermiņa redzējuma, valdība arī neredz nepieciešamību ikgadēji saņemt informāciju par nodokļu un nodevu ieņēmumu pilnīgumu. Tā rezultātā tikai nepiedzenamo nodokļu apmērs vien pagājušajā gadā pieaudzis par 28% salīdzinājumā ar 2012.gadu, sasniedzot gandrīz 540 miljonus latu.

Lai panāktu pilnīgāku nodokļu iekasēšanu, būtu jāveic pēc iespējas plašāka nodokļu maksātāju risku analīze, taču trīs gadu laikā Valsts ieņēmumu dienests ir izanalizējis datus tikai par 15% komersantu un par 1% no fiziskajām personām, kam piešķirti riska punkti.

Arī izdevumu jomā trūkst ilgtermiņa redzējuma, kā rezultātā valsts politikas īstenošanai nepieciešamais finansējums netiek ielānots atbilstoši budžeta programmas ietvaros īstenojamo pasākumu kopumam, bet gan tiek pakārtots konkrētajā gadā nepieciešamajām vajadzībām. Tām gan ir tendence mainīties, kā rezultātā valdībai nākas diskutēt par naudas izlietojumu. 2014.gadā veiktas līdzekļu pārdales iepriekš prognozējamām un plānojamām vajadzībām 98,18 milj. EUR apmērā. Šāda „ad hoc” rīcība veicina arī prettiesisku un nepamatotu avansu maksājumu veikšanu, ko jau vairākus gadus veic dažādas iestādes -

⁵⁷ Darbinieku skaits 2014.gada 31.decembrī atbilstoši Valsts kontroles štatu sarakstam.

2013.gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu tie ir pieauguši vairāk nekā sešas reizes, sasniedzot 2,42 milj. EUR.



Nepietiekams budžeta pieprasījumu izvērtējums veicina arī neatbilstošus izdevumus. Piemēram, Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšanai piešķirto finansējumu deviņi no 14 resoriem 2013.gadā vismaz 276 tūkst. EUR apmērā izlietojuši, finansējot ar prezidentūru nesaistītus izdevumus.

Subjektīvi traktējot normatīvos aktus, iestādes finansējušas kolektīvos pasākumus, tērējušas dāvanu un ziedu iegādēm, dalījušas ielūgumus uz dažādiem nozīmīgiem pasākumiem, kā arī pirkušas informatīvos un reklāmas pakalpojumus medijos. Valsts kontrole ir aicinājusi Ministru kabineta normatīvajos aktos skaidri noteikt pieļaujamos šādu tēriņu griestus vai aizliegumu.

Vēl arvien nesakārtota joma ir atalgojums valsts pārvaldē. Valsts un pašvaldību institūcijās nav nodrošinātas līdzvērtīgas finansiālās iespējas nodrošināt mēnešalgas un normatīvajos aktos noteiktās piemaksas (atalgojuma mainīgo daļu) darbinieku motivācijai.

Valsts mērogā arī netiek apkopota informācija par jomām, kurās ir nepieciešams īslaicīgi piesaistīt ekspertus un speciālistus, tādējādi katra institūcija slēdz līgumus pēc savas izpratnes, kaut arī koordinēta rīcība dotu lielāku efektu un līdzekļu ekonomiju. Revīzijā vērtētajās iestādēs 2013.gadā īslaicīgiem specifiska rakstura darbiem ir tikušas piesaistītas 3072 fiziskas personas uz uzņēmumu līgumu pamata, tajā skaitā 378 līgumi jeb 12% līgumu slēgti ar iestādes darbiniekiem, un 997 fiziskas personas uz ārštata darba līguma pamata, kopā veicot izdevumus 4,55 milj. EUR apmērā.

Pēc revīzijas Valsts kontrole ir sniegusi 18 ieteikumus, kas paredz ilgtermiņa nodokļu politikas izstrādi, administratīvā sloga samazināšanu, valsts galvojumu stingrāku uzraudzību, caurskatāmāku atalgojumu noteikšanu, stingrāku ārpalpojumu nepieciešamības noteikšanu un citus priekšlikumus efektīvākai un racionālākai valsts līdzekļu izlietošanai.

Revidenti ir veikuši iepriekšējos gados Valsts kontroles veiktajās **revīzijās sniegto ieteikumu ietekmes novērtējumu**. Laikā no 2008. līdz 2013.gadam Valsts kontroles veiktajās revīzijās publiskā sektora finanšu pārvaldības jomā sniegti kopā 366 ieteikumi. Būtiskākie uzlabojumi, ieviešot Valsts kontroles revīzijās sniegtos ieteikumus:

- pēdējo četru gadu laikā Finanšu ministrijas konsolidētie pārskati visos būtiskajos aspektos sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par ministrijas finansiālo stāvokli, tā izmaiņām un ministrijas darbības rezultātiem;
- ministrija un tās padotības iestādes ir novērsušas kļūdas grāmatvedības uzskaitē, nodrošinot vienotu pieeju nākamo periodu izdevumu noteikšanā, vienotus subsīdiju un dotāciju uzskaites principus, kā arī pareizu inventarizācijas procedūru veikšanu saistību eksistences pārbaudei;
- ministrija ir veikusi darbības, lai veicinātu vienotas valsts nekustamo īpašumu pārvaldības politikas izstrādi, tostarp ir noteikusi VAS „Valsts nekustamie īpašumi” darbības stratēģiju vidējam termiņam, kurā noteikti sasniedzamie ekonomiskie un nozares attīstības mērķi un rezultāti. VAS „Valsts nekustamie īpašumi” ir izveidojusi datu bāzi, uzkrājot informāciju par valsts nekustamo īpašumu stāvokli un tā izmaiņām.

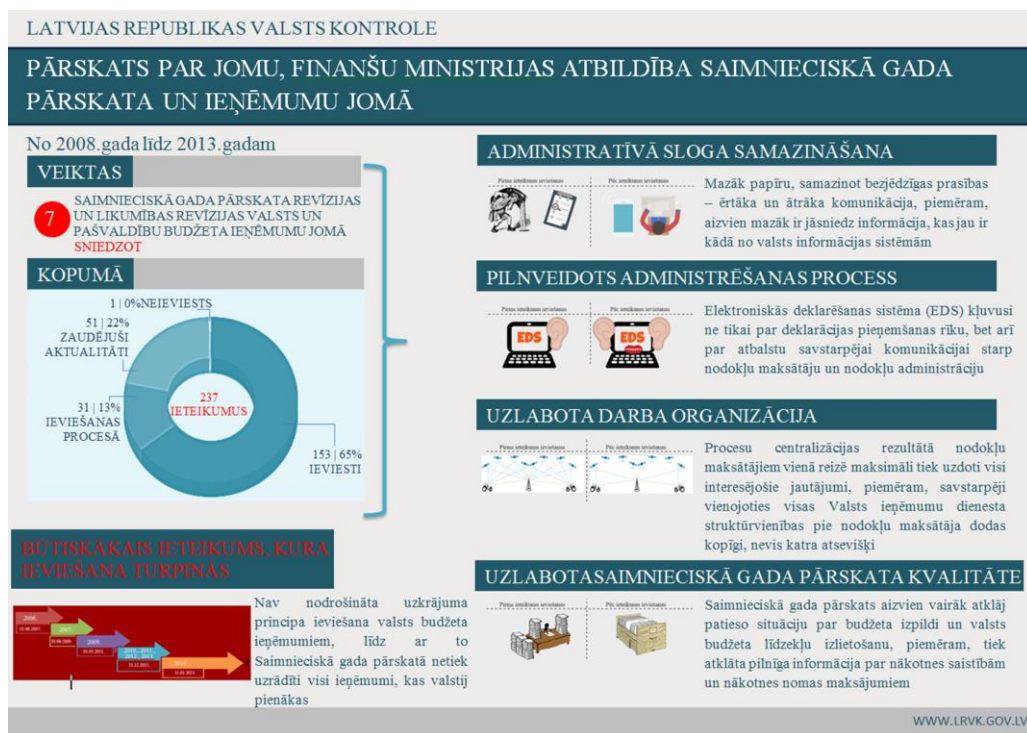
Finanšu nozares būtiska daļa ir budžeta izstrāde un izpilde, kā arī attiecīgas uzskaites nodrošināšana. Budžeta izpilde un publiskajā sektorā veikto darījumu uzskaites rezultātas Latvijas Republikas saimnieciskā gada pārskatā par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem. Saimnieciskā gada pārskata revīzijas ietvaros Valsts kontrole veic pārbaudes par pārskata konsolidāciju un finanšu bilanci, pārskatam nozīmīgo jautājumu horizontālu izvērtēšanu ministrijās un centrālajās valsts iestādēs, revīzijas pašvaldībās un revīzijas par valsts budžeta ieņēmumiem. Būtiskākie uzlabojumi, ieviešot Valsts kontroles revīzijās sniegtos ieteikumus:

- tika uzlabota saimnieciskā gada pārskata kvalitāte, atklājot pilnīgu informāciju par valsts īpašumiem, par ilgtermiņa ieguldījumiem un krājumiem, par zembilances saistībām, valsts un pašvaldību aktīviem, nodokļu parādiem un nodokļu pārmaksām, kā arī sniedzot skaidrojumus gada pārskatā par grāmatvedības politikas izmaiņu ietekmi. Šādi veicināta pilnīgas un patiesas informācijas atklāšana par budžeta izpildi un resursu izlietošanu publiskajā sektorā sabiedrībai un lēmuma pieņēmējiem, kā arī nodrošināti vienoti finanšu uzskaites un informācijas atklāšanas principi;
- tika mazināts administratīvais slogs nodokļu maksātājiem, šādi radot finanšu ietaupījumus nodokļu maksātājiem, nodrošinot ātrāku nodokļa atmaksu, samazinot papīra dokumentu apripi un ieviešot un pilnveidojot elektronisko deklarēšanās sistēmu gan nodokļu maksātāja nodokļu deklarāciju

REVĪZIJU DARBS

iesniegšanai, gan operatīvai divpusējai saziņai starp nodokļu maksātāju un Valsts ieņēmumu dienestu;

- tika pilnveidota nodokļu ieņēmumu administrēšana, tai skaitā pilnveidoti normatīvie akti, vienkāršotas prasības, veicināta nodokļu saistību izpilde un ēnu ekonomikas samazināšanās, pilnveidota Valsts ieņēmumu dienesta darba organizācija un informācijas sistēmas, uzlabota nodokļu parādu piedziņa, mazināti korupcijas riski nodokļu administrēšanā, kā rezultātā tiek nodrošināti lielāki ieņēmumi valsts budžetā.



44.attēls. Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu ietekmes novērtējums.

2.3.6.2. Neatkarīgās un citas institūcijas

Finanšu revīzijā par Centrālās vēlēšanu komisijas 2013.gada pārskatu Valsts kontrole nav konstatējusi kļūdas grāmatvedības uzskaitē un trūkumus iekšējās kontroles sistēmā, tāpēc, tāpat kā iepriekšējā gadā, ir sniegts pozitīvs atzinums.

Pārskata periodā tika veikta lietderības/liikumības revīzija „Biometrijas pasu izsniegšanas procesa un to atbalstošo informācijas sistēmu darbības efektivitāte”. Revīzija veikta kā paralēlā revīzija – pēc vienotas metodoloģijas darbs tiek veikts vairākās valstīs vienlaikus. Revīzijā piedalījās Beļģija, Norvēģija, Portugāle, Turcija, kā arī Latvija. Revīzijas vadību uzņēmusies Šveices augstākā revīzijas iestāde.

Personu apliecināto dokumentu izsniegšana iedzīvotājiem var būt ātrāka, lētāka un ērtāka.

Latvijā ieviestā personu apliecināto dokumentu izsniegšanas sistēma kopumā ir droša, pārredzama un atbilst izvirzītajām prasībām. Tomēr revidenti secinājuši, ka Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) darbu ir iespējams vēl pilnveidot.

Viens no aspektiem – dokumentu izsniegšanas termiņš. Normatīvais akts paredz „normālā kārtībā” tos izsniegt desmit darba dienu laikā. Lai saņemtu dokumentus ātrāk, iedzīvotājs maksā divreiz lielāku valsts nodevu.

Revīzijā konstatēts, ka patiesībā dokumenti tiek izgatavoti daudz īsākā laika posmā, un faktiski tie ir pieejami sešu darba dienu laikā. Tāpēc revidenti iesaka izvērtēt dokumentu izsniegšanas termiņu.

Personu apliecinošo dokumentu jomā PMLP var strādāt labāk.



Ātrāk! Lētāk! Ērtāk!



Ātrāka saņemšana

PMLP spēj izsniegt dokumentus **6** dienās oficiāli noteikto **10** dienu vietā

Lētāka nodeva

Nodevu pasei iespējams samazināt vismaz par **1,90 EUR** (līdz pat par **7,90 EUR**). Samazinot finanšu slogu sabiedrībai līdz **1,6 milj. EUR** (vai pat līdz **3 milj. EUR**) gadā



Ērta saņemšana

Ja klients vēlas, piedāvāt par papildus maksu dokumentus piegādāt **uz mājām**

Moderna saziņa

Atgācīnājumi e-pasta **savlaicīgi** dokumentu nomaiņai

Birokrātijas samazināšana

Papīra formas dokumentu aprītes pilnveidē samazinātu dokumentu pārsūtīšanas izmaksas ārvalstīs dzīvojošajiem par **242 tūkst. EUR** gadā



Labāka kvalitāte

Pilnveidota dokumentos iekļauto biometrijas datu kvalitāte, **novēršot problēmas** robežas šķērsošanas laikā

Novērsta dubulta datu uzglabāšana

Novērsta personas datu (t.sk. biometrijas) ilgstoša **paralēla uzglabāšana** divās valsts informācijas sistēmās

18 soļi pilnveidei

Uzlabojumi tiks veikti līdz **2017.gada aprīlim**



Valsts kontrole
"Biometrijas pasu izsniegšanas procesa un to atbalstošo informācijas sistēmu darbības efektivitāte"

45.attēls. Revīzija par biometrijas pasu izsniegšanas procesa efektivitāti.

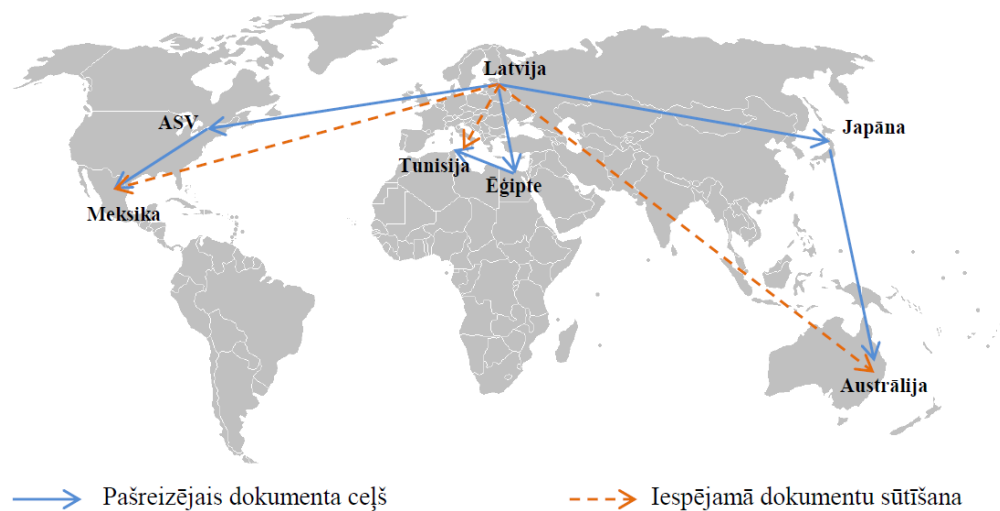


46.attēls.⁵⁸

Revīzijā norādīts uz valstī ilgstoši neizstrādāto nodevas aprēķina metodiku, kas atsaucies arī uz PMLP darbību. Nodevas apmērs par pasi (standarta nodeva 28,46 EUR) ir atkarīgs no personas vecuma, steidzamības pakāpes, atvieglojumiem u.c. Pēc revidentu aplēses patlaban iedzīvotāji 1,90 EUR pārmaksā par pases saņemšanu. Bet, sākot ar šo gadu, iedzīvotāji pārmaksā vēl vairāk, ņemot vērā to, ka no 2015.gada pases sagataves cena ir samazinājusies par 6 EUR. Valsts nodevas samazinājums pasēm varētu samazināt finanšu slogu sabiedrībai vismaz par 1,6 milj. EUR gadā.

Ir iespējams samazināt finanšu slogu arī ārvalstīs dzīvojošajiem. Atsakoties vispār vai pilnveidojot papīra dokumentu aprīti starp vēstniecībām un PMLP, kopējās izmaksas samazinātos par 242 tūkst. EUR gadā. Patlaban Latvijas valstspiederīgie ārvalstīs ar dārgu diplomātisko pastu uz PMLP sūta dokumentus papīra formātā, lai gan nepieciešamā informācija ir elektroniski pieejama Personu apliecinošo dokumentu informācijas sistēmā (PADIS). Turklāt papīru ceļš nav tas īsākais, piemēram, uz Austrāliju dokumenti ceļo caur Japānu.

⁵⁸ Valsts kontrole: Iedzīvotāji personu apliecinošos dokumentus var saņemt ātrāk, lētāk un ērtāk. Portāls www.diena.lv. Tiešsaistē: <http://www.diena.lv/latvija/zinas/valsts-kontrole-iedzivotaji-personu-aplicinosos-dokumentus-var-sanemt-atrak-letak-un-ertak-14089559>.





47.attēls. Pašreizējā un iespējamā dokumentu plūsma.

Revidentu aplēses liecina, ka vasarā PMLP darbiniekiem ir divreiz vairāk darba nekā ziemā. Arī nedēļas dienās iedzīvotāju plūsma ir mainīga. Turklāt slodze stipri atšķiras, arī salīdzinot PMLP nodaļas. Lai izvairītos no stāvēšanas rindās, iedzīvotājiem būtu jādodas uz PMLP iesniegt pieteikumu dokumenta saņemšanai piektdienās, bet pakalpojumam – pirmdienās, vai arī jādodas uz Gulbenes vai Balvu nodaļu, kuras ir būtiski mazāk noslogotas. Tāpēc Valsts kontrole rosina aktīvāk izmantot klientu kontaktinformāciju, lai laikus sūtītu atgādinājumus un informatīvus paziņojumus, mudinot iedzīvotājus savlaicīgi veikt dokumentu nomaīņu zemākas intensitātes mēnešos. Tāpat lietderīgi būtu rast iespēju gatavos dokumentus drošā veidā piegādāt mājās vai darba vietā tiem iedzīvotājiem, kuriem laiks un ērtība ir dārgāki par šāda pakalpojuma izmaksām.

Valsts kontrole ir sniegusi arī ieteikumus, kas veicinātu drošu dokumentu un elektronisko datu uzglabāšanu un iznīcināšanu, kā arī iesaka pārskatīt biometrisko datu uzglabāšanas termiņus un paralēlas uzglabāšanas nepieciešamību divās dažādās Iekšlietu ministrijas informācijas sistēmās. Kopumā revīzijā sniegti 18 ieteikumi.

2.4. Revīzijās sniegto ieteikumu ieviešana

Ne-finanšu ietekme: 	Finanšu ietekme: 
<ul style="list-style-type: none"> - sakārtota iekšējās kontroles sistēma grāmatvedības uzskaites veikšanai un gada pārskatu sagatavošanai, ieviešot atbilstošu grāmatvedības politiku un uzskaites procedūras; - pilnveidots nozaru tiesiskais regulējums un uzlabota tiesību aktu ieviešanas uzraudzība; - veicināta iestāžu funkciju un uzdevumu efektīva izpilde; - pilnveidota valsts un pašvaldību nekustamo īpašumu pārvaldība; - veicināta valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību efektīva darbība un pārvaldība; - veicināta iestāžu rīcībā esošo materiāli tehnisko resursu ekonomiska un lietderīga izmantošana, uzlabota noslēgto līgumu kontrole; - sekmēta tiesību aktu ieviešana publiskajos iepirkumos; - panākti citi sistēmiski uzlabojumi publiskā sektora pārvaldības jomā. 	<ul style="list-style-type: none"> - samazināti valsts un pašvaldību budžetu izdevumi; - palielināti valsts un pašvaldību budžetu ieņēmumi; - novērsti nelikumīgi nodokļu, pakalpojumu un preču avansu maksājumi; - novērsta nelikumīgu pakalpojumu līgumu slēgšana; - sakārtota valsts un pašvaldību aktīvu uzskaitē.

48.attēls. Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu ietekme.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁵⁹

Revidējamās vienības atbilstoši saskaņotajiem termiņiem ir **ieviesušas ne mazāk kā 85% no Valsts kontroles sniegtajiem ieteikumiem.**

Pārskata periodā revidējamām vienībām kopā **bija jāievieš 610 ieteikumi**, no kuriem uz perioda beigām **ieviešanas stadijā atradās kopā 534 ieteikumi jeb 87,5%**, tajā skaitā 478 ieteikumi bija ieviesti pilnībā un 56 ieteikumu ieviešana bija uzsākta.

2.tabula

Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu, kuri bija jāievieš 2014.gadā, statuss (uz 30.12.2014.)

Nozare/joma	2014.gadā ieviešamie ieteikumi	Pilnībā ieviesti	Uzsākta ieviešana	Ieviešanas stadijā	Zaudējuši aktualitāti
	(skaits)	(skaits)	(skaits)	(%)	(skaits)
Aizsardzība	9	9	-	100,0	-
Ārlietas	2	2	-	100,0	-
Ekonomika	31	21	-	67,7	-
Iekšlietas	16	16	-	100,0	-
Izglītība, zinātne un sports	26	12	8	76,9	3
Kultūra	11	8	3	100,0	-
Lauksaimniecība, zivsaimniecība un mežsaimniecība	47	23	9	68,1	5

⁵⁹ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

REVĪZIJU DARBS

Nozare/joma	2014.gadā ieviešamie ieteikumi	Pilnībā ieviesti	Uzsākta ievišana	Ieviešanas stadijā	Zaudējuši aktualitāti
	(skaits)	(skaits)	(skaits)	(%)	(skaits)
Neatkarīgās un citas institūcijas	109	102	2	95,4	1
Publiskā sektora finanses	129	95	12	82,9	22
Reģionālā attīstība un pašvaldības	33	25	8	100,0	-
Labklājība	49	39	9	98,0	1
Tieslietas	14	14	-	100,0	-
Transports un sakari	27	18	2	74,1	1
Veselības aprūpe	50	41	-	82,0	9
Vides aizsardzība	57	53	3	98,2	1
KOPĀ	610	478	56	87,5	43

Revīzijas ieteikumu uzraudzība tiek nodrošināta revīzijas atbalsta sistēmas *TeamMate* vidē. Valsts kontrole, lai gūtu pārliecību par ieteikumu ieviešanu, nepieciešamības gadījumā veic atsevišķas revīzijas par slēgtas likumības vai lietderības revīzijas ieteikumu ieviešanu. 2014.gadā tika pabeigta viena šāda revīzija – par revīzijā „Valsts kapitālsabiedrību darbības valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas jomā likumības un izmaksu efektivitātes izvērtējums” sniegto ieteikumu ieviešanu. Darbs notika vēl divās revīzijās – par revīzijā „VAS „Starptautiskā lidosta „Rīga”” saimnieciskās darbības ieņēmumu atbilstības darbības nodrošināšanai un valsts budžeta dotācijas aviācijas drošības, glābšanas un medicīniskās palīdzības nodrošināšanai nepieciešamības izvērtējums” un revīzijā „Satiksmes ministrijas darbības izvērtējums, pārvaldot VAS „Latvijas Pasts”, un VAS „Latvijas Pasts” darbības atbilstība normatīvo aktu prasībām un efektivitātes izvērtējums” sniegto ieteikumu ieviešanu.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶⁰

Valsts kontroles sniegto ieteikumu ieviešanas rezultātā panākts valsts budžeta līdzekļu ietaupījums un novērsti nelietderīgi izdevumi – **ar 1 euro** ieguldījumu Valsts kontroles darbības nodrošināšanā ir **panākta vismaz 5 euro atdeve valsts budžeta līdzekļu ietaupījuma vai novērstu nelietderīgu izdevumu izteiksmē** (1:5 princips).

Pārskata periodā tika sagatavoti 2008. – 2013.gadā veiktajās revīzijās sniegto ieteikumu ietekmes novērtējuma pārskati par iekšlietu, izglītības un zinātnes, kultūras, lauksaimniecības, zivsaimniecības un mežsaimniecības, pašvaldību, publiskā sektora finanšu, tieslietu, veselības aprūpes, vides aizsardzības jomām.

Valsts kontrole ir veikusi aplēsi par tās sniegto ieteikumu ieviešanas finanšu ietekmi, aprēķinot, ka 2008. – 2013.gadā veiktās revīzijas kopumā ir sekmējušas valsts un pašvaldību budžetu izdevumu samazinājumu vismaz 42 milj. EUR apmērā un ieņēmumu palielinājumu vismaz 122 milj. EUR apmērā.

⁶⁰ Rezultāts sasniegts stratēģijas darbības pēdējā gadā - 2017.gadā.



2.5. Revīzijās konstatēto tiesību normu pārkāpumu izskatīšana

2.5.1. Pārkāpumu izskatīšana tiesībaizsardzības iestādēs

Valsts kontroles likums nosaka pienākumu Valsts kontrolei ziņot tiesībaizsardzības iestādēm par revīzijās konstatētajiem tiesību normu pārkāpumiem.

2014.gadā **tiesībaizsardzības iestādēm ir ziņots par 13 revīzijās** (astoņās likumības/lietderības un piecās finanšu) **konstatētajiem pārkāpumiem**: par desmit revīzijās konstatēto informēta Ģenerālprokuratūra un par trīs revīzijās konstatētajām iespējamām interešu konflikta situācijām informēts Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs.

Ģenerālprokuratūra tika informēta:

- par gadījumiem, kad institūciju darbiniekiem ir izmaksāti materiālie labumi, kas nav paredzēti normatīvajos aktos;
- par finanšu līdzekļu izmantošanu personiskajām vajadzībām (iegādājoties preces un pakalpojumus personiskajām vajadzībām, izmantojot dienesta transportlīdzekļus personiskajām vajadzībām);
- par nepamatotiem komandējumiem;
- par gadījumiem, kad institūcijas nepamatoti ir palielinājušas izdevumus, veicot nepamatotus maksājumus un nepamatoti palielinot pakalpojumu izmaksas;
- par gadījumiem, kad institūcijas nav guvušas valsts budžetā paredzētos ieņēmumus, nepamatoti samazinot nomas maksas un neapņēmus citus maksājumus;
- par nepamatoti veiktiem ziedojumiem un finanšu līdzekļu izlietošanu ar institūcijas darbību nesaistītu pasākumu finansēšanai;
- par nepamatotu naudas līdzekļu izņemšanu no elektroniskā kases aparāta naudas kastes;
- par finanšu līdzekļu prettiesisku izmantošanu, slēdzot līgumus par pakalpojumiem jautājumos, kuru risināšana ietilpst institūciju darbinieku amata pienākumos;
- par citiem pārkāpumiem rīcībā ar publiskas personas finanšu līdzekļiem un mantu.

Saistībā ar Valsts kontroles 2014.gadā nosūtīto informāciju Ģenerālprokuratūrai par konstatētajiem tiesību normu pārkāpumiem desmit revīzijās Valsts policijā ir uzsākti astoņi kriminālprocesi (pret divām personām uzsākta kriminālvajāšana, vienā lietā ir notiesājošs spriedums (vēl nav stājies spēkā), turpinās divas pārbaudes).⁶⁰

Pārskata gadā⁶¹:

- ir stājušies spēkā notiesājoši spriedumi:
 - persona ir atzīta par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 179.panta trešajā daļā, tas ir, par svešas mantas piesavināšanos lielā apmērā, un sodīta ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu, bez mantas konfiskācijas, sodu nosakot nosacīti ar pārbaudes laiku uz vienu gadu. Civiltiesiskā kārtībā no personas ir piedzīts nodarītais kaitējums 14,5 tūkst. EUR apmērā;
 - persona ir atzīta par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 177.panta pirmajā daļā un 275.panta otrajā daļā, tas ir, par krāpšanu un dokumentu viltošanu (par zvērīnāta revidenta atzinuma viltošanu), un sodīta ar naudas sodu 5 minimālo mēnešalgu apmērā;
- pret piecām personām uzsākta kriminālvajāšana pēc Krimināllikuma 319.panta, tas ir, par valsts amatpersonas bezdarbību un 318.panta otrās daļas – par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, vienā lietā ir notiesājošs spriedums (vēl nav stājies spēkā).

⁶¹ Informācija uz 12.03.2015.



Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Korupcijas novēršanas un apkaršanas biroja uzsākto pārbaūžu rezultātā:

- viena amatpersona saukta pie administratīvās atbildības un sodīta ar naudas sodu (Murjāņu sporta ģimnāzija);
- vienā gadījumā Korupcijas novēršanas un apkaršanas birojs konstatējis, ka blakus darba veikšanas rezultātā var tikt apšaubīta amatpersonas darbības objektivitāte, rezultātā amatpersona lūgusi līgumu lauzt (Valsts valodas centrs);
- viena pārbaude turpinās (Mārupes pašvaldība).

Korupcijas novēršanas un apkaršanas biroja 2014.gadā pēc Valsts kontroles revīziju materiāliem uzsāktas trīs pārbaudes.

2.5.2. Sadarbība pārkāpumu vispusīgai izskatīšanai

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶²

Valsts kontrole **pilnveido sadarbību ar tiesībsardzības iestādēm**, vismaz reizi pusgadā organizējot Valsts kontroles un tiesībsardzības iestāžu pārstāvju tikšanos, lai konstatētu lietu izskatīšanas kavējošos faktoros, izvērtētu rezultātus, kā arī lai vienotos par iespēju uzsākt lietu izskatīšanu revīzijas veikšanas laikā gadījumos, kad identificētas būtiskas neatbilstības.

Valsts kontroles likuma 1.panta trešajā daļā ir noteikts, ka Valsts kontrole revīzijas veic atbilstoši starptautiskajiem revīzijas standartiem. Atbilstoši 500. starptautiskajam revīzijas standartam „Revīzijas pierādījumi”:

- revīzijas apjoms ir tāds, lai iegūtu pietiekamu pārlicību par revidējamās vienības rīcības ekonomiskumu, efektivitāti un atbilstību normatīvo aktu prasībām;
- revīzijas uzdevums nav veikt pārbaudi un aprēķinus visiem revidējamās vienības darījumiem revidējamajā periodā, bet to darīt izlases veidā;
- revīzijas pierādījumus var iegūt, izmantojot dažādas metodes un revīzijas procedūras (kontroles procedūru pārbaude, detalizētas pārbaudes, analītiskās procedūras, paļaušanās uz citu revidentu darbu un citas).

Lai nodrošinātu likumīgu un lietderīgu rīcību ar publiskas personas finanšu līdzekļiem un mantu un novērstu pārkāpumu atkārtošanos, ir svarīgi vispusīgi izvērtēt revīzijās konstatētos tiesību normu pārkāpumus, noskaidrot vainīgās personas un lemt, vai personas nav saucamas pie normatīvajos aktos noteiktās – kriminālās, administratīvās, disciplinārās vai civiltiesiskās atbildības.

Valsts kontroles likums nosaka Valsts kontrolei pienākumu ziņot tiesībsardzības iestādēm par konstatētajiem tiesību normu pārkāpumiem. Lai veicinātu konstatēto pārkāpumu izskatīšanu, Valsts kontrole papildus:

- norāda detalizētu informāciju par pārkāpumu, analizējot tiesiskos un faktiskos apstākļus;
- nosūta pārkāpumu pamatojošo dokumentu kopijas;
- ja ir konstatētas iespējama noziedzīga nodarījuma pazīmes, vērš uzmanību uz iespējama noziedzīga nodarījuma kvalificējošām pazīmēm un konkrētu Krimināllikuma normu, kurā paredzēta atbildība, kā arī iespēju robežās norāda iespējami vainīgās amatpersonas;
- seko revīzijas materiālu izskatīšanas gaitai un regulāri pieprasa informāciju par pieņemtajiem lēmumiem;
- izvērtē tiesībsardzības iestāžu lēmumos norādītos apsvērumus;
- uzskatot, ka revīzijas materiāli nav izvērtēti vispusīgi un objektīvi, atkārtoti lūdz izvērtēt revīzijā konstatēto un amatpersonu atbildību;
- nodrošina atbalstu tiesībsardzības iestāžu speciālistiem (nepieciešamības gadījumā organizē tikšanos ar revīzijas personālu un nosūta revīzijas lietā esošos materiālus).

Valsts kontrole 2014.gadā:

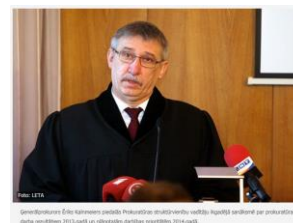
- organizējusi tikšanās ar Latvijas Republikas Prokuratūras un Valsts policijas pārstāvjiem, kuru laikā pārrunāti jautājumi par nepieciešamību revīzijas materiālu izskatīšanas laikā Valsts policijas amatpersonām tikt ar Valsts kontroles amatpersonām, nosūtīt informāciju tiesībsardzības iestādēm jau revīzijas laikā, ja ir iegūta informācija par iespējamu noziedzīgu nodarījumu, kā arī

⁶² Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

organizēt mācības Valsts policijas amatpersonām par Valsts kontroles revīzijas procesu un darba metodēm, pierādījumu pietiekamību revīzijas mērķa sasniegšanai;

- organizējusi tikšanos ar Valsts tiesu ekspertīžu biroja vadītāju, Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes pārstāvi, pārrunājot jautājumus saistībā ar ekspertu darba metodēm, veicot ekspertīzi grāmatvedības jomā, kā arī nepieciešamību pārrunāt revīzijā konstatētos pārkāpumus gadījumos, ja eksperta viedoklis atšķiras no Valsts kontroles revidentu viedokļa;
- organizējusi diskusiju par problēmjautājumiem saistībā ar personu saukšanu pie atbildības par Valsts kontroles konstatētajiem pārkāpumiem. Diskusijā piedalījās Saeimas deputāti, tiesībsargāšanas iestāžu vadītāji, pārstāvji no Tieslietu ministrijas, Saeimas Juridiskā biroja, advokatūras, Juristu biedrības;
- tikusies ar Valsts policijas amatpersonām, sniedzot papildu informāciju un nepieciešamos skaidrojumus par konkrētās revīzijās konstatēto;
- piedalījies Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas sēdēs, kurās pārrunāti problēmjautājumi Valsts kontroles konstatēto pārkāpumu izskatīšanā, Valsts kontroles un tiesībsargāšanas iestāžu kompetence un atšķirīgās darba metodes pārkāpumu konstatēšanā un pierādījumu iegūšanā, kā arī tika pārrunātas Valsts kontroles un tiesībsargāšanas iestāžu sadarbības iespējas revīzijas pierādījumu iegūšanas posmā un lietas izmeklēšanas laikā.

Prokuratūras struktūrvienību vadītāju ikgadējā sanāksmē par prokuratūras darba rezultātiem 2013.gadā un plānotajām darbības prioritātēm 2014.gadā, kas notika 2014.gada 19.februārī, ģenerālprokurors norādīja, ka viens no uzdevumiem ir pastiprinātas uzraudzības veikšana tajos kriminālprocesos, kuri uzsākti pēc Valsts kontroles revīziju materiāliem.



49.attēls. Sanāksme par prokuratūras darba rezultātiem.⁶³

Jaunajā Valsts kontroles mājaslapā ir izveidota īpaša sadaļa, kurā var izsekot revīzijās konstatēto tiesību normu pārkāpumu izskatīšanas gaitai tiesībsargāšanas iestādēs un revidējamās vienībās vai to augstākās institūcijās.

2.5.3. Pārkāpumu izskatīšana citās atbildīgajās institūcijās

Valsts ieņēmumu dienestam Valsts kontrole ir ziņojusi par konstatētajiem pārkāpumiem skaidras naudas līdzekļu uzskaitē, darījumus apliecinājošu dokumentu lietošanā un informatīvo deklarāciju iesniegšanā Valsts ieņēmumu dienestā un iespējamiem riskiem iedzīvotāju ienākuma nodokļa un pievienotās vērtības nodokļa samaksā valsts budžetā.

Valsts ieņēmumu dienestam ziņots par konstatētajiem pārkāpumiem Līgatnes novada Tūrisma informācijas centrā un pārceltuvē, Ogres novada pašvaldībā (Krapes pagasta pārvaldē, Meņģeles pagasta pārvaldē, Madlienas pagasta pārvaldē, Mazozolu pagasta pārvaldē, Suntažu pagasta pārvaldē), Rundāles novada pašvaldībā (Rundāles novada domē, Viesturu pagasta pārvaldē, Svitenes pagasta pārvaldē), Baldones novada pašvaldībā (Baldones novada pašvaldībā, sociālās aprūpes centrā „Baldone”), Mālpils novada pašvaldībā (Mālpils novada pašvaldībā, Mālpils bibliotēkā).

Saistībā ar Valsts kontroles nosūtīto informāciju persona saukta pie administratīvās atbildības un sodīta ar naudas sodu (Līgatnes novada pašvaldībā), kā arī par administratīvo pārkāpumu naudas sods piemērots Līgatnes novada domei.

Valsts kontroles konstatētos pārkāpumus Valsts ieņēmumu dienests izvērtē kopsakarā ar jau uzkrāto informāciju saistībā ar iespējamiem nodokļu nemaksāšanas riskiem un nepieciešamības gadījumā veiks nodokļu kontroles pasākumus.

Iepirkumu uzraudzības birojam Valsts kontrole ir ziņojusi par konstatētajiem pārkāpumiem iepirkumu organizēšanā.

Iepirkumu uzraudzības birojam ziņots par konstatētajiem pārkāpumiem Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, Nacionālajā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomē, profesionālās izglītības kompetences centrā „Rīgas Tehniskā koledža”, Priekuļu un Jāņmuižas Valsts tehnikumā, valsts SIA „Latvijas Televīzija”, Labklājības ministrijā, Ārlietu ministrijā.



Valsts ieņēmumu dienests



Iepirkumu uzraudzības birojs

⁶³ Kalnmeiers kritizē prokuroru disciplīnu un piedraud samazināt algas. Portāls www.la.lv. Tiešsaistē: <http://www.la.lv/kalnmeiers-kritize-prokuroru-disciplinu-un-piedraud-samazinat-algas/>.

Uzsāktas **desmit administratīvo pārkāpumu lietvedības:**

- **sešas amatpersonas sauktas pie administratīvās atbildības**, nepiemērojot publisko iepirkumu jomas normatīvajos aktos noteikto līguma slēgšanas piešķiršanas kārtību, un sodītas ar naudas sodu (Latvijas Nacionālā bibliotēka, Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome, Profesionālās izglītības kompetences centrs „Rīgas Tehniskā koledža”, Priekuļu un Jāņmuižas Valsts tehnikums, valsts SIA „Latvijas Televīzija”);
- **vienā gadījumā** konstatētais administratīvais **pārkāpums atzīts par maznozīmīgu**, atbrīvojot personu no administratīvās atbildības un izsakot mutvārdu aizrādījumu (Ārlietu ministrija).

2.5.4. Pārkāpumu izskatīšana revidējamās vienībās un to augstākās institūcijās

Pēc Valsts kontroles priekšlikuma personu pilnīgas atbildības nodrošināšanai Saeima 2014.gada 13.martā pieņēma grozījumus Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumā.

Likumā noteikts, ka, ja šā likuma pārkāpumus konstatējusi Valsts kontrole, veicot revīziju, revidējamā vienība vai tās augstāka iestāde vai amatpersona piecu mēnešu laikā pēc tam, kad stājies spēkā Valsts kontroles lēmums par revīzijas ziņojuma apstiprināšanu, informē Valsts kontroli par personu, kuras pārkāpušas minētā likuma noteikumus, atbildības izvērtēšanas rezultātiem.

Saeimas publisko izdevumu un revīzijas komisija likumprojekta priekšlikuma anotācijā ir norādījusi, ka situācija, kad pēc Valsts kontroles revīzijās konstatētajiem pārkāpumiem ne tiesībsargājošās iestādes, ne hierarhiski augstākās institūcijas nenoskaidro par tiesību normu neievērošanu atbildīgās personas un nesauc tās pie normatīvajos aktos noteiktās atbildības, rada „nesodāmības” sajūtu personām, kuras rīkojas ar publisku personu mantu un finanšu līdzekļiem, un mazina kvalitatīvu (atbildīgu, pārdomātu, pamatotu) lēmumu pieņemšanu valsts pārvaldē. Lai šāda atbildības izvērtēšana nekļūtu formāla un tiktu nodrošināta priekšlikuma normas izpildes uzraudzība, būtu jāparedz, ka par amatpersonu atbildības izvērtēšanas rezultātiem ir jāinformē Valsts kontrole. Turklāt informācijai būtu jābūt izvērstai tā, lai kompetenta trešā persona gūtu pārliecību, ka amatpersonu atbildības izvērtēšana un sodīšana ir veikta atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

2014.gadā institūcijas bieži neievēroja likumā noteikto termiņu revīzijā konstatēto pārkāpumu izvērtēšanai un Valsts kontroles informēšanai un informāciju par personu atbildības izvērtēšanas rezultātiem nosūtīja tikai pēc tam, kad Valsts kontrole bija nosūtījusi vēstules ar lūgumu izpildīt likumā noteikto pienākumu.

Iestādēs personu atbildības izvērtēšana tika pārsvarā sasaistīta ar atskaitīšanos par revīzijā sniegto ieteikumu ieviešanu, bet faktiski netika noskaidrotas par konstatētajiem pārkāpumiem atbildīgās personas un netika vērtēta to atbildība. Turklāt vērtēta tiek tikai daļa no konstatētajiem tiesību normu pārkāpumiem.

Valsts kontrole ir lūgusi Ministru prezidenti un Valsts kanceleju iesaistīties likumā noteiktā pienākuma izpildes veicināšanā, lai nodrošinātu visu Valsts kontroles revīzijā konstatēto tiesību normu pārkāpumu vispusīgu izvērtēšanu, kā arī vainīgo personu saukšanu pie normatīvajos aktos noteiktās atbildības – disciplinārās un civiltiesiskās. Vienlaikus Valsts kontrole turpina sekot līdzi konstatēto tiesību normu pārkāpumu izvērtēšanas procesam revidējamās vienībās un to augstākās institūcijās.

Pēc Valsts kontroles rīcībā esošās informācijas 2014.gadā **institūcijās veiktas pārbaudes par 16 revīzijās** (5 lietderības/likumības un 11 finanšu) konstatēto.

2014.gadā veikto pārbaūžu rezultātā⁶⁴:

- divām amatpersonām izteikts rājiens (Iekšlietu ministrija, Ķekavas novada pašvaldība);
- diviem kapitālsabiedrību valdes locekļiem izteikts rājiens un samazināta mēnešalga par 10% uz trīs mēnešiem (SIA „Jelgavas autobusu parks” un SIA „Jelgavas poliklīnika”);
- viens valdes loceklis atsaukts no amata (valsts SIA „Nacionālais rehabilitācijas centrs „Vaivari”);

Pārbaūžu rezultātā amatpersonām uzlikti sodi: izteikti rājiens, piezīmes, aizrādījumi; samazinātas mēnešalgas; izbeigtas darba tiesiskās attiecības.

⁶⁴ Informācija uz 05.03.2015.

REVĪZIJU DARBS

- vienai amatpersonai izteikta piezīme (Valsts policija);
- ar divām personām izbeigtas darba tiesiskās attiecības (Murjāņu sporta ģimnāzija, profesionālās izglītības kompetences centrs „Kandavas Valsts lauksaimniecības tehnikums”);
- vienai amatpersonai izteikts aizrādījums (Patērētāju tiesību aizsardzības centrs);
- trīs amatpersonām izteikts mutisks aizrādījums (Liepājas speciālā ekonomiskā zona, Mālpils novada dome, Latvijas Nacionālais mākslas muzejs).

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

3. STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

3.1. Dalība starptautiskajās organizācijās un darba grupās

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶⁵

Valsts kontrole aktīvi piedalās Eiropas Savienības augstāko revīzijas iestāžu **Kontaktu komitejas un INTOSAI/EUROSAI kopējo mērķu sasniegšanā**, kā arī revīziju un institucionālās kapacitātes stiprināšanā.



INTOSAI

INTOSAI ir neatkarīga augstāko revīzijas iestāžu starptautiska organizācija. Tā dibināta 1953.gadā un kalpo kā forums publiskā sektora revīzijas jomas stiprināšanai, augstāko revīzijas iestāžu profesionālai attīstībai, kā arī zināšanu un labākās prakses savstarpējai apmaiņai. Organizācijai ir īpašs konsultatīvs statuss Apvienoto Nāciju Organizācijas Ekonomisko un sociālo lietu padomē (ECOSOC). Lai nodrošinātu INTOSAI mērķu sasniegšanu, ir izveidotas reģionālās augstāko revīzijas iestāžu organizācijas, notiek regulāras pastāvīgo komiteju un darba grupu sanāksmes un citi informatīvi pasākumi, kā arī reizi trijos gados tiek organizēts kongress (INCOSAI). INTOSAI apvieno 192 pasaules valstu augstākās revīzijas iestādes, un **Valsts kontrole ir tās aktīva dalībniece kopš 1994.gada**.

EUROSAI ir INTOSAI reģionālā organizācija, kas izveidota 1990.gadā un pašlaik apvieno 49 Eiropas valstu augstākās revīzijas iestādes un Eiropas Revīzijas palātu. **Valsts kontrole par pilntiesīgu EUROSAI locekli kļuva 1995.gadā**. Organizācijas galvenie mērķi ir veicināt profesionālo sadarbību starp Eiropas augstākajām revīzijas iestādēm, atbalstīt informācijas un dokumentācijas apmaiņu, veicināt publiskā sektora revīzijas izpēti, stimulēt akadēmisko amatu izveidi šajā jomā un panākt revīzijas terminoloģijas vienādošanu.

EUROSAI

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶⁶

Valsts kontrole **piedalās vismaz trīs starptautiska līmeņa darba grupu pieredzes apmaiņas pasākumos**, tajā skaitā lietderības, vides un informācijas tehnoloģiju revīziju jomās.

Darba grupa	Aktivitātes
INTOSAI	
Iepirkumu revīziju darba grupa	Valsts kontrole nodrošināja dalību darba grupas sanāksmē, kurā tika apspriests darba uzdevums un plāns 2014.-2016.gadam, darba grupas interneta vietnes struktūra, augstāko revīzijas iestāžu loma iepirkumu procedūru uzraudzībā.
Nacionālo rezultātīvo rādītāju darba grupa	Valsts kontrole nodrošināja informācijas sniegšanu un pieredzes apmaiņu atbilstoši kompetencei.
Vides revīziju darba grupa	Valsts kontrole nodrošināja informācijas sniegšanu un pieredzes apmaiņu par veiktajām revīzijām vides jomā.
EUROSAI	
1.stratēģiskā mērķa grupa „Kapacitātes stiprināšana”	Valsts kontrole nodrošināja informācijas sniegšanu un pieredzes apmaiņu, tostarp sniedzot viedokli par atjaunināto darbības plānu un darba grupas statūtiem.
2.stratēģiskā mērķa grupa „Profesionālie standarti”	Valsts kontrolē tika organizēta darba grupas tikšanās. Tajā piedalījās pārstāvji no Austrijas, Beļģijas, Dānijas, Vācijas, Rumānijas, Ungārijas un citām Eiropas augstākajām revīzijas iestādēm, lai dalītos pieredzē par profesionālo standartu piemērošanu. Regulāri pieredzes apmaiņas semināri dalībvalstīs rada labvēlīgu vidi revīziju standartu nostiprināšanā un arvien labākas prakses pārņemšanā.
Vides revīziju darba grupa	Valsts kontrole nodrošināja dalību darba grupas sanāksmē, kurā notika pieredzes apmaiņa par vides revīziju veikšanu infrastruktūras projektos, kā arī tika apspriesta revīziju veikšana par bioloģisko daudzveidību un aptaujas datu apkopošana un izmantošana vides revīzijās.
Informācijas tehnoloģiju darba grupa	Valsts kontrolē notika EUROSAI Informācijas tehnoloģiju darba grupas apakšgrupas „E-pārvaldība” tikšanās, kurā piedalījās pārstāvji no Polijas, Nīderlandes, Igaunijas, Portugāles. Tikšanās mērķis bija zināšanu un pieredzes apmaiņa par to, kā auditēt informācijas tehnoloģiju jomu, kādu

⁶⁵ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

⁶⁶ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Darba grupa	Aktivitātes
	<p>metodoloģiju izmantot, kādi riski ir identificēti šajā jomā.</p> <p>Valsts kontrole piedalījās Vācijas augstākās revīzijas iestādes organizētajā Informācijas tehnoloģiju simpozijā, kurā tika pārstāvētas 47 valstis un bija vairāk nekā 200 dalībnieku. Simpozijā Valsts kontroles sniedza prezentāciju par veikto e-pārvaldes portfeļa revīziju un piedalījās paneļdiskusijā par e-pārvaldes revīziju.</p>
Kontaktu komiteja	
Fiskālās politikas revīziju darba grupa	<p>Valsts kontrole nodrošināja dalību darba grupas sanāksmē, kurā tika apspriesta Eiropas ekonomiskās politikas koordinācija un aktualitātes, valsts finanšu ilgtspēja – valsts izdevumu efektivitāte un Eiropas Savienības stratēģija „Eiropa 2020 gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei”. Valsts kontrole sniedza prezentāciju par Latvijas Republikas saimnieciskā gada pārskata revīziju.</p>
Pievienotās vērtības nodokļa (PVN) darba grupa	<p>Darba grupas ietvaros īstenoti divi virzieni - par reversā PVN piemērošanu un par vispārīgiem ar PVN saistītiem jautājumiem (pretdarbība PVN krāpšanai, vienoto informācijas sistēmu ieviešana u.tml.). Abu virzienu ietvaros 2014.gadā tika veiktas augstāko revīzijas iestāžu aptaujas, kuru rezultātā ir plānots rosināt paralēlo revīziju tēmas. Valsts kontrole ir sniegusi savu ieguldījumu, aizpildot darba grupas sagatavotās anketas, kā arī pēc nepieciešamības iegūstot papildu informāciju Finanšu ministrijā un Valsts ieņēmumu dienestā.</p>
Struktūrfondu darba grupa	<p>Valsts kontrole nodrošināja dalību darba grupas sanāksmē, kurā tika apspriests paralēlās revīzijas „Struktūrfondu programmu ietvaros organizētajos iepirkumos konstatēto trūkumu analīze” plāna projekts, paralēlās revīzijas periods, revīzijas apjoms, revīzijā nepieciešamās informācijas iegūšana, dalībvalstu ziņojumu publicēšanas kārtība.</p>
EUROSTAT Publiskā sektora grāmatvedības standartu (EPSAS) darba grupa	<p>Valsts kontrole nodrošināja dalību darba grupas sanāksmē, kurā tika apspriesti EPSAS izstrādes jautājumi un to pamatā esošie principi (atbildība, profesionālā neatkarība, objektivitāte, leģitimitāte un caurskatāmība, uzticamība utt.) un uzdevumi.</p>

50.attēls. Valsts kontroles dalība starptautiskajās darba grupās.

3.2. Sadarbība ar citu valstu augstākajām revīzijas iestādēm

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶⁷

Valsts kontrole **sniedz profesionālo atbalstu un dalās pieredzē ar citām augstākajām revīzijas iestādēm** divpusējās/daudzpusējās sadarbības vai atsevišķu projektu ietvaros, sniedzot apmācību vismaz divām augstākajām revīzijas iestādēm.

Pārskata gadā Valsts kontrolē pieredzes apmaiņas vizītē ieradās **Igaunijas Parlamenta Valsts budžeta revīzijas komisijas** pārstāvji. Vizīti organizēja Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisija, un vizītes laikā Igaunijas Parlamenta pārstāvji tika iepazīstināti ar Valsts kontroles aktivitātēm, ar revīziju plānošanas procesu, ar Valsts kontroles secinājumiem par valsts un pašvaldību budžetu izdevumiem.



51.attēls. Igaunijas parlamenta pārstāvju vizīte Valsts kontrolē.



52.attēls. Polijas delegācijas vizīte Valsts kontrolē.

Valsts kontrolē viesojās **Polijas augstākās revīzijas iestādes** delegācija. Abu augstāko revīzijas iestāžu pārstāvji dalījās pieredzē par iestāžu darbības stratēģiskajiem virzieniem tuvākajos gados, kā arī pārrunāja līdzšinējo sadarbību un iezīmēja turpmākās sadarbības jomas.

⁶⁷ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Sadarbības projekta starp **Gruzijas Valsts kontroli** un **Zviedrijas augstāko revīzijas iestādi** ietvaros Rīgā notika pieredzes apmaiņas seminārs par lietderības revīzijām. Semināra darbā piedalījās arī kolēģi no **Moldovas augstākās revīzijas iestādes**. Seminārā tika izvirzīti jauni profesionāli mērķi un pārrunātas idejas, kā ne tikai saglabāt, bet arī uzlabot esošo kvalitātes kontroles un kvalitātes nodrošināšanas sistēmu. Semināra dalībnieki analizēja Gruzijas un Moldovas revidentu veikto lietderības revīziju ziņojumus veselības aprūpes jomā.

Valsts kontrole piedalījās **Lietuvas augstākās revīzijas iestādes** organizētajā pieredzes apmaiņas sanāksmē par revīziju veikšanu pašvaldībās, ņemot vērā to, ka viens no darbības stratēģijas mērķiem ir palielināt Valsts kontroles revīziju apjomu pašvaldībās.

Lietuvā notika arī pieredzes apmaiņas seminārs par atbilstības revīziju veikšanu, par labo praksi un jaunākajām tendencēm šajā jomā. Šī pieredzes apmaiņa bija būtiska, ņemot vērā to, ka ar 2016.gadu Valsts kontrole plāno palielināt finanšu revīziju apjomu, sniedzot divu veidu atzinumus – par finanšu pārskatu pareizību un par pārskatā iekļauto darījumu atbilstību normatīvajiem aktiem un labas pārvaldības principiem. Valsts kontrole šajā seminārā arī dalījās savā pieredzē par starptautisko revīzijas standartu ieviešanu.

Pieredzes apmaiņas vizītē **Čehijas augstākajā revīzijas iestādē** Valsts kontrole dalījās pieredzē par revīzijām valsts budžeta ieņēmumu jomā, tostarp nodokļu administrēšanu, par Valsts kontroles lomu, veicot Latvijas Republikas saimnieciskā gada pārskata revīziju un sniedzot viedokli par valsts budžeta ieņēmumu pilnīgumu.



53.attēls.EUROSAI IX kongress Hāgā.

Valsts kontrole nodrošināja pārstāvību **EUROSAI IX kongresā**, kas notika Hāgā, Nīderlandē. Kongresā piedalījās vairāk nekā 50 valstu augstākās revīzijas iestādes, un tajā tika apstiprināts EUROSAI Stratēģiskā plāna izpildes pārskats par periodu no 2011.gada jūnija līdz 2014.gada jūnijam un EUROSAI darba grupu ziņojumi par tām uzticēto uzdevumu izpildes progresu. Kongresa laikā notika neformālas sarunas ar citu valstu augstāko revīzijas iestāžu vadību un Eiropas Revīzijas palātu par iespējām to pārstāvjiem piedalīties neatkarīga Valsts kontroles darba novērtējuma veikšanā.

Pārskata periodā tika parakstīts saprašanās un sadarbības memorands starp **Turcijas augstāko revīzijas iestādi** un Latvijas Republikas Valsts kontroli. Memorands paredz abu audita iestāžu sadarbību pieredzes apmaiņas pasākumos, kas veicinātu revidentu profesionālo izaugsmi un audita starptautisko standartu arvien plašāku ieviešanu. Tajā īpaši uzsvērtā informācijas apmaiņa, konsultāciju, kopīgu semināru un konferenču rīkošana, kā arī paralēlo revīziju veikšana.



54.attēls. Tikšanās Turcijas augstākajā revīzijas iestādē.



55.attēls. Memoranda ar Moldovas Republikas Revīzijas palātu parakstīšana.

Tika parakstīts arī sadarbības līgums starp Latvijas Republikas Valsts kontroli un **Moldovas Republikas Revīzijas palātu**. Šis līgums paredz turpmāku sadarbību abu valstu publiskā sektora revīziju jomā ar mērķi pilnveidot darba metodoloģiju. Abu valstu augstāko revīzijas iestāžu pārstāvji vienojušies regulāri sniegt ieguldījumu zināšanu un pieredzes apmaiņā stratēģiskās plānošanas, revīziju metodoloģijas, kvalitātes vadības, kā arī cilvēkresursu attīstības jautājumos.

Valsts kontrole nodrošināja pārstāvību **SIGMA**⁶⁸ organizētajā pirmajā Eiropas Savienības kaimiņvalstu augstāko revīzijas iestāžu reģionālajā konferencē, kuras mērķis bija iepazīstināt Eiropas Savienības kaimiņvalstu augstāko revīzijas iestāžu pārstāvjus ar Eiropas Savienības pieredzi starptautisko revīzijas standartu piemērošanā un īpaši – revīzijas iestāžu lomas stiprināšanā sabiedrības interešu aizstāvēšanai. Kā SIGMA eksperti / lektori minētajā konferencē bija uzaicināti Eiropas Revīzijas palātas, Zviedrijas un Francijas augstāko



56.attēls. SIGMA Eiropas Savienības kaimiņvalstu augstāko revīzijas iestāžu reģionālā konference.

⁶⁸ OECD un Eiropas Savienības finansēta programma publiskās pārvaldes stiprināšanai Eiropas Savienības kandidātvalstīs, Eiropas Savienības kaimiņvalstīs un Horvātijā.

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

revīzijas iestāžu, kā arī Latvijas Valsts kontroles pārstāvi.

Valsts kontrole konferencē prezentēja Valsts kontroles pieredzi un pieeju stratēģiskajai un operatīvajai plānošanai, iestādes darba organizācijai un kvalitātes vadībai.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶⁹

Valsts kontrole sadarbībā ar citām augstākajām revīzijas iestādēm **veic vismaz vienu paralēlo revīziju gadā.**

Pārskata periodā darbs notika divās paralēlās likumības revīzijās.

Revīziju „**Biometrijas pasu izsniegšanas procesa un to atbalstošo informācijas sistēmu darbības efektivitāte**” vadīja Šveices augstākā revīzijas iestāde un tajā piedalās sešu valstu (Latvijas, Lietuvas, Beļģijas, Norvēģijas, Portugāles un Turcijas) augstākās revīzijas iestādes. Revīzija veikta, lai novērtētu pasu pārvaldības procesu un to atbalstošo sistēmu efektivitāti salīdzinājumā ar iesaistīto augstāko revīzijas iestāžu iegūtajiem rezultātiem, pasu izsniegšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām, Eiropas Reģionālās attīstības fonda projektā izvirzīto mērķu sasniegšanu, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē uzkrāto biometrijas datu drošības pārvaldību, kā arī pasu datu apstrādes informācijas sistēmu pārvaldības efektivitāti.

Revīziju „**Struktūrfondu programmu ietvaros organizētajos iepirkumos konstatēto trūkumu analīze**” vadīja Nīderlandes un Vācijas augstākās revīzijas iestādes, un tajā bez Latvijas piedalās vēl 10 valstu augstākās revīzijas iestādes. Revīzijā tika vērtēta iepirkumu atbilstība normatīvajiem aktiem, projektu īstenošanas apdraudējums, veicot finanšu korekcijas, Eiropas Savienības publiskā iepirkuma normatīvo aktu piemērošana, struktūrfondu projektu ietvaros organizēto iepirkumu uzraudzība, kā arī iespējamo kļūdu atklāšana un novēršana.

3.3. Kontaktu komitejas sanāksme

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁷⁰

Valsts kontrole **organizē 2015.gada Kontaktu komitejas sanāksmi** un pilda Kontaktu komitejas vadības grupas dalībnieka pienākumus, sniedzot savu ieguldījumu Eiropas Savienības finanšu vadības un labas pārvaldības stiprināšanā.

Kontaktu komitejas sanāksme, kura 2015.gada 18. un 19.jūnijā norisināsies Rīgā (aptuvenais dalībnieku skaits – 150), pēc Valsts kontroles ierosinājuma ir iekļauta Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē pasākumu kalendārā.

Sākot ar 2013.gada oktobri, Valsts kontrole pilda Kontaktu komitejas vadības grupas dalībnieka pienākumus, un no 2014.gada oktobra līdz 2015.gada jūnijam valsts kontroliere Elita Krūmiņa pilda Kontaktu komitejas priekšsēdētāja pienākumus.

Pārskata periodā Kontaktu komitejas sanāksme notika Luksemburgā, un šo sanāksmi organizēja un vadīja Eiropas Revīzijas palāta. Sanāksmes galvenie darba kārtības jautājumi bija: sadarbības stiprināšana starp dalībvalstu augstākajām revīzijas iestādēm un Eiropas Revīzijas palātu, stratēģijas „Eiropa 2020” īstenošana, Eiropas banku vienotais uzraudzības mehānisms, kā arī Kontaktu komitejas darbība un turpmākās sadarbības iespējas. Šī sanāksme bija nozīmīga 2015.gadā Rīgā plānotās sanāksmes darba kārtības veidošanā.



57.attēls. Valsts kontroles plakāts „10 gadi kopš ES paplašināšanās” (mākslinieks E.Kļaviņš).



⁶⁹ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

⁷⁰ Rezultāts sasniedzams stratēģijas darbības otrajā gadā - 2015.gadā.

4. VALSTS KONTROLES KOMUNIKĀCIJA

4.1. Sabiedrības informēšana

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁷¹

Valsts kontrole nodrošina vispusīgu, konkrētai mērķauditorijai noderīgu un skaidri saprotamu informāciju par Valsts kontroles uzdevumiem un darbību kopumā, skaidrojot tās lomu valsts un katra indivīda dzīvē. Sabiedriskās domas pētījumi rāda, ka Valsts kontroles darbībai **uzticas vairāk nekā 50% Latvijas iedzīvotāju**.

Valsts kontroles padome **apstiprināja Komunikācijas stratēģiju 2014.-2017.gadam**, un tās pamats ir vēlme sasniegt katru individuālo sabiedrības locekli viņam saprotamā veidā. Stratēģijas mērķis ir panākt, lai Valsts kontroles tēls asociētos ar profesionālu, mūsdienīgu, nepolitisku, sabiedrības interesēs strādājošu institūciju, kuras pievienotā vērtība ir revīzijas ieteikumu rezultātā iekonomēto vai papildus iekasēto līdzekļu apmērs un pilnveidota publiskā sektora pārvaldības sistēma, nevis sodīto personu skaits.

Valsts kontroles komunikācija ir vērsta uz šādām ārējām mērķa auditorijām: sabiedrība, likumdevējs, tiesībaizsardzības institūcijas, izpildvara, nevalstiskās organizācijas, centrālie un reģionālie masu saziņas līdzekļi, starptautiskās organizācijas un ārvalstu sadarbības partneri.

Komunikācijas ar sabiedrību pilnveidošanai Valsts kontrole papildus preses relizēm ir uzsākusi par sabiedrībai būtiskām tēmām veidot video rullīšus, kas tiek izvietoti mājaslapā un izveidotajā *YouTube* profilā. Ir izveidota jauna mājaslapa, kurā tiek sniegta informācija ne tikai par pabeigtajām revīzijām, bet arī par plānotajām revīzijām, tiek uzrunāta sabiedrība, aicinot sniegt revīzijās noderīgu informāciju, tiek sniegta informācija par revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanas rezultātiem un par sniegto ieteikumu finanšu ietekmi, kā arī tiek uzturēta aktuāla informācija par revīziju rezultātā konstatēto pārkāpumu izskatīšanas gaitu. Valsts kontrole nodrošina regulāru komunikāciju *Twitter* vidē un ir uzsākusi komunikāciju *Facebook* vidē, nodrošinot aktuālas un savlaicīgas informācijas sniegšanu par Valsts kontroles darbu.



Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁷²

Valsts kontrole aktīvi un regulāri sadarbojas ar centrālajiem un reģionālajiem masu saziņas līdzekļiem **un ne retāk kā reizi ceturksnī notiek tikšanās ar masu saziņas līdzekļu pārstāvjiem**.

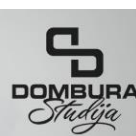
Saskaņā ar Valsts kontroles likumu Valsts kontrole nodod atklātībai slēgtas revīzijas atzinumu un revīzijas ziņojumu pēc tā stāšanās spēkā. Par revīziju rezultātiem Valsts kontrole sagatavo preses relīzes. Pēc sabiedrībai būtisku revīziju pabeigšanas tiek organizētas arī preses konferences. Pārskata periodā notika **piecas preses konferences**: par Valsts kontroles 2013.gada darba rezultātiem, par Latvijas plānošanas reģionu lietderību, par ministriju un centrālo valsts iestāžu 2013.gada finanšu pārskatu revīziju rezultātiem, par Latvijas Republikas 2013.gada pārskata revīzijas rezultātiem un par Valsts policijas materiāli tehniskā nodrošinājuma revīzijas rezultātiem.

Valsts kontroliere, atsaucoties uz masu saziņas līdzekļu aicinājumiem, ir piedalījusies **televīzijas un radio raidījumos** – radio raidījumā „Krustpunktā”, „Doma laukums”, „Viedokļu duelis”, „Atvērums” un „Darbojošās personas”, televīzijas raidījumā „Rīta Panorāma”, „900 sekundes” un „Dombura studija”.

Valsts kontroles amatpersonas ir sagatavojušas **rakstus gan elektroniskajiem portāliem, gan drukātajiem izdevumiem** – „Valsts kontrole konstatē trūkumus meža nozarē – Latvijas Valsts meži formāli atrunājas?” (padomes locekle Marita Salgrāve), „Ilgtermiņa ieguldījumu uzskaitē budžeta iestādēs” (vecākais valsts revidents Agnis Jakovļevs), „Nebeidzami Latvijas ostu sakārtošanas „gaidīšanas svētki”” (padomes loceklis Aivars Ērglis), „Lietderības revīzija nav pašvaldību bubulis” (padomes loceklis Aivars Ērglis), „Labam saimniekam katrs graudiņš uzskaitīts, sliktam – peles pa klēti danco” (padomes loceklis Aivars Ērglis), „Kam no Valsts kontroles ziņojumiem bail?” (valsts kontroliere Elita Krūmiņa), „Valsts kontrole iestājas par veselības nozares finansējuma kontroli” (padomes locekle Inga Vārava), „Kļūdas ekonomiskās klasifikācijas kodu piemērošanā” (padomes locekle Lelde Dimante).



LATVIJAS
radio



⁷¹ Rezultāts sasniegts stratēģijas darbības pēdējā gadā - 2017.gadā.

⁷² Rezultāts sasniegts katrā stratēģijas darbības gadā.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁷³

Valsts kontrole **iesaista sabiedrību informācijas sniegšanā** par iespējamiem pārkāpumiem un trūkumiem valsts un pašvaldību institūciju un kapitālsabiedrību darbībā, Valsts kontroles mājaslapā sniegta informācija par lietderības un likumības revīziju uzsākšanu.

Valsts kontroles **mājaslapā tika izveidota sadaļa par uzsāktajām revīzijām**. Vairākās revīzijās Valsts kontrole mērķtiecīgi uzrunāja sabiedrību, aicinot sniegt informāciju.

Uzsākot revīziju „**Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansēto projektu rezultātu atbilstības plānotajiem mērķiem un ilgtspējas izvērtējums**”, Valsts kontrole aicināja iedzīvotājus sniegt informāciju par tuvākajā apkaimē realizētajiem projektiem – gan tādiem, kuru īstenotāji ir pārtraukuši savu saimniecisko darbību, gan tādiem, kuri sekmīgi darbojas.

Valsts kontrole sabiedrību uzrunāja, uzsākot revīziju „**Pašvaldības finanšu līdzekļu kultūrai, atpūtas un sporta pasākumiem izmantošanas lietderība un atbilstība normatīvo aktu prasībām**”, un aicināja revīzijā ietvert pašvaldību iedzīvotājus informēt par to, vai ir skaidri pašvaldību rīkoto pasākumu mērķi, vai iedzīvotājus apmierina aktivitāšu tematika un pieejamība un vai tās veicina kultūras vērtību saglabāšanu, jaunrades attīstību, veselīgu dzīvesveidu.

Sabiedrības līdzdalība bija būtiska, uzsākot revīziju „**Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšanas atbilstība plānotajiem mērķiem un tiesību aktu prasībām**”. Iedzīvotāji tika uzrunāti sniegt informāciju par piemēroto maksu par atkritumu apsaimniekošanu, tās uzrādīšanu rēķinos, par apmierinātību ar saņemto pakalpojumu, par atkritumu šķirošanas iespējām un to izmantošanu.

No iedzīvotājiem saņemtā informācija palīdz gūt plašāku ieskatu un izpratni gan par konkrētu iestāžu darbību, gan par noteiktu nozaru attīstību un kopumā vērtēt pārvaldes rīcības atbilstību sabiedrības interesēm.

4.2. Sadarbība ar Saeimu un Ministru kabinetu

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁷⁴

Valsts kontrole **stiprina sadarbību ar Saeimas komisijām**, tajā skaitā Publisko izdevumu un revīzijas komisiju, lai veicinātu likumīgu un lietderīgu budžeta līdzekļu izmantošanu, pastiprinātu amatpersonu un darbinieku atbildību par Valsts kontroles revīzijās konstatētajiem pārkāpumiem un veicinātu revīzijās atklāto trūkumu novēršanu, **sagatavojot vismaz 30 informatīvos ziņojumus gadā**.

Valsts kontroles amatpersonas pārskata periodā piedalījās kopā **44 Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas sēdēs**, informējot par ministriju un centrālo valsts iestāžu 2013.gada finanšu pārskatu revīzijām, par 2013. un 2014.gadā veikto likumības un lietderības revīziju rezultātiem, par iepriekšējos gados veikto revīziju rezultātā sniegto ieteikumu ieviešanu, par sadarbību ar zvērīnātiem revidentiem un ar tiesībaizsardzības iestādēm.

2014.gada martā Valsts kontrolē tika rīkota pārskata sanāksme par Valsts kontroles darba rezultātiem 2013.gadā un par 2014.gada prioritātēm, aicinot uz to visu ministriju pārstāvjus, Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas deputātus un plašsaziņas līdzekļu pārstāvjus.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁷⁵

Valsts kontrole **ir informējusi Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisiju par veikto likumības un lietderības revīziju, kā arī finanšu (kurās konstatēti būtiski pārkāpumi) revīziju rezultātiem un revīzijās sniegtajiem ieteikumiem**, atbilstoši Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas lēmumā norādītajam termiņam sagatavojot revīziju ieteikumu ieviešanas pārskatus par ieteikumu ieviešanu iepriekšējā gadā.

Valsts kontrole komisijas sēdēs **ir ziņojusi kopumā par 16 likumības un lietderības revīziju rezultātiem**: par Valsts meža dienesta darbību, par Finanšu ministrijas un VAS „Valsts nekustamie īpašumi” darbību, attīstot un atsavinot valsts nekustamos īpašumus, par Nacionālā rehabilitācijas centra „Vaivari” veikto izmaksu lietderību un tiesiskumu, par Jelgavas pilsētas pašvaldības kapitālsabiedrību pārvaldīšanu, par Valsts ieņēmumu dienesta rīcību ar administratīvo pārkāpumu un kriminālprocesu ietvaros izņemtajām mantām, par plānošanas reģionu darbību, par Veselības ministrijas īstenoto politiku kompensējamo medikamentu jomā, par valsts līdzekļu izlietojumu pedagogu atlīdzībai, par ieslodzīto

⁷³ Rezultāts sasniegts katrā stratēģijas darbības gadā.

⁷⁴ Rezultāts sasniegts katrā stratēģijas darbības gadā.

⁷⁵ Rezultāts sasniegts katrā stratēģijas darbības gadā.

VALSTS KONTROLES KOMUNIKĀCIJA

veselības aprūpi, par institūciju darbību Latvijas Republikas - Krievijas Federācijas valdību nolīguma par automobiļu starptautisko satiksmi izpildē, par valsts policijas materiāli tehnisko nodrošinājumu, par Ķekavas novada pašvaldības rīcību ar finanšu līdzekļiem un mantu, par sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifu noteikšanu „Rīgas satiksmē”, par Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvaldes darbību, par Nodrošinājuma valsts aģentūras rīcību, pārvaldot nekustamo īpašumu Jūrmalā, Piestātnes ielā 6/14 un par Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta rīcību operatīvā medicīniskā transportlīdzekļa nodrošināšanai Rīgas pilsētā un reģionā.

Valsts kontrole Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisiju **ir informējusi par finanšu revīziju rezultātiem** par ministriju un centrālo valsts iestāžu 2013.gada pārskatiem un par Latvijas Republikas 2013.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem.

Valsts kontrole Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijai pārskata periodā ir nosūtījusi **29 informatīvos ziņojumus par revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanas gaitu.**

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁷⁶

Valsts kontrole **četras reizes gadā sagatavo Saeimai un sabiedrībai informāciju par revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanas rezultātiem un finansiālo ietekmi.**

Valsts kontrole **11 Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas sēdēs ir sniegusi informāciju par iepriekšējos periodos veiktajās revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanas gaitu:** par valsts politiku dzelzeļa transporta nozarē un koncerna „Latvijas dzelzceļš” darbību, par būvniecības uzraudzības un kontroles funkciju īstenošanu, par siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu administrēšanu, par Rīgas Brīvostas pārvaldes darbību, par plānošanas reģionu darbību, par programmnodrošinājuma pārvaldību pašvaldībās un pašvaldību izglītības iestādēs, par Vides un Zemkopības ministrijas fondu līdzekļu izlietošanu.

Valsts kontrole Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisiju **ir informējusi par ieteikumu ieviešanu pēc revīzijām, kuras no 2008. līdz 2013.gadam veiktas iekšlietu, publisko finanšu pārvaldības, izglītības un zinātnes, tieslietu, vides aizsardzības jomās.**

Ziņojumi par Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanas ietekmi ir pieejami sabiedrībai Valsts kontroles mājaslapā.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁷⁷

Valsts kontrole **pilnveido sadarbību ar Ministru prezidentu un ministriem, reizi gadā organizējot tikšanos** par būtiskiem nozares jautājumiem.

Valsts kontroles **vadība vismaz reizi ir tikusies ar katru nozares ministru**, informējot nozares politisko vadību par būtiskajām konstatētajām problēmām, revīzijas ieteikumu ieviešanas progresu, pozitīvajiem ieteikumu ieviešanas piemēriem, stiprajām un vājajām pusēm nozarē un citiem ar nozares pārvaldību saistītajiem jautājumiem.

Valsts kontroliere ir **tikusies ar Ministru prezidentu**, vienojoties par izpildvaras aktīvākas rīcības nepieciešamību, vērtējot Valsts kontroles revīziju rezultātus un atbildīgo amatpersonu rīcību.

Valsts budžeta izstrādes gaitā valsts kontroliere ir **informējusi Ministru kabinetu** par nozarēs konstatētajām problēmām, kuras ir jāņem vērā, vērtējot nozaru ministriju budžeta pieprasījumus, uzsverot, ka nav atbalstāms papildu finansējuma piešķirums resoriem, kuri iepriekšējo gadu laikā ir nelikumīgi un nelietderīgi rīkojušies ar valsts budžeta līdzekļiem.

Valsts kontroliere **tikās arī ar Valsts prezidentu**, pārrunājot saimnieciskā gada pārskata finanšu revīzijas rezultātus, tostarp jautājumus saistībā ar Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē 2015.gadā nodrošināšanu, kā arī citas Valsts kontroles darba aktualitātes.



58.attēls. Valsts prezidents A.Bērziņš tiekas ar valsts kontrolieri E.Krūmiņu.⁷⁸

⁷⁶ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

⁷⁷ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

⁷⁸ Portāls www.prezident.lv. Tiešsaistē: http://www.prezident.lv/pk/content/?cat_id=601&type=image&id=3074&lng=en.

4.3. Sadarbība ar revidējamām vienībām

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁷⁹

Valsts kontrole **attīsta sadarbību ar revidējamo vienību vadītājiem, veicinot revidējamo vienību iekšējās kontroles sistēmu pilnveidošanu**. Valsts kontroles veiktās aptaujas rezultāti liecina, ka ne mazāk kā **60% revidējamo vienību vadītāju izprot Valsts kontroles mērķus, uzdevumus un ieguldījumu** valsts un pašvaldību institūciju iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanā.

Pēc Valsts kancelejas iniciatīvas tika organizēta Valsts kontroles, Valsts kancelejas, Prokuratūras, amatpersonu un ministriju valsts sekretāru tikšanās, kura iezīmēja iestāžu atšķirīgo uzskatu par savu vietu un lomu valsts pārvaldē un pēc kuras dalībnieki vienojās par nepieciešamību šādas tikšanās turpmāk rīkot regulāri, lai veicinātu vienotu izpratni par labu valsts pārvaldību.

Pārskata perioda beigās tika **izstrādāta aptaujas anketa revidējamo vienību viedokļa noskaidrošanai**. Aptauja tiks veikta un tās rezultāti analizēti 2015.gada pirmajā pusgadā.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁸⁰

Valsts kontrole **attīstīta sadarbību ar iekšējiem auditoriem** un revīzijās, vērtējot revidējamo vienību iekšējās kontroles sistēmu, ņem vērā iekšējā audita struktūrvienību darba rezultātus.

Tika **precizēta finanšu revīziju veikšanas metodoloģija**, lai nodrošinātu revidējamās vienības iekšējā audita darba izvērtēšanu un noteiktu iespējas to ņemt vērā finanšu revīziju apjomā. Pārskata periodā ir izvērtēti visu nozaru ministriju iekšējā audita plāni.

Sadarbības veicināšanas jautājumu pārrunāšanai Valsts kontroles vadība tikās ar Iekšējā audita padomes priekšsēdētāju. Iekšējā audita padome ir konsultatīva institūcija, kura veicina iekšējā audita kvalitātes paaugstināšanu, kā arī iekšējā audita politikas un metodikas ieviešanu un attīstību ministrijās un iestādēs. Pārskata periodā **par Iekšējā audita padomes priekšsēdētāja vietnieci tika iecelta Valsts kontroles padomes locekle Ilze Grīnhofa**.

Valsts kontrolē notika ministriju un centrālo valsts iestāžu **iekšējā audita struktūrvienību tikšanās**, kuras laikā tika pārrunātas aktualitātes nozarē, sadarbības jautājumi, kā arī uzklauti iekšējo auditoru ziņojumi par gada darbības rezultātiem.

4.4. Sadarbība ar citām organizācijām



Valsts kase



Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera



Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

Valsts kases rīkotajā seminārā „Aktualitātes, sagatavojot 2014.gada pārskatu”, kurā piedalījās ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību darbinieki un zvērīnātie revidenti, Valsts kontrole informēja par būtiskākajām kļūdām pašvaldību grāmatvedībā un 2013.gada pārskatos, lai veicinātu pēc iespējas pilnīgāku izpratni un novērstu kļūdas nākotnē.

Par pašvaldību gada pārskatu revīzijām un būtiskākajām kļūdām pašvaldību grāmatvedībā un 2013.gada pārskatos Valsts kontrole informēja arī **Latvijas Pašvaldību darbinieku arodbiedrības** organizētajā seminārā, kā arī Latvijas pašvaldību mācību centra organizētajā seminārā pašvaldību darbiniekiem.

Valsts kontroles amatpersonas piedalījās **Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības padomes** sēdē, kuras laikā tās dalībniekus informēja par pašvaldībās veikto finanšu, likumības un lietderības revīziju rezultātiem, norādīja uz būtiskākajām problēmām pašvaldību darbā – uz trūkumiem pašvaldību kapitālsabiedrību pārvaldībā, pašvaldību aģentūru darbībā, pašvaldību grāmatvedībā un pārrunāja citus jautājumus.

Ciešākas sadarbības veicināšanai valsts kontroliere tikās ar **Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras** valdes priekšsēdētāju, kā vienu no galvenajām problēmām iezīmējot nepilnīgo nodokļu politiku un no tās izrietošo īstermiņa plānošanu gan atsevišķu uzņēmēju, gan valsts mērogā un atzīstot, ka bīstama un tirgu kroplojoša tendence ir arī valsts un pašvaldību iesaistīšanās komercdarbībā.

Valsts kontroliere tikās ar **Patērētāju tiesību aizsardzības centra** direktori, sarunā atzīmējot abu iestāžu īpašo lomu pilsoniskas sabiedrības veidošanā un godprātīgas pārvaldības veicināšanā un vienojoties par turpmāku sadarbību un savstarpēju atbalstu gan revīziju veikšanā, gan informācijas apmaiņā.

⁷⁹ Rezultāts sasniegts stratēģijas darbības pēdējā gadā - 2017.gadā.

⁸⁰ Rezultāts sasniegts katrā stratēģijas darbības gadā.

VALSTS KONTROLES KOMUNIKĀCIJA



Sadarbības nepieciešamība tika pārrunāta ar “**Sabiedrības par atklātību – Delna**” direktoru, uzsverot, ka īpaši noderīga šāda sadarbība būtu, īstenojot Valsts kontroles mērķi – pastiprinātu uzmanību pievērst revīzijām pašvaldībās un veicot operatīvās revīzijas.



Tiekoties ar **Latvijas Pašvaldību savienības** priekšsēdi, Valsts kontroles amatpersonas pārrunāja plānošanas reģionu attīstības jautājumus un turpmāko savstarpējo sadarbību.



Valsts kontroles amatpersonas tikās ar **Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācijas SUSTENTO** pārstāvjiem. Tikšanās laikā organizācijas pārstāvji tika iepazīstināti ar nozarē veiktajām revīzijām un Valsts kontroles nostāju saistībā ar vairākiem aktuāliem jautājumiem, kas skar cilvēku ar īpašām vajadzībām ikdienu un ar to saistītajām izmaiņām normatīvajos aktos, uzsverot, ka Valsts kontroles darbība ir vērsta uz to, lai veselības aprūpei atvēlētā nodokļu maksātāju nauda tiktu izlietota tam paredzētajiem mērķiem.



Valsts kontrole piedalījās žurnāla „**Bilance**” gadskārtējā konferencē „Aktuālākās uzskaites un finanšu pārvaldības problēmas un to risinājumi”, kuras mērķis bija izanalizēt nozarē aktuālāko un diskutēt par iestādēm svarīgākajiem jautājumiem saistībā ar grāmatvedības uzskaiti, nodokļiem, finansēm un to pārvaldību. Valsts kontrole sniedza prezentāciju par tematu „Biežāk pieļautās kļūdas valsts iestāžu, pašvaldību un citu organizāciju finanšu dokumentos un grāmatvedībā”, uzsverot labo praksi – atbalsta funkciju centralizēšanu viena resora ietvaros, konsolidācijas procesā iesaistīto iestāžu atbildīgo amatpersonu vienotu izpratni par grāmatvedības jautājumiem, automatizētu pamatlīdzekļu inventarizācijas sistēmu, kā arī kļūdu labošanu jau revīzijas laikā.



Valsts kontrole piedalījās **Rīgas Menedžeru skolas, Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācijas** un finanšu nozares ekspertu organizētajā konferencē „Revīzija, nodokļi un grāmatvedība 2014”, kurā pulcējās grāmatveži, revidenti, uzņēmēji, vadītāji un nodokļu speciālisti, lai pārrunātu svarīgākās izmaiņas nozarei saistošajos normatīvajos aktos. Dalībniekiem bija iespēja iegūt informāciju un iesaistīties diskusijās par pašreiz aktuāliem jautājumiem grāmatvedības uzskaitē un finanšu pārskatu sagatavošanā, par nodokļu izmaiņām, kā arī par izmaiņām revīzijas regulējošās prasībās. Valsts kontrole sniedza prezentāciju par veiktajām revīzijām pašvaldību kapitālsabiedrībās, kā arī minēja piemērus un konkrētas situācijas, kas raksturo pašvaldību attieksmi pret savu kapitālsabiedrību pārvaldību.



Valsts administrācijas skola

Valsts kontrole sniedza lekciju **Valsts administrācijas skolā** par tēmu „Augstāko revīzijas iestāžu loma labas pārvaldības veicināšanā”. Lekcijas mērķis bija papildināt valsts pārvaldes iestāžu vadītāju un iekšējo auditoru zināšanas par labas pārvaldības principiem, revīziju būtību un iekšējās kontroles nodrošināšanu.



Lai pārrunātu Valsts kontroles darbības prioritātes, kā arī revīzijās par Jelgavas pašvaldības izveidoto aģentūru darbību, par kapitālsabiedrību pārvaldību un par Zemgales plānošanas reģiona darbību konstatēto, Valsts kontroles amatpersonas tikās ar **Jelgavas pašvaldības** pārstāvjiem, nevalstiskajām organizācijām un vietējiem iedzīvotājiem.



Finanšu ministrija

Valsts kase

Kā katru gadu, arī 2014.gadā Valsts kontrole organizēja apaļā galda diskusiju par valsts un pašvaldību iestāžu grāmatvedības uzskaiti un finanšu līdzekļu vadību. Diskusijā piedalījās pārstāvji no **Finanšu ministrijas, Valsts kases un Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas**.



5. DARBĪBAS PRIORITĀTES 2015.GADĀ

Valsts kontrole par savas darbības prioritāro mērķi izvirza revīziju efektivitātes paaugstināšanu, sniedzot finanšu revīzijās divu veidu atzinumus (par uzskaites pareizību un par darījumu likumību) atbilstoši starptautiskajai praksei un paaugstinot Valsts kontroles darba rezultātu pievienoto vērtību ieteikumu ietekmes jomā.

Valsts kontrole plāno attīstīt savu darbību trīs virzienos:

- Pāriet uz **divu veidu atzinumu sniegšanu ikgadējo finanšu revīziju rezultātā** – (1) par pārskata sagatavošanas pareizību un (2) par pārskatam pakārtoto būtisko darījumu atbilstību tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un atzītai praksei.

Pašlaik Valsts kontrole ikgadējo finanšu revīziju rezultātā sniedz vienu atzinumu – par pārskatu sagatavošanas pareizību.

Iepriekšējos gados veiktās Valsts kontroles finanšu revīzijas ir devušas redzamus uzlabojumus valsts finanšu vadības un uzskaites jomā. Valsts institūcijas finanšu pārskatos uzrāda patiesu finanšu informāciju, ir apzināti valstij piederošie aktīvi un sakārtota to uzskaitē, ministrijas īsteno vienotu grāmatvedības politiku un vairumā gadījumu ir izveidojušas resursu vadības sistēmas, kas ļauj efektīvāk pārvaldīt ierobežotos resursus. Ar katru gadu pieaug to valsts institūciju skaits, kurās Valsts kontrole vairs nekonstatē pārkāpumus finanšu uzskaitē.

Lai arī pareiza finanšu uzskaitē ir būtiska, jo sniedz pārlicību par valsts finanšu situāciju konkrētajā pārskata gadā, likumdevējam un sabiedrībai jau daudz svarīgāk ir gūt pārlicību, ka valsts pārvalde ievēro tiesību aktus un ar valsts resursiem rīkojas efektīvi un sabiedrības, nevis kādu politisko vai ekonomisko organizāciju, interesēs.

Tāpēc Valsts kontrole piedāvā likumdevējam būtiski palielināt ikgadējo finanšu revīziju apjomu, papildus uzskaites jautājumiem paredzot arī likumības aspektu vispusīgu izvērtējumu.

Lai ikgadējo finanšu revīziju rezultātā būtu iespēja sniegt divu veidu atzinumus, Valsts kontrole:

- izvērtēs starptautiskajos revīzijas standartos noteikto un analizēs citu valstu augstāko revīzijas iestāžu pieredzi šajā jomā;
- izstrādās metodiku, mācību programmu un organizēs darbinieku apmācības;
- no 2016.gada uzsāks finanšu revīziju veikšanu atbilstoši izstrādātajai metodikai.

- Veicināt Valsts kontroles **stratēģiskā mērķa – 1:5 principa – sasniegšanu**. Tas nozīmē, ka, ieguldot 1 EUR Valsts kontroles darba nodrošināšanā, tās veikto revīziju ieteikumu rezultātā tiks panākts valsts budžeta līdzekļu ietaupījums 5 EUR apmērā. Valsts kontrole šo mērķi plāno pilnībā sasniegt 2017.gadā.

Tas panākams, veicot kvalitatīvas pārbaudes un iegūstot pietiekamus pierādījumus, lai izdarītu pamatotus secinājumus un sniegtu ieteikumus, kuriem nosakāma finanšu ietekme.

2013. un 2014.gadā veiktie Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu finanšu ietekmes izvērtējumi ļāva gūt pārlicību par būtisku valsts budžeta līdzekļu ekonomiju Valsts kontroles darba rezultātā. Valsts kontrole ir veikusi aplēsi par tās sniegto ieteikumu ieviešanas finanšu ietekmi, aprēķinot, ka 2008. – 2013.gadā veiktās revīzijas kopumā ir sekmējušas valsts un pašvaldību budžetu izdevumu samazinājumu vismaz 42 milj. EUR apmērā un ieņēmumu palielinājumu vismaz 122 milj. EUR apmērā. Piemēram, labklājības nozarē Valsts kontroles ieteikumi ir devuši 9,3 milj. EUR ietaupījumu vai izdevumu atgūšanu valsts budžetā, militārās izglītības īstenošanā ir panākta ikgadēja līdzekļu ekonomija vismaz 1,2 milj. EUR apmērā, valsts budžetā laikus ieskaitīti valsts nekustamo īpašumu atsavināšanā iegūtie 11,4 milj. EUR u.c.

Valsts kontrole 2015.gadā veiks pasākumus, lai izvērtētu citu valstu augstāko revīzijas iestāžu pieredzi un praksi finanšu ietekmes novērtēšanā, un pilnveidos Valsts kontroles revīziju rezultātā sniegto ieteikumu ietekmes novērtēšanas metodiku, nodrošinot iespēju pastāvīgi un visās nozarēs vērtēt revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanas finanšu ietekmi un gūstot pārlicību par izmērāmu valsts budžeta līdzekļu ekonomiju, kas ir panākta Valsts kontroles revīziju rezultātā. Tādējādi arī trešajām pusēm tiktu sniegta pārlicība, ka uz katru Valsts kontroles iztērēto eiro tiek iegūta vismaz pieckārtīga atdeve iekonomētu valsts budžeta resursu vai novērstu nelietderīgu izdevumu izteiksmē.

- Izvērtēt iespējas **paplašināt Valsts kontroles kompetenci sodu piemērošanā par revīzijās konstatētajiem normatīvo aktu pārkāpumiem**, kas būtu īstenojams, paredzot Valsts kontrolei kā institūcijai patstāvīgas tiesības pašai piemērot sodus par revīzijā konstatētajiem normatīvo aktu pārkāpumiem, it īpaši par nelikumīgu rīcību ar finanšu līdzekļiem un mantu, kā arī tiesības atgūt

DARBĪBAS PRIORITĀTES 2015.GADĀ

nodarītos zaudējumus, vēršoties pret konkrētu amatpersonu, ja revidējamā vienība pati to nav veikusi.

Uzdevuma izpildei tiks analizēti arī citu Eiropas Savienības dalībvalstu augstāko revīzijas iestāžu regulējošie tiesību akti un noskaidrotas prakses tendences, kā arī paredzēts sagatavot iesniegšanai Saeimā vienu vai vairākus grozījumus likumos Valsts kontroles kompetences paplašināšanai.

Tādējādi tiks nodrošināta Valsts kontroles revīzijās konstatēto pārkāpumu praktiska novēršana, tiks radīts efektīvs preventīvs līdzeklis, kas kopumā veicinās sabiedrības uzticību valsts pārvaldes darbībai un arī nesīs valsts vai pašvaldības budžetam zaudēto finanšu līdzekļu vismaz daļēju atgūšanu (zaudējumu atlīdzināšana).